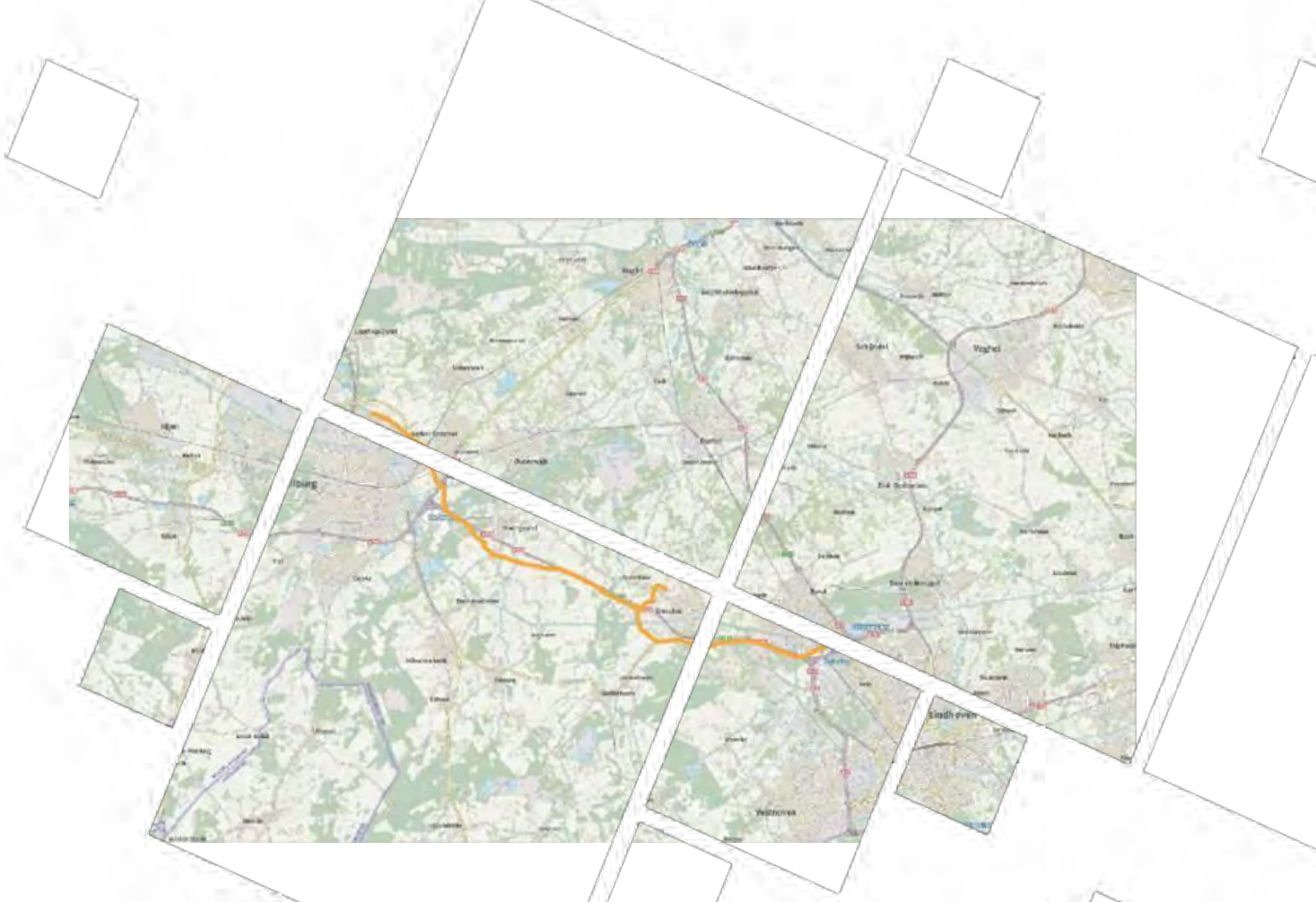

Globale ligging van het onderzoeksgebied (gele lijn).
bron: TenneT TSO B.V.

Vooronderzoek CE

Veld- en bodemonderzoeken 002.032.20
Tracé Tilburg-Noord - Best 150 kV

OPDRACHTGEVER : Antea Group
LOCATIE : Tracé Tilburg Noord - Best 150 kV
ONS PROJECTNR. : 1962085
UW PROJECTNR. : 002.032.20
VERSIE : VO-04, definitief, opgesteld conform de WSCS-OCE versie juli 2016
DATUM : 20-04-2020

AVG Explosieven Opsporing Nederland

Vestiging **Heijen**
De Grens 7
NL-6598 DK Heijen
T +31 48 580 2010
F +31 48 580 2084

Vestiging **Kaatsheuvel**
Veerweg 10
NL-5171 PW Kaatsheuvel
T +31 41 6700 220

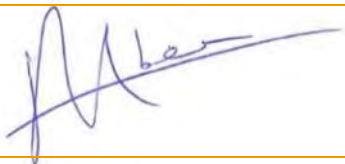
eo@avg.eu
www.explosievenopsporing.com
KvK 12029421

Distributielijst

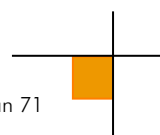
- Antea Group
- AVG Explosieven Opsporing Nederland

Dit document is bestemd voor de opdrachtgever.

Opdrachtgever	Antea Group
Rapport	1962085-VO-04
Naam	Vooronderzoek: Veld- en bodemonderzoeken 002.032.20 Tracé Tilburg Noord – Best 150 kV
Versie	VO-04, definitief, opgesteld conform de WSCS-OCE versie juli 2016
Datum	20-04-2020
Vrijgegeven door:	Menno Abee (manager OCE)
Paraaf:	
Opgesteld door:	Gijs den Braven MA (historicus)
Paraaf:	

Alle rechten voorbehouden.

Niets uit deze rapportage mag worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand, of openbaar gemaakt, in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch, door fotokopieën, opnamen of enige andere manier, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de auteur. (Artikel 16 Auteurswet 1912). Het is de opdrachtgever toegestaan voor intern gebruik kopieën te maken zonder voorafgaande toestemming van de auteur.

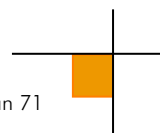

Inhoudsopgave

1	INLEIDING	5
1.1	Aanleiding	5
1.2	Verdeling	6
1.3	Probleemstelling	6
1.4	Doelstelling.....	6
1.5	Onderzoeksgebied	6
1.6	Onderzoeksmethode	11
1.6.1	Algemeen	11
1.6.2	Inventarisatie bronnenmateriaal	11
1.6.3	Beoordeling bronnenmateriaal.....	13
1.6.4	Verantwoording	13
1.6.5	Leeswijzer.....	13
2	INVENTARISATIE BRONNENMATERIAAL.....	14
2.1	Eerder uitgevoerde onderzoeken.....	14
2.1.1	Rapportages AVG	14
2.1.2	Derden	14
2.1.3	Internet	14
2.2	Literatuur	15
2.2.1	Meidagen 1940	15
2.2.2	Luchtoorlog 1940-1945	16
2.2.3	Bezettingsjaren 1940-1944	19
2.2.4	Bevrijding september en oktober 1944	19
2.2.5	Munitieruimingen.....	22
2.3	Collectie stafkaarten Topografische Dienst Kadaster te Zwolle.....	22
2.3.1	Geallieerde stafkaarten	22
2.3.2	Duitse stafkaart.....	24
2.4	Gemeentearchieven Oirschot en Best.....	24
2.4.1	Luchtbeschermingsdienst, aangetroffen/geruimde CE en oorlogsschade.....	26
2.5	Nieuwsberichten.....	27
2.5.1	AVG bedrijfsarchief, internet en Koninklijke Bibliotheek	27

2.6	Explosieven Opruimings Dienst Defensie (EODD).....	27
2.6.1	Collectie ruimrapporten	27
2.6.2	Collectie mijnenkaarten.....	28
2.7	Nederlands Instituut voor Militaire Historie (NIMH)	32
2.7.1	Collectie Duitse verdedigingswerken.....	32
2.7.2	Beeldbank NIMH.....	32
2.8	Provinciaal archief / Militair Gezag	32
2.8.1	Militair Gezag	32
2.9	Nationaal archief	33
2.9.1	Inspectie Bescherming Bevolking tegen Luchtaanvallen	33
2.10	Semi-Statisch Informatiebeheer Ministerie van Defensie (SIB)	34
2.10.1	Archief Mijn- en Munitie Opruimings Dienst (MMOD) 1945-1947.....	34
2.11	Nederlands Instituut voor Oorlogsdocumentatie (NIOD).....	34
2.11.1	Collecties Departement van Justitie en Generalkommissariat für das Sicherheitswesen	34
2.11.2	Beeldbank Tweede Wereldoorlog.....	35
2.12	Oorlog in blik	35
2.13	The National Archives Londen	35
2.13.1	Daily Logs	36
2.13.2	War Diaries.....	36
2.14	Bundesarchiv-Militärarchiv Freiburg	38
2.15	Imperial War Museum	38
2.16	Library and Archives Canada.....	38
2.16.1	Collectie Defence Overprints	38
2.17	Luchtfoto's.....	40
2.17.1	Geraadpleegde luchtfoto's	40
2.17.2	Luchtfoto-interpretatie huidige situatie.....	45
3	CHRONOLOGIE RELEVANTE GEBEURTENISSEN	47
3.1	Inleiding en chronologietabel	47
4	BEOORDELING BRONNENMATERIAAL.....	50
4.1	Indicaties voor explosieven in het onderzoeksgebied.....	50
4.2	Leemten in kennis bronnenmateriaal	50
4.3	Soort en verschijningsvorm van explosieven	51

4.3.1	Tactische luchtaanvallen.....	51
4.3.2	Locaties militaire verdedigende maatregelen	51
4.4	Aantal mogelijk aan te treffen explosieven	51
4.5	Horizontale en verticale begrenzing verdacht gebied	51
4.5.1	Verdachte locaties afwerpmunitie	52
4.5.2	Verdachte locatie geschutstellingen en CE opslagen te velde	52
5	CONCLUSIE EN AANBEVELINGEN.....	53
5.1	Conclusie	53
5.2	Advies vervolgtraject	53
5.2.1	Opsporing CE.....	53
6	BIJLAGEN.....	55
6.1	Bronnenlijst.....	55
6.1.1	Archieven en overige instanties	55
6.1.2	Literatuur	55
6.1.3	Websites	56
6.1.4	Overig.....	56
6.2	Certificaat WSCS-OCE	57
6.3	Richtlijnen WSCS-OCE afbakening verdachte gebieden.....	58
6.4	Feitenkaart	62
6.5	CE-bodembelastingkaart.....	65
6.6	Toelichting afbakenmethode afwerpmunitie (excl. de Line / Pin Point Target afbakening)	67
6.7	Afkortingenlijst	69
6.8	Notitie.....	70

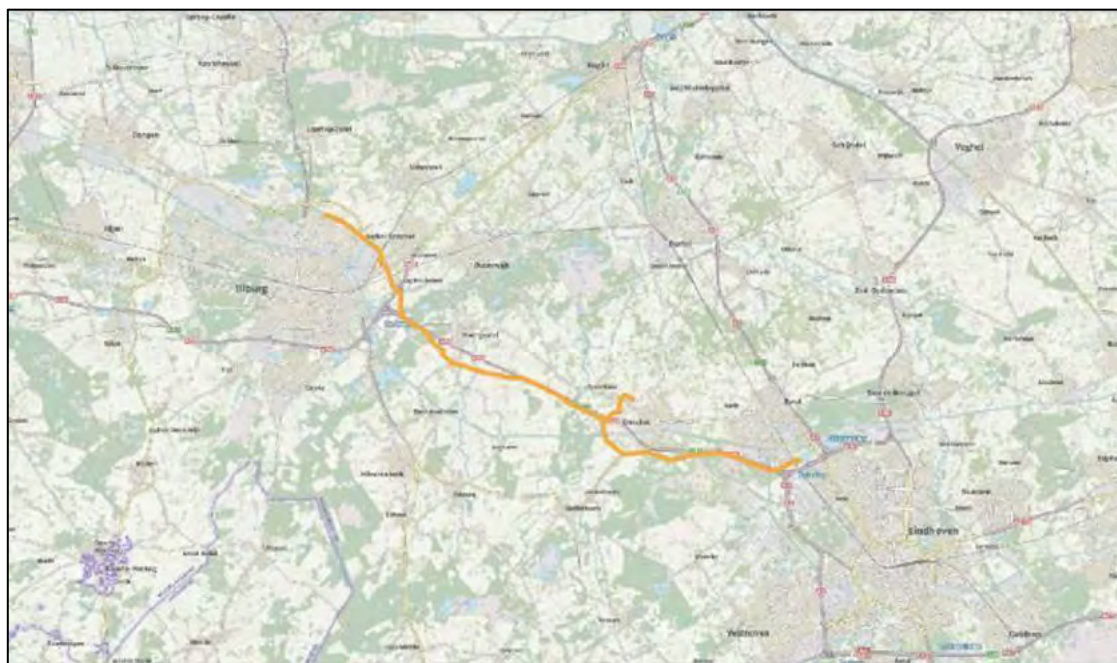
1 INLEIDING

1.1 AANLEIDING

In opdracht van TenneT zijn in 2019-2020 door Antea Group diverse veld- en bodemonderzoeken uitgevoerd voor een aan te leggen kabeltracé van twee circuits van 150 kV-station Tilburg-Noord naar 150 kV-station Best (zie afbeelding 1). Aanleiding is het vervangen van de 150 kV-lijnverbinding. De bestaande bovengrondse 150 kV dubbelcircuit-verbinding tussen Tilburg-Noord en Best heeft binnen enkele jaren naar verwachting te weinig transportcapaciteit om aan de groeiende vraag naar elektriciteit te kunnen voldoen. TenneT overweegt deze bestaande verbinding te vervangen door een nieuwe ondergrondse kabelverbinding.

De scope van voorliggend project bestaat uit de volgende onderdelen:

- Aanleg van twee ondergrondse kabelcircuits tussen de 150 kV-stations Tilburg-Noord en Best;
- Het aansluiten van de bestaande 150 kV-kabelverbinding Boxtel op de nieuwe kabelverbinding Tilburg-Noord Best.

Afbeelding 1 – Globale ligging van het onderzoeksgebied (gele lijn) (TenneT TSO B.V.)

AVG Explosieven Opsporing Nederland (hierna: AVG) heeft in opdracht van Antea Group een vooronderzoek naar de aanwezigheid van conventionele explosieven (hierna: CE) uitgevoerd ter plaatse van bovengenoemd onderzoeksgebied (zie de kaarten op pagina 7 en 8 met de situatie tijdens de Tweede Wereldoorlog en pagina 9 met de huidige situatie). Om bovenstaande mogelijk te maken worden in de toekomst verschillende grondroerende werkzaamheden uitgevoerd.

1.2 VERDELING

AVG heeft in overleg met Antea Group ervoor gekozen om een gedeelte van het tracé in kaart te brengen middels een notitie op basis van reeds bestaande gemeentebrede vooronderzoeken. Dit is het geval voor het deel van het tracé in de gemeenten Tilburg en Oisterwijk en een zeer beperkt deel van het tracé in de gemeente Eindhoven. De onderverdeling van het onderzoeksgebied in een notitie en een vooronderzoek is aangegeven op de afbeelding op pagina 9. De notitie is als bijlage bijgevoegd in dit vooronderzoek.

1.3 PROBLEEMSTELLING

Er kunnen als gevolg van gevechtshandelingen CE in het onderzoeksgebied zijn achtergebleven. Er ontstaat bij het spontaan aantreffen en beroeren van CE uit de Tweede Wereldoorlog mogelijk een verhoogd veiligheidsrisico. Onbedoelde detonaties kunnen bij de uitvoering van werkzaamheden in het ergste geval leiden tot dodelijk letsel en zware schade aan materieel en omgeving. Spontane CE vondsten kunnen resulteren in meerwerkkosten door stagnatie van de uitvoeringswerkzaamheden.

1.4 DOELSTELLING

Het doel van het vooronderzoek is om aan de hand van een breed scala aan historisch feitenmateriaal een zo genuanceerd mogelijk beeld met betrekking tot het onderzoeksgebied in de Tweede Wereldoorlog te verkrijgen. Aan de hand van deze gegevens wordt een antwoord gegeven op de vraag of en zo ja in welke delen van het onderzoeksgebied er sprake is van een verhoogd risico op het aantreffen van CE. Er wordt daarnaast ingegaan op de te verwachten soort(en) CE, de verschijningsvorm en de mogelijke hoeveelheid.

Het onderzoek resulteert in een horizontale en verticale afbakening van het verdachte gebied door middel van GIS kaartmateriaal en het advies om de werkzaamheden onder reguliere omstandigheden uit te voeren, of om vervolgstappen te zetten in de vorm van bijvoorbeeld een (projectgebonden) risicoanalyse of direct een detectieonderzoek.

1.5 ONDERZOEKSGBIED

Het onderzoeksgebied bevindt zich in de gemeenten Oirschot en Best en voor een zeer beperkt gedeelte in de huidige gemeente Eindhoven. Het wordt globaal begrensd door de A58, Oirschot, de Kempenweg, de Oostelbeersche Heide, de Straatsche Heide, de Aarlesche Heide de Oirschotse Heide, het Wilhelminakanaal, Knoop punt Batadorp, de wijk Batadorp, de Eindhovensedijk, de Oirschotsedijk en het Beatrixkanaal. In deze rapportage worden feiten omschreven van oorlogshandelingen die in en nabij het onderzoeksgebied hebben plaatsgevonden. Er wordt bij het bepalen van de relevantie onderscheid gemaakt in 4 opties:

- Het feit wordt niet in de rapportage opgenomen wanneer de locatie van de gevechtshandeling verder dan ca. 300 meter van het onderzoeksgebied af ligt.
- Binnen deze rapportages worden alle noemenswaardige feiten binnen een straal van ca. 300 meter rondom het onderzoeksgebied opgenomen, waarbij één van de volgende relevanties wordt benoemd:
  - Het feit krijgt de relevantie “nee” wanneer deze buiten het onderzoeksgebied ligt en op voorhand al kan worden bepaald dat deze geen invloed heeft op het onderzoeksgebied. Het feit wordt niet opgenomen in de chronologietabel in deze rapportage en krijgt geen nummer op de feitenkaart in de bijlage.
  - Het feit krijgt de relevantie “mogelijk” wanneer het een melding betreft die buiten het onderzoeksgebied ligt en die mogelijk van invloed is op het onderzoeksgebied, of wanneer de melding een groter gebied betreft dan binnen het onderzoeksgebied ligt. Het feit wordt opgenomen in de

chronologietabel, wordt wel of niet afgebakend, en krijgt een nummer op de feitenkaart, mits het feit binnen de contouren van de kaart valt.

- Het feit krijgt de relevantie “ja” wanneer met zekerheid kan worden bepaald dat deze binnen het onderzoeksgebied ligt en een afbakening invloed heeft op het onderzoeksgebied. Het feit wordt opgenomen in de chronologietabel, de afbakening wordt gemotiveerd en het feit wordt van een nummer op de feitenkaart voorzien.

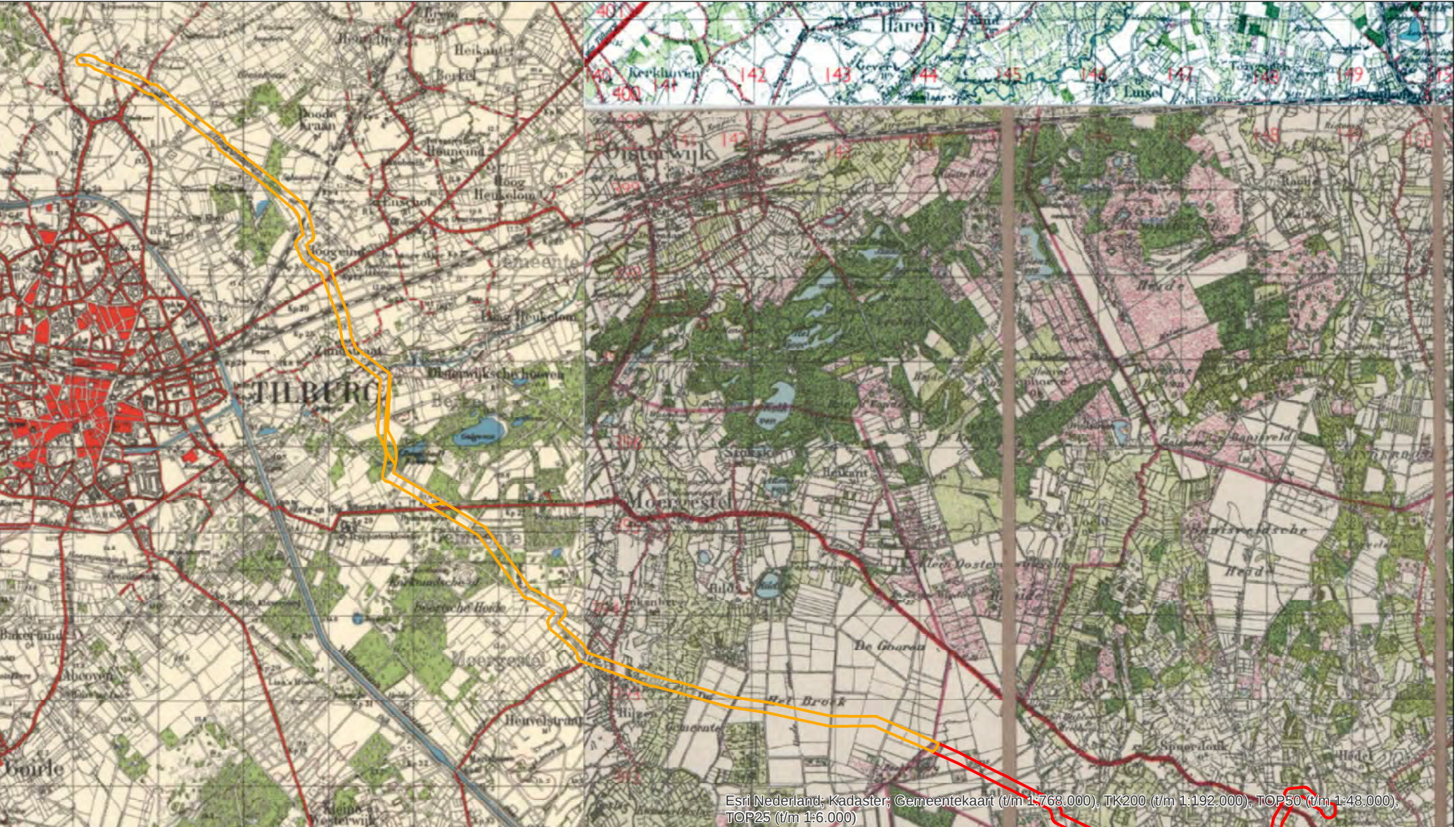
Het onderzoeksgebied van het vooronderzoek ligt in de volgende gemeenten:

Huidige gemeenten	Gemeenten tijdens de Tweede Wereldoorlog
Oirschot	Oirschot
Best	Best
Eindhoven	Best ¹

Op de volgende pagina's staat het onderzoeksgebied weergegeven in de situatie tijdens de Tweede Wereldoorlog en de huidige situatie.

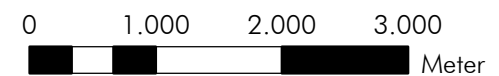
---

¹ Doordat de gemeentegrenzen sinds de Tweede Wereldoorlog zijn veranderd, bevindt een gedeelte van het onderzoeksgebied zich tegenwoordig in de gemeente Eindhoven, terwijl dit deel van het onderzoeksgebied zich in de Tweede Wereldoorlog nog in de gemeente Best bevond.

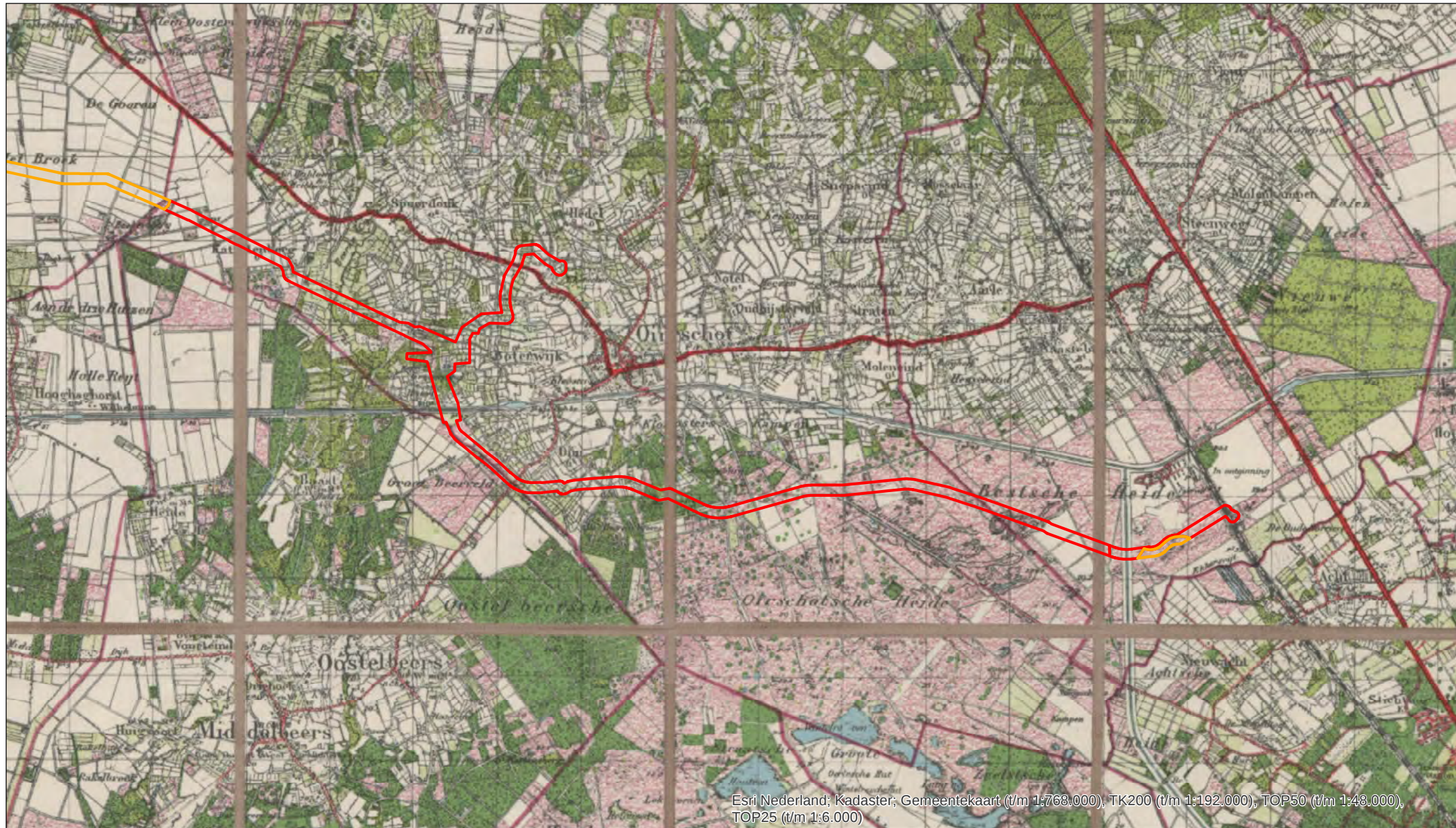

LEGENDA

☐ Onderzoeksgebied notitie ☐ Onderzoeksgebied vooronderzoek

SITUATIE W.O. II - TILBURG NOORD - BEST 150 KV - KAART II

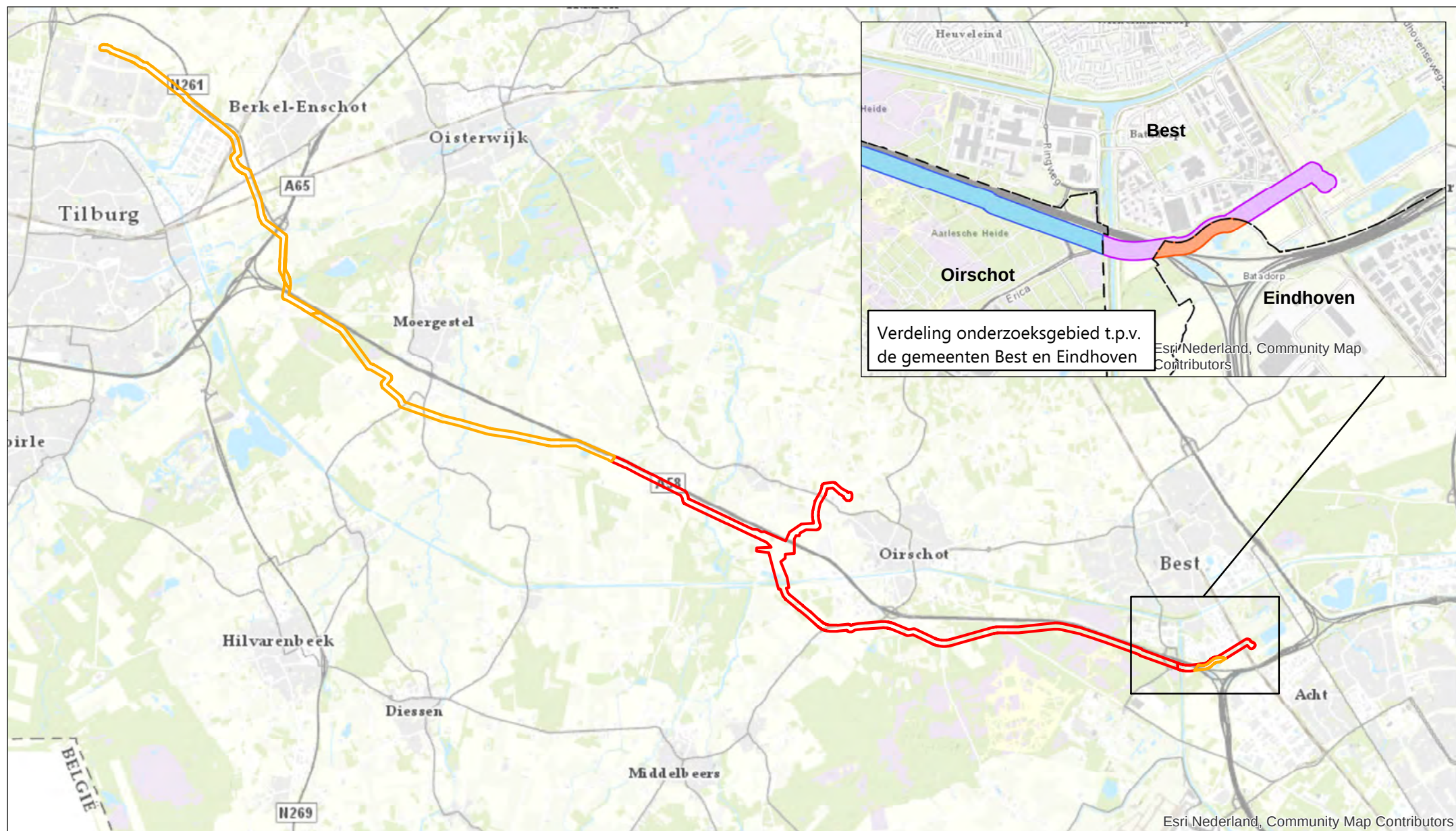
LEGENDA

 Onderzoeksgebied notitie Onderzoeksgebied vooronderzoek

0 1.000 2.000 3.000
Meter

ACTUELE SITUATIE - TILBURG NOORD - BEST 150 KV

LEGENDA

Onderzoeksgebied Notitie Onderzoeksgebied Vooronderzoek

0 1.500 3.000 4.500
Meter

1.6 ONDERZOEKSMETHODE

1.6.1 Algemeen

Bij het vooronderzoek worden literatuur en historische bronnen verzameld en gestructureerd geordend. Het eindresultaat is een rapportage met een bijbehorende CE-bodembelastingkaart. Het vooronderzoek dient conform de WSCS-OCE te worden uitgevoerd.²

1.6.2 Inventarisatie bronnenmateriaal

Het bronnenonderzoek vindt plaats op basis van een inventarisatie van:

- Gebeurtenissen die hebben geleid tot de mogelijke aanwezigheid van CE (indicaties);
- Gebeurtenissen die hebben geleid tot de verwijdering van CE (contra-indicaties).

Wij hebben de volgende archieven en collecties wel/niet geraadpleegd:

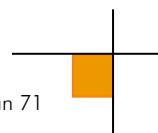
Verplichte bronnen:

Bron	Korte omschrijving	Geraadpleegd	Hoofdstuk
Literatuur	O.a. En nooit was het stil...	Ja	2.2
Gemeentearchieven van Oirschot, Best en Eindhoven	Vermeldingen oorlogshandelingen	Ja	2.4
Provinciaal archief / Brabants Historisch Informatiecentrum	Vermeldingen oorlogshandelingen	Ja	2.9
Explosieven Opruimings Dienst Defensie	Geruimde explosieven (mora's/wo's), mijnenkaarten	Ja	2.6
Luchtfotocollectie Bibliotheek Universiteit Wageningen	Luchtfoto's Tweede Wereldoorlog	Ja	2.17
Luchtfotocollectie Topografische Dienst (Kadaster)	Luchtfoto's Tweede Wereldoorlog	Ja	2.17
In het verleden uitgevoerde (voor-) onderzoeken	(Voor-)onderzoeken	Ja	2.1

Niet-verplichte bronnen:

Bron	Korte omschrijving	Geraadpleegd	Hoofdstuk
Nederlands Instituut voor Militaire Historie ('s-Gravenhage)	Inlichtingen verzet (575 serie)	Ja	2.7
Nederlands Instituut voor Oorlogsdocumentatie (Amsterdam)	Collecties 216k en 077	Ja	2.11
Luchtfotocollectie National Collection of Aerial Photography (NCAP, Edinburgh)	Luchtfoto's Tweede Wereldoorlog	Nee	

² Werkveldspecifiek certificatieschema voor het systeemcertificaat 'Opsporen CE'

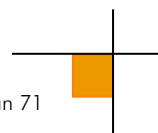

Bron	Korte omschrijving	Geraadpleegd	Hoofdstuk
The National Archives (Londen)	2nd TAF Daily Logs	Ja	2.13
Bundesarchiv-Militärarchiv (Freiburg)	Duitse 88e legerkorps	Nee	
The National Archives and Records Administration (Washington)	Gegevens 8th Air Force, 9th Air Force, verschillende airborne divisions, 104th US infantry division	Nee	
Getuigen	Getuigenverslagen uit de eerste hand	Nee	
Semi-Statisch Informatiebeheer (Rijswijk)	Mijn- en Munitie Opruimingsdienst	Ja	2.10
Nationaal Archief ('s-Gravenhage)	Inspectie Bescherming Bevolking tegen lucht-aanvallen	Ja	2.9

Niet in de WSCS-OCE benoemde bronnen:

Bron	Korte omschrijving	Geraadpleegd	Hoofdstuk
Bedrijfsarchief AVG	Gegevens uit binnen- en buitenlandse archieven	Ja	2.1, 2.5
Bedrijfsdatabase AVG	O.a. oude webartikelen	Ja	2.1, 2.5
Koninklijke Bibliotheek	Oude krantenberichten	Ja	2.5
Luchtfotocollectie Luftbilddatenbank	Luchtfoto's Tweede Wereldoorlog	Ja	2.17
Centre Historique des Archives à Vincennes	Franse gevechtsverslagen	Nee	
Imperial War Museum	Beeldmateriaal Tweede Wereldoorlog	Ja	2.15
Library and Archives Canada	Defence Overprints	Ja	2.16
Locatiedeskundige	Expert op het gebied van lokale historie	Nee	
Heemkundekringen / historische kringen	Plaatselijke archieven	Nee	
Kadaster Zwolle	Collectie Stafkaarten Topografische Dienst Kadaster te Zwolle	Ja	2.3

De aanvullende bron National Collection of Aerial Photography (NCAP) is niet geraadpleegd, omdat de wel door AVG geraadpleegde instelling Luftbilddatenbank o.a. gebruikmaakt van luchtfoto's van dit luchtfotoarchief. AVG beschikt niet over adresgegevens van relevante getuigen / relevante toegangsnummers/inventarisnummers uit de archieven Bundesarchiv-Militärarchiv en The National Archives and Records Administration (Washington).

1.6.3 Beoordeling bronnenmateriaal

In deze fase van het vooronderzoek worden de indicaties en contra-indicaties uit het bronnenonderzoek beoordeeld. Op basis van deze gegevens wordt gemotiveerd vastgesteld of er sprake is van een op CE verdacht gebied. Indien er sprake is van een verdacht gebied, dan wordt tevens bepaald: de (sub)soort, de mogelijke aantallen en de verschijningsvorm van de vermoedelijk aanwezige CE, alsmede de horizontale en verticale afbakening van het verdachte gebied (indien mogelijk).

Bij de beoordeling van het bronnenmateriaal is gebruikgemaakt van het geografisch informatie systeem (GIS). De indicaties en contra-indicaties zijn vertaald naar een locatie in het RD-coördinatenstelsel en verwerkt in GIS. De GIS dataset wordt mede gebruikt om te beoordelen of het onderzoeksgebied, of delen daarvan, verdacht is op de mogelijke aanwezigheid van CE.

1.6.4 Verantwoording

Het vooronderzoek is tot stand gekomen dankzij de volgende personen:

- Dhr. G. den Braven MA (historicus): opstellen van het vooronderzoek en GIS-kaartmateriaal
- Dhr. M.A. Abbe (manager OCE): interne beoordeling opzet en inhoud rapportage
- Dhr. W. van den Brandhof MA (historicus/afdelingshoofd vooronderzoeken): interne beoordeling inhoud rapportage

1.6.5 Leeswijzer

Hoofdstuk 2 bevat de resultaten van het literatuur- en archiefonderzoek.

In hoofdstuk 3 zijn de relevante indicaties en contra-indicaties chronologisch in een lijst van gebeurtenissen geordend. In dit hoofdstuk is tevens bepaald of de lijst met gebeurtenissen voldoende indicaties bevat voor de mogelijke aanwezigheid van CE ter plaatse van de onderzoeklocatie.

Hoofdstuk 4 is het resultaat van de beoordeling van bronnenmateriaal. De bij hoofdstuk 4 behorende CE-bodembelastingkaart is opgenomen in bijlage 6.5.

Conclusies en aanbevelingen komen aan de orde in hoofdstuk 5.

2 INVENTARISATIE BRONNENMATERIAAL

2.1 EERDER UITGEVOERDE ONDERZOEKEN

2.1.1 Rapportages AVG

Medewerkers van AVG hebben in het verleden vooronderzoeken op het grondgebied van de gemeenten Oirschot en Best uitgevoerd. Het betreft de volgende rapportages:

- AVG Geoconsult Heijen BV, Eindhoven-Beatrixkanaal: een probleeminventarisatie naar de aanwezigheid van Conventionele Explosieven d.d. 18-04-2011. Projectnummer 1062091
- AVG Explosieven Opsporing Nederland, Vooronderzoek GNIPA-1725 Eindhoven-Oirschot d.d. 22-01-2018. Projectnummer 1762123
- AVG Explosieven Opsporing Nederland, Vooronderzoek Eindhoven Draaiboomstraat/ Langdonkenstraat, Willemstraat/Langdonkenstraat (Van de Ven-terrein), Willemstraat/Lodewijk Napoleonlaan/Philips de Schonepad (Vogelzangerterrein) d.d. 10-07-2018. Projectnummer 1862059
- AVG Explosieven Opsporing Nederland, Vooronderzoek N395 Hilvarenbeek-Oirschot d.d. 13-08-2018. Projectnummer 1862079

De aangetroffen relevante informatie is in deze rapportage verwerkt (zie o.a. paragraaf 2.2).

2.1.2 Derden

Er zijn in het AVG bedrijfsarchief meerdere relevante door civiele explosieven opruimingsbedrijven in de gemeenten Oirschot, Best en Eindhoven uitgevoerde (voor)onderzoeken aanwezig. Het betreft de volgende rapportages:

- Bodac, Vooronderzoek Conventionele Explosieven Reconstructie Erica te Oirschot d.d. 15-6-2011. Projectnummer 11030
- Bodac, Quicksan Conventionele Explosieven N395 Hilvarenbeek-Oirschot d.d. 18-06-2013. Projectnummer 3026
- ECG, Probleeminventarisatie naar het risico op het aantreffen van conventionele explosieven in het onderzoeksgebied: 'Kruising de Beerze met het Wilhelminakanaal en de A58' d.d. 1-2-2009. Projectnummer 261-008-PI-001
- ECG, CE-Bodembelastingkaart Historisch Vooronderzoek Defensieterrein Oirschotse Heide d.d. 3 april 2018. Projectnummer 3274-017
- REASeuro, Vooronderzoek Gemeente Best: CE-bodembelastingkaart d.d. 5-8-2011. Projectnummer 71268

Bovengenoemde vooronderzoeken zijn geanalyseerd. De aangetroffen relevante vermeldingen zijn in de rapportage verwerkt (zie o.a. paragraaf 2.2).

2.1.3 Internet

Een zoekslag naar vooronderzoeken op het internet heeft geen relevante informatie opgeleverd.

2.2 LITERATUUR

2.2.1 Meidagen 1940

Beknopt algemeen historisch kader:

Het Zesde en het Achttiende Duitse leger vielen op 10 mei 1940 Nederland binnen in kader van het door Hitler bevolen Fall Gelb. Het Zesde Leger trok door het zuidelijk deel van Nederland richting het Albertkanaal. De hoofdaanval van het Achttiende Leger was gericht op de Moerdijkbruggen die door Duitse parachutisten waren veroverd. De Moerdijkbruggen waren de toegangspoort naar Vesting Holland waar het Nederlandse opperbevel, koningin Wilhelmina en de regering zetelden.

Nederland was van groot belang voor de Luftwaffe (de Duitse luchtmacht). De vliegvelden zouden worden gebruikt voor de strijd tegen Groot-Brittannië en tegelijkertijd kon het Ruhrgebied alleen afdoende worden beschermd tegen vijandelijke luchtaanvallen wanneer er Nederlands grondgebied aan het Derde Rijk was toegevoegd.

Het onderzoeksgebied in de meidagen van 1940:

In de avond van 11 mei 1940, vielen de Nederlandse troepen (behorende tot I-41 R.I. en I-27 R.I.) te Best en te Oirschot in handen van eenheden van Duitsers behorende tot de 9^e Panzer-Division. In de hieronder weergegeven tabellen staan vermeldingen over de meidagen van 1940 in de gemeenten Oirschot en Best.

Datum	Gebeurtenis (bron: V.E. Nierstrasz, De verdediging van Noord-Brabant en Noord-Limburg, mei 1940)	Relevant	Motivatie
11 mei 1940	De brug bij Best werd opgeblazen. (p. 320)	Nee	De brug (over het Wilhelminakanaal) bevond zich buiten de begrenzing van het onderzoeksgebied.
11 mei 1940	Te Oirschot werd nog door andere troepen achtergelaten munitie opgeladen en onder luchtbombardementen werd Tilburg bereikt. (p. 320)	Nee	Deze vermelding is te globaal om te bepalen of deze vermelding betrekking heeft op het onderzoeksgebied.
11 mei 1940	Vlak bij Oirschot begonnen Duitse pantserwagens te vuren op militairen behorende tot 27 R.I. (p. 323)	Nee	Deze vermelding is te globaal om te bepalen of deze vermelding betrekking heeft op het onderzoeksgebied.

Datum	Gebeurtenis (bron: H. Amersfoort / P.H. Kamphuis (red.), Mei 1940: de strijd op Nederlands grondgebied)	Relevant	Motivatie
Mei 1940	Er zijn geen relevante vermeldingen met betrekking tot het onderzoeksgebied aangetroffen.	--	--

Datum	Gebeurtenis (bron: A. Jongbloed, Best in oorlogstijd)	Relevant	Motivatie
Mei 1940	Er zijn geen relevante vermeldingen met betrekking tot het onderzoeksgebied aangetroffen.	--	--

Datum	Gebeurtenis (bron: C.B.J. van den Biggelaar, Best: bezet en bevrijd)	Relevant	Motivatie
Mei 1940	Er zijn geen relevante vermeldingen met betrekking tot het onderzoeksgebied aangetroffen.	--	--

Datum	Gebeurtenis (bron: F. Beks en P. Machiels, Een dorp in de oorlog)	Relevant	Motivatie
Mei 1940	Er zijn geen relevante vermeldingen met betrekking tot het onderzoeksgebied aangetroffen.	--	--

2.2.2 Luchtoorlog 1940-1945

In de hieronder weergegeven tabellen staan vermeldingen die betrekking hebben op de luchtoorlog in de periode 1940-1945 in de gemeenten Oirschot en Best.

Datum	Gebeurtenis (bron: T. Eversteijn Bombardementen en verongelukte vliegtuigen in de periode 10 mei 1940 – 5 mei 1945) ³	Relevant	Motivatie
13 mei 1940	Een T 638 Potez 63-11 met nummer 297 van het G.A.O. 501 stortte om 16.14 uur neer op het café de Nachtegaal aan de Kapeldijk (Proostbroekweg 6a).	Ja	Deze locatie bevindt zich binnen de begrenzing van het onderzoeksgebied.
10 oktober 1940	Er vond een bombardement plaats op Oirschot omstreeks 01.30 uur met 5 bommen. Getroffen werd de boerderij van de familie Loupartop, 's Heeren Vijvers.	Mogelijk	Deze locatie bevindt zich gedeeltelijk binnen de begrenzing van het onderzoeksgebied.
1 juni 1942	Er vond een bombardement plaats op Oirschot omstreeks 23.40 uur met 15 bommen. Getroffen werd 's Heeren Vijvers.	Mogelijk	Deze locatie bevindt zich gedeeltelijk binnen de begrenzing van het onderzoeksgebied.
20 december 1943	Een Halifax MK IIa JN974 EY-A van het No. 78 Squadron stortte neer aan de Eindhovensdijk op het land van dhr. Kuijk bij Oirschot.	Mogelijk	De Eindhovensdijk bevindt zich gedeeltelijk binnen de begrenzing van het onderzoeksgebied. Het is niet bekend waar de heer Kuijk woonachtig was.
Onbekend	Er vond een bombardement plaats op Oirschot. Getroffen werd het erf van de boerderij van de familie Versteeg langs de Beerseweg.	Mogelijk	De Beerseweg loopt door het onderzoeksgebied.

Datum	Gebeurtenis (bron: E.H. Brongers, De gebroken vleugel van de Duitse adelaar)	Relevant	Motivatie
1940-1945	Er zijn geen relevante vermeldingen met betrekking tot het onderzoeksgebied aangetroffen.	--	--

Datum	Gebeurtenis (bron: G.J. Zwanenburg, En nooit was het stil...Deel 1 & 2)	Relevant	Motivatie
1940-1945	Er zijn geen relevante vermeldingen met betrekking tot het onderzoeksgebied aangetroffen.	--	--

³ AVG weet uit ervaring dat niet alle vermeldingen van T. Eversteijn betrouwbaar zijn. Derhalve moet deze bron altijd in combinatie met andere bronnen (ter verificatie van de genoemde gebeurtenissen) worden gebruikt.

Datum	Gebeurtenis (bron: SGLO crashregister, webeditie)	Relevant	Motivatie
13 juni 1944	Een Lancaster Mk. I van het No. 622 Squadron stortte neer ten westen van Oirschot.	Nee	De vermelding is te globaal om te bepalen of het een vermelding met betrekking tot het onderzoeksgebied betreft.

Datum	Gebeurtenis (bron: www.vergeltungswaffen.nl)	Relevant	Motivatie
1944-1945	Er zijn geen relevante vermeldingen met betrekking tot het onderzoeksgebied aangetroffen.	--	--

Datum	Gebeurtenis (bron: A. Korthals Altes, Luchtgevaar)	Relevant	Motivatie
1940-1945	Er zijn geen relevante vermeldingen met betrekking tot het onderzoeksgebied aangetroffen.	--	--

Datum	Gebeurtenis (bron: A.A. Jansen, Sporen aan de hemel)	Relevant	Motivatie
1940-1945	Er zijn geen relevante vermeldingen met betrekking tot het onderzoeksgebied aangetroffen.	--	--

Datum	Gebeurtenis (bron: S.L. Veenstra, In de schaduw van de glorie)	Relevant	Motivatie
1940-1945	Er zijn geen relevante vermeldingen met betrekking tot het onderzoeksgebied aangetroffen.	--	--

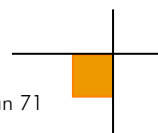
Datum	Gebeurtenis (bron: F. Beks en P. Machielsen, Een dorp in de oorlog)	Relevant	Motivatie
9/10 oktober 1940	Er vielen vijf brisantbommen bij de in aanbouw zijnde boerderij van de familie Loupart op 's Heeren Vijvers. (p. 16)	Mogelijk	Deze locatie bevindt zich gedeeltelijk binnen de begrenzing van het onderzoeksgebied.
11 oktober 1940	Om half twaalf vielen er acht brisantbommen op de Witte Bergen te Oirschot. (p. 16)	Nee	Deze vermelding is te globaal om te bepalen of het een vermelding met betrekking tot het onderzoeksgebied betreft.
1/2 juni 1941	Om tien over twaalf wierpen Britse bommenwerpers per ongeluk vijf brisantbommen af op landgoed 's Heeren Vijvers te Oirschot. (p. 26)	Mogelijk	De omgeving van 's Heerenvijvers bevindt zich gedeeltelijk binnen de begrenzing van het onderzoeksgebied.
2 oktober 1942	Rond half 10 liet een Britse bommenwerper, die in moeilijkheden was, 100 brandbommen los op een paar honderd meter noordelijk van boerderij Groenewoud. (p. 30)	Nee	Het is niet bekend waar boerderij Groenewoud zich bevond.
23/24 mei 1943	Een tweemotorige Wellington stortte neer op de Oirschotse Heide. (p. 35)	Nee	Deze vermelding is te globaal om te bepalen of het een vermelding met betrekking tot het onderzoeksgebied betreft.
3 september 1944	De Duitse munitiebunkers op de Oirschotse Heide werden gebombardeerd. (p. 56)	Nee	De munitiebunkers bevonden zich buiten de begrenzing van het onderzoeksgebied.

Datum	Gebeurtenis (bron: F. Beks en P. Machielsen, Een dorp in de oorlog)	Relevant	Motivatie
17 september 1944	Geallieerde bommenwerpers wierpen hun lading af op 's Heeren Vijvers in Oirschot. (p. 64)	Mogelijk	De omgeving van 's Heerenvijvers bevindt zich gedeeltelijk binnen de begrenzing van het onderzoeksgebied.
17 september 1944	Geallieerde bommenwerpers wierpen hun lading af op de Duitse munitiebunkers op de Oirschotse Heide. (p. 64)	Nee	De munitiebunkers bevonden zich buiten de begrenzing van het onderzoeksgebied.

Datum	Gebeurtenis (bron: A. Jongbloed, Best in oorlogstijd)	Relevant	Motivatie
1940-1945	Er zijn geen relevante vermeldingen met betrekking tot het onderzoeksgebied aangetroffen.	--	--

Datum	Gebeurtenis (bron: C.B.J. van den Biggelaar, Best: bezet en bevrijd)	Relevant	Motivatie
1940-1944	Er zijn geen relevante vermeldingen met betrekking tot het onderzoeksgebied aangetroffen.	--	--

Datum	Gebeurtenis (bron: V.E. Nierstrasz, De verdediging van Noord-Brabant en Noord-Limburg, mei 1940)	Relevant	Motivatie
12 mei 1940	Tussen Eindhoven en Best veroorzaakte een luchtaanval een aantal doden en gewonden. (p. 348)	Nee	Deze vermelding is te globaal om te bepalen of deze vermelding betrekking heeft op het onderzoeksgebied.

2.2.3 Bezettingjaren 1940-1944

In de hieronder weergegeven tabellen staan vermeldingen die betrekking hebben op militaire handelingen, niet zijnde aanvallen door vliegtuigen, in de periode tussen de meidagen van 1940 en de bevrijding in oktober 1944, in de gemeenten Oirschot en Best.

Datum	Gebeurtenis (bron: F. Beks en P. Machielsen, Een dorp in de oorlog)	Relevant	Motivatie
Zomer 1941	De Duitsers hadden munitieopslagplaatsen, in de vorm van 21 als heideglooiingen gecamoufleerde bunkers, gebouwd in de hei waar nu het militaire oefenterrein is. Daar lagen boordwapenmunitie, granaten voor luchtdoelgeschut en briesantbommen, brandbommen en splinterbommen in opgeslagen. (p. 21)	Nee	Deze munitieopslagplaatsen bevonden zich buiten de begrenzing van het onderzoeksgebied.
12 september 1944	Een Duits Sprengkommando begon met het opblazen van de langs de Eindhovensedijk gelegen munitiebunkers op de hei. (p. 60)	Nee	Deze munitieopslagplaatsen bevonden zich buiten de begrenzing van het onderzoeksgebied.

Datum	Gebeurtenis (bron C.B.J. van den Biggelaar, Best: bezet en bevrijd)	Relevant	Motivatie
1940-1944	Er zijn geen relevante vermeldingen met betrekking tot het onderzoeksgebied aangetroffen.	--	--

2.2.4 Bevrijding september en oktober 1944

Het onderzoeksgebied in september en oktober 1944:

Er werden in september 1944 omvangrijke luchtlandingen in Noord-Brabant en Gelderland uitgevoerd. De luchtlandingen, codewoord 'Market', waren onderdeel van een groter plan, waarbij Amerikaanse en Britse luchtlandingsstroepen verschillende bruggen zouden veroveren en behouden totdat het 30e Britse Legerkorps hen kwamen ontzetten (codewoord 'Garden'). Het Britse legerkorps zou via Eindhoven, Nijmegen en Apeldoorn naar Nunspeet doorstoten en zo de Westwall omzeilen. Enerzijds werden dan de Duitse troepen in West-Nederland afgesneden, nog veel belangrijker was de vervolgoptmars naar het Ruhrgebied. Door de verovering van het Ruhrgebied zou de belangrijkste wapenindustrie van Duitsland worden uitgeschakeld, waardoor de Duitse oorlogsmachine tot stilstand kwam.

In de tabellen op de hierop volgende pagina staan vermeldingen over de bevrijding van de gemeenten Oirschot en Best. Oirschot heeft ruim een maand aan het front gelegen en werd in deze periode vrijwel continue bestookt door artillerievuur. Pas op 24 oktober 1944 werd Oirschot bevrijd door eenheden van de 4th Armoured Brigade, nadat Kampfgruppe Lenz zich had teruggetrokken. Best was een dag eerder bevrijd, nadat de Duitsers Best hadden verlaten en de 15 Schotse Divisie het dorp in kon trekken.

Datum	Gebeurtenis (bron: F. Beks en P. Machielsen, Een dorp in de oorlog)	Relevant	Motivatie
September 1944	De brug over het Beatrixkanaal aan de Eindhovensedijk werd opgeblazen door de Duitsers. (p. 73)	Nee	De brug bevond zich buiten de begrenzing van het onderzoeksgebied.

Datum	Gebeurtenis (bron: F. Beks en P. Machielsen, Een dorp in de oorlog)	Relevant	Motivatie
4 oktober 1944	De Engelsen, die gelegen waren aan de Eindhovensedijk ter hoogte van de familie van Vugt, werden door de Duitsers aangevallen met mitrailleurs en handgranaten. (p. 91)	Mogelijk	De Eindhovensedijk bevindt zich binnen de begrenzing van het onderzoeksgebied.
10/11 oktober 1944	Britse troepen van de 51 ^e 'Highland' divisie (Black Watch) namen op 10 oktober 1944 stelling bij Dun, het Slingerbos en de Eindhovensedijk tot aan het Slingerbos. (p. 91)	Mogelijk	De Eindhovensedijk bevindt zich gedeeltelijk in of nabij het onderzoeksgebied.
24 oktober 1944	Oirschot werd bevrijd door eenheden van de 4th Armoured Brigade. (p. 100)	Nee	Er worden geen uitspraken gedaan over grondgevechten tijdens de bevrijding ter plaatse van Oirschot.

Datum	Gebeurtenis (bron: A. Jongbloed, Best in oorlogstijd)	Relevant	Motivatie
September/oktober 1944	Er zijn geen relevante vermeldingen met betrekking tot het onderzoeksgebied aangetroffen.	--	--

Datum	Gebeurtenis (bron C.B.J. van den Biggelaar, Best: bezet en bevrijd)	Relevant	Motivatie
11 september 1944	De Schotten van het 9 ^e bataljon Cameronians trachtten ter hoogte van de Oirschotse Heide een brug over het Wilhelminakanaal te bouwen, maar werden met mortiervuur van de Duitsers bestookt. Zij braken de operatie af en de brug werd op deze plaats nooit meer gebouwd. (p. 149-151)	Mogelijk	Het Wilhelminakanaal bevindt zich buiten de begrenzing van het onderzoeksgebied. De Oirschotse Heide bevindt zich nabij het onderzoeksgebied.

Datum	Gebeurtenis (bron: J. Didden en M. Swarts, Brabant bevrijd)	Relevant	Motivatie
September/oktober 1944	Er zijn geen relevante vermeldingen met betrekking tot het onderzoeksgebied aangetroffen.	--	--

Datum	Gebeurtenis (bron: J. Didden en M. Swarts, Autumn Gale ⁴)	Relevant	Motivatie
26 september 1944	Na een aanval op Best met een zwaar spervuur, wisten de troepen van de 7th Seaforths de fabrieken bij Best in te nemen, terwijl zij zelf ook zwaar onder vuur lagen. (p. 267)	Nee	Deze aanval vond plaats ten oosten en ten noorden van het onderzoeksgebied.
26 september 1944	Verdere aanvallen werden afgeslagen en een aanval op het volgende dorp, Oirschot, werd uitgesteld. (p. 267)	Nee	Deze vermelding dient als context te worden gezien. Er worden geen vermeldingen m.b.t. de mogelijke aanwezigheid van CE gedaan.
24 oktober 1944	De brug over de Beerze bij Spoordonk was opgeblazen door de Duitsers. (p. 385)	Nee	Deze brug bevond zich buiten het onderzoeksgebied.

⁴ Op pagina 20 is een kaart toegevoegd met daarop het frontverloop gedurende september en oktober 1944.

2.2.5 Munitieruimingen

De onderzoeksresultaten betreffende literatuur inzake munitieruimingen zijn als volgt:

Datum	Gebeurtenis (bron: A. Meijers, Achtung Minen – Danger Mines. Het ruimen van landmijnen in Nederland 1940-1947)	Relevant	Motivatie
22 april 1945	De dienst had in Best een grote hoeveelheid Duitse explosieven met ontstekers 'buitgemaakt'. (p. 58)	Nee	Deze vermelding is te globaal om te bepalen of het een vermelding met betrekking tot het onderzoeksgebied betreft.

Datum	Gebeurtenis (bron: J. van Woensel, Vrij van explosieven. De geschiedenis van het EOCL en zijn voorgangers 1944-2004)	Relevant	Motivatie
1944-2004	Er zijn geen relevante vermeldingen met betrekking tot het onderzoeksgebied aangetroffen.	--	--

2.3 COLLECTIE STAFKAARTEN TOPOGRAFISCHE DIENST KADASTER TE ZWOLLE

2.3.1 Geallieerde stafkaarten

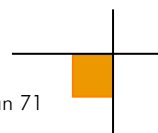
Het onderzoeksgebied staat op de volgende stafkaarten:

- Sheet 18SW Oirschot (First Edition of 1943)
- Sheet 17SE Hilvarenbeek (First Edition of 1943)

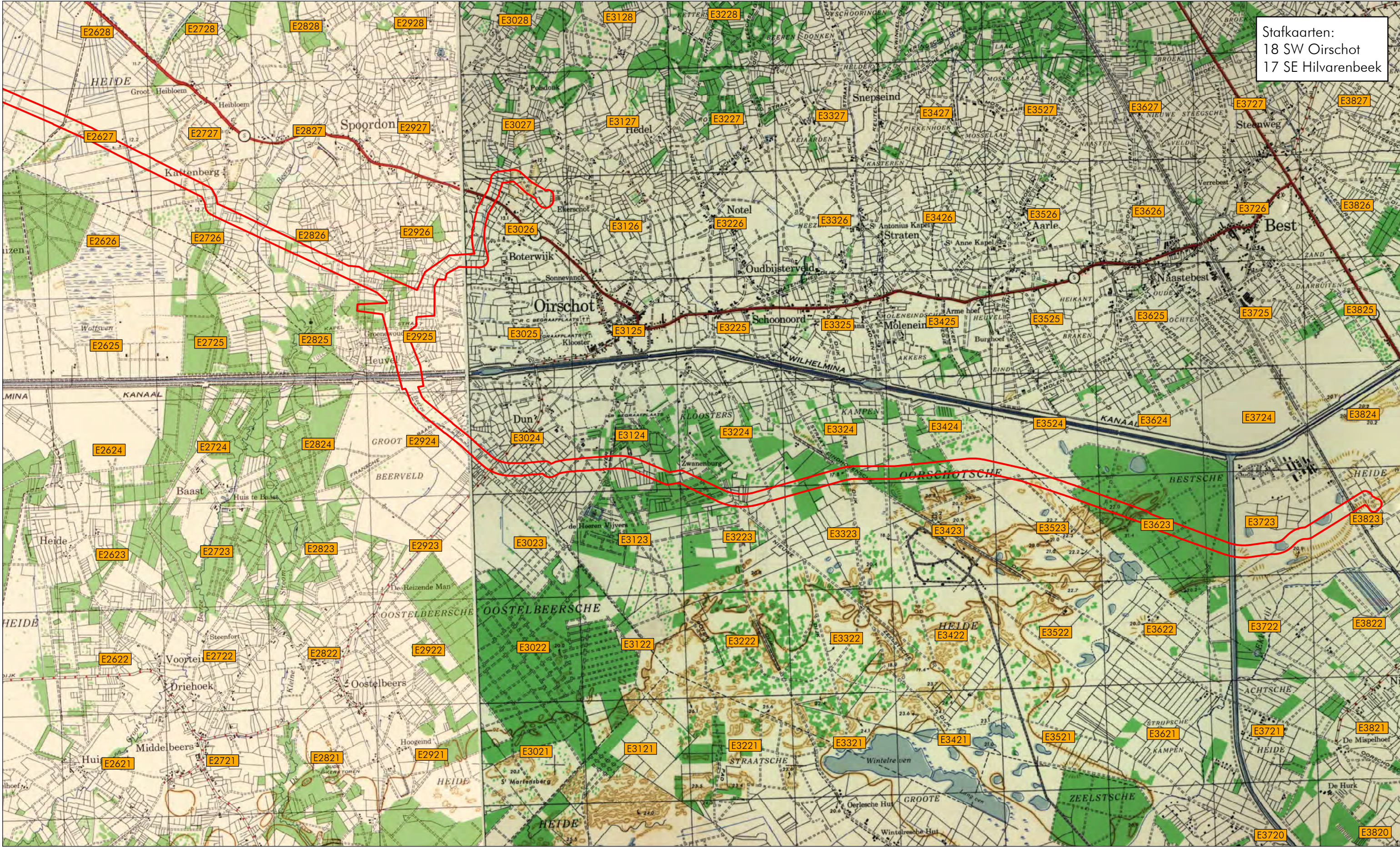
Deze stafkaarten zijn opgemaakt volgens het Nord de Guerre coördinatenstelsel, zij hebben een schaal van 1:25.000 en geven een goed beeld van het onderzoeksgebied in de Tweede Wereldoorlog. Het onderzoeksgebied ligt op de onderstaande kaartvierkanten:

- E.2627
- E.2726 en E.2727
- E.2826
- E.2924 t/m E.2926
- E.3024, E.3026 en E.3027
- E.3124
- E.3223 en E.3224
- E.3323 en E.3324
- E.3424
- E.3523 en E.3524
- E.3623
- E.3723
- E.3823

Stafkaarten worden tevens gebruikt om de locaties van geallieerde luchtaanvallen te achterhalen (zie hoofdstuk 2.15). Op de hierna volgende pagina zijn de stafkaarten weergegeven met de hierbij behorende nummering van de kaartvierkanten.

NORD DE GUERRE - TILBURG NOORD - BEST 150 KV

Stafkaarten:
18 SW Oirschot
17 SE Hilvarenbeek

LEGENDA

Onderzoeksgebied

0

500

1.000

2.000

3.000

Meter

2.3.2 Duitse stafkaart

Er is in het AVG bedrijfsarchief een relevante Duitse stafkaart aanwezig:

- Topografische Karte der Niederlande 1:50.000, Truppenkarte 51, West Eindhoven, 2^e uitgave van maart 1942.

Deze stafkaart is vergelijkbaar met de exemplaren uit de voorgaande paragraaf en wordt hier derhalve niet afgebeeld.

2.4 GEMEENTEARCHIEVEN OIRSCHOT EN BEST

Het onderzoeksgebied lag in de Tweede Wereldoorlog in de gemeenten Oirschot en Best.

Bij het Regionaal Historisch Centrum Eindhoven zijn de volgende inventarisnummers geraadpleegd:

A-0665 Gemeentebestuur Oirschot 1932-1969	Periode
2 Openbare werken. Wederopbouw	1944-1954
20 Vordering van gebouwen, terreinen, e.d. Garages. Verstrekken van informatie aan de Wehrmacht over de in de gemeente aanwezige garages	1941-1941
21 Openbare Orde. Handhaving openbare orde tijdens de bezetting	1940-1944
54 Aangelegenheden betreffende lijken. Begraven van gesneuvelde militairen; opgraven Amerikaans jacht-vliegtuig; onderhoud militaire graven	1940-1959
55 Gegevens en inlichtingen in verband met de bevrijding	1941-1945
226 Getroffen door oorlog. Regeling voor directe sociale hulpverlening bij bominslag	1942-1942
229 Diensten. Bedrijven. Afdelingen. Politie. Maandrapporten, verrichte activiteiten en beschikbare middelen	1942-1944
277 Herstel. Noodherstel. Oorlogsschade aan bouwwerken en daaruit voortkomende woningnood. Opgave	1945-1946
375 Bescherming van de bevolking en van de objecten tegen (oorlogs-) geweld. Luchtaanvallen en bominslagen. Circulaires en meldingen	1931-1945
443 Zorg. Legger der gemeentelijke waterlopen	1957-1957
447 Verbetering. Wilhelminakanaal. Verplaatsing van de loswal	1958-1963
606 Wapens en munitie. Inbeslagname en teruggave	1939-1946

10663 Luchtbeschermingsdienst Oirschot	Periode
Geen relevante vermeldingen aangetroffen	--

A-0945 Gemeentebestuur Oirschot 1970-1979	Periode
189: Ontploffingen, ontbrandingen en dergelijke gevaren. Verordening ontploffingsgevaarlijke stoffen	1971
237: Militaire gebouwen en terreinen. Militair oefenterrein te Oirschot. Strijd tegen uitbreiding	1969-1970

Gemeentebestuur van Oost- West en Middelbeers 1811-1941 toegang 10677e	Periode
194 Mobiliteitsvoorbereidingen	1940
198 Luchtbescherming	1941
199 Luchtbescherming	1940

Gemeentebestuur van Oost- West en Middelbeers 1942-1980 toegang 10971	Periode
230 Graven en overbrenging van gesneuvelde Duitse en Geallieerde militairen	1945-1956
315 Vorderingen van gebouwen, terreinen e.d.	1941-1959
371 Brandrapporten	1942-1978
373 Bosbrandweer	1943-1944
406 Wederopbouw	1940-1951
511 Verslag toestand der gemeente	1944
525 Gezagsuitoefening kort na de oorlog	1944-1945
669 Oorlogs en bezettingsschade	1945-1956
873 Verkoop onroerend goed m.n. nieuwbouwplangebieden	1956-1959
964 Oorlogsschade, schade aan panden numeriek op kadastraal nummer B036-B130	1942-1961
964 Oorlogsschade, schade aan panden numeriek op kadastraal nummer B131-C035	1942-1961
966 Schade aan huisraad, bedrijfsschade, uitkeringen aan oorlogsinvaliden	1941-1958
975 Afzonderlijke bruggen en ontheffingen van waterschap de Dommel	1944-1960

10623 Gemeentebestuur Best, 1821-1946	Periode
1131 Stukken betreffende de handhaving van de openbare orde	1940-1941
1134 Maandrapporten van de Koninklijke Marechaussee, groep Best	1945-1946
1147 Stukken betreffende de organisatie en het functioneren van de (bos)brandweer	1941-1946
1148 Brandrapporten	1941-1946
1149 Stukken betreffende het vervoer van ontplofbare stoffen	1942
1151 Stukken betreffende het opruimen van explosieven	1944-1946
1156 Instructies voor secretaris, politie en luchtbeschermingsdienst inzake de melding van gebeurtenissen, verband houdende met de oorlogshandelingen	1940
1158 Processen-verbaal van het hoofd van de luchtbeschermingsdienst van neergestorte vliegtuigen en aangebrachte verwoestingen	1940-1945
1263 Stukken betreffende de vordering en aangifte van woonruimten ten behoeve van daklozen als gevolg van de oorlogshandelingen	1944-1946
1443 Brief van de Stichting Centrale Financiering inzake de ondersteuning van de familie van ir. Mans, omgekomen bij een ongeval met een landmijn, met bijlage	1944
1444 Stukken betreffende de hulpverlening aan de inwoners van Best en Oirschot door de gemeente Voorburg	1945-1946
1454 Stukken betreffende de toegebrachte schade tijdens de Tweede Wereldoorlog aan de eigendommen van de verschillende fondaties	1943-1957
1474 Stukken betreffende de oprichting van de R.K. lagere school St. Jozef en het herstel van het schoolgebouw na de oorlog	1941-1942, 1946
1609 Stukken betreffende de tewerkstelling bij Wehrmachtswerken in de provincie Zeeland	1944
1613 Stukken betreffende de toegebrachte oorlogsschade en het toekennen van vergoedingen daarvoor	1940, 1943-1945
1614-1615 Registers van oorlogsschade aan roerende en onroerende goederen	1944-1945
1616 Register van verleende voorschotten voor oorlogsschade	1944

10623 Gemeentebestuur Best, 1821-1946	Periode
1619 Staten van de geleden schade aan woningen in de laatste maanden van de oorlog	1946
1623 Stukken betreffende het gebruik van de heide voor militaire doeleinden	1840-1941
1626 Stukken betreffende tijdens oorlogshandelingen gesneuvelde militairen en hun begraafplaatsen	1940-1941, 1946
1627 Telegrammen van diverse instanties inzake opsporing van bemanningen van neergestorte Britse vliegtuigen	1941-1942
1628 Situatieschets van een mijnenveld in Best nabij het Wilhelminakanaal	1944
1629 Stukken betreffende de vaststelling van het tijdstip van de bevrijding van de gemeente	1945
1797 Correspondenties en vragenlijsten van de Militair Commissaris voor Oost-Brabant met de gemeente Best	1944
1821 Opgaaf krijgsgevangenen en overleden militairen uit Best	1945
1822 Diverse stukken betreffende de Koninklijke Marechaussee, afdeling Best	1944-1945
1826 Mededeling van het gemeentebestuur	1944
1829 Diverse stukken betreffende het Militair Gezag	1945
1888 Rapport over het functioneren van de bosbrandweer	1944

10632. Gemeentebestuur Best 1947-1956.	Periode
802 Stukken betreffende afrekeningen van werken leveringen ten behoeve van het Duitse leger zgn. R-verrichtingen	1947-1950

10638 Gemeentebestuur Best, 1957-1969	Periode
Geen relevante vermeldingen aangetroffen.	--

10834 Gemeentebestuur Best. 1970-1979	Periode
365 Ontploffingsgevaarlijke stoffen 1971. Vaststelling en intrekking verordening	1970-1978

10986 Gemeentebestuur Best. 1980-1989	Periode
733 Opruiming Amerikaanse vliegtuigbom uit de Tweede Wereldoorlog op de hoek van de Schoonveltstraat en de Jan van Speyklaan	1980-1981

2.4.1 Luchtbeschermingsdienst, aangetroffen/geruimde CE en oorlogsschade

De Luchtbeschermingsdienst was tijdens de Tweede Wereldoorlog onder andere verantwoordelijk voor het geven van luchtalarm bij bombardementen, het controleren van verduisteringsmaatregelen en het opnemen van schade na uitgevoerde bombardementen en vliegtuigbeschietingen. Er zijn in de gemeentearchieven documenten van de Luchtbeschermingsdienst aanwezig.

In het onderstaande overzicht zijn gegevens met betrekking tot de Luchtbeschermingsdienst, aangetroffen/ge-ruimde CE en oorlogsschade opgenomen. Deze vetgedrukte vermelding heeft (deels) betrekking op het onderzochtsgebied.

Datum	Gebeurtenis (Bron: Selectie uit de gemeen-tearchieven van Best en Oirschot)	Relevant	Motivatie	Document-code
1 juni 1942	Ten zuiden van Oirschot bij 's-Heerenvij-vers worden 15 brisantbommen afgewor-pen.	Mogelijk	Deze locatie bevindt zich ge-deeltelijk binnen de begren-zing van het onderzoeksge-bied.	GA-0823-A0665-375-118
23 november 1943	Handgranaten en pantservuisten aan het kanaal van Bergeijk achter C.36.	Nee	Het kanaal van Bergeijk be-vindt zich buiten de begren-zing van het onderzoeksge-bied.	GA-0753-Best-10623-1151-8

2.5 NIEUWSBERICHTEN

2.5.1 AVG bedrijfsarchief, internet en Koninklijke Bibliotheek

De collectie CE gerelateerde nieuwsberichten in het AVG bedrijfsarchief, alsmede het internet en de oude krantencollectie van de Koninklijke Bibliotheek te 's-Gravenhage zijn geraadpleegd. De relevante nieuwsberichten die zijn aangetroffen zijn in het onderstaande overzicht opgenomen.

Datum	Gebeurtenis (Bron: Delfher)	Relevant	Motivatie
8-4-1952	De gemeente Oirschot heeft een gebied van tientallen hec-taren op de Oirschote Heide tot verboden terrein verklaard. De Hulpverleningsdienst heeft in oude springputten, waar sinds 1945 reeds veertien mensen om het leven kwamen, nog vele tonnen levensgevaarlijke munitie ontdekt. (De Volkskrant)	Nee	Het onderzoeksgebied bevond zich nabij, maar niet ter plaatse van de Oirschotse Heide.
8-4-1952	Op de Oirschotse Heide zijn een man en twee kinderen om het leven gekomen doordat een vermoedelijke landmijn tot ontploffing kwam. (Gereformeerd gezinsblad)	Nee	Het onderzoeksgebied bevond zich nabij, maar niet ter plaatse van de Oirschotse Heide.
20-12-1954	Tijdens een grondige zoektocht ter plaatse van de Oir-schotse Heide, zijn 5615 granaten, 61 mortiergranaten, een rookgranaat, 7 handgranaten, 2 landmijnen, 75 ontstekers, een "pantsevuist", 3 bommen, 77 brandstaven en 15 ge-weergranaten aangetroffen. (Trouw)	Nee	Het onderzoeksgebied bevond zich nabij, maar niet ter plaatse van de Oirschotse Heide.

2.6 EXPLOSIEVEN OPRUIMINGS DIENST DEFENSIE (EODD)

2.6.1 Collectie ruimrapporten

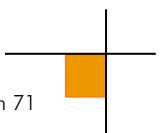
De EODD houdt sinds 1970 meldingen van aangetroffen CE bij. Deze meldingen zijn tot 1992 als melding opdracht en ruim rapport (MORA) en na 1992 als uitvoeringsopdracht (UO) gearchiveerd. AVG heeft het overzicht van relevante MORA's en UO's van de gemeenten Best en Oirschot opgevraagd. Er zijn in dit over-zicht meldingen van binnen en nabij het onderzoeksgebied geregistreerd. Op basis van de locatiebeschrijvin-gen zijn de ruimrapporten geselecteerd en opgevraagd. Deze documentatie is bestudeerd. De onderzoeksre-sultaten zijn in de volgende tabel weergegeven en worden gebruikt ten behoeve van de bepaling van de aan te treffen munitiesoorten. De vermeldingen zijn niet van belang voor het bepalen van een afbakening en zijn

derhalve niet opgenomen in de chronologietabel in hoofdstuk 3. Een lijst met MORA's en UO's is op de pagina's 28 en 29 bijgevoegd. Op pagina 30 is een kaart met daarop de MORA's en UO's weergegeven die in en rondom het onderzoeksgebied zijn aangetroffen.

2.6.2 Collectie mijnenkaarten

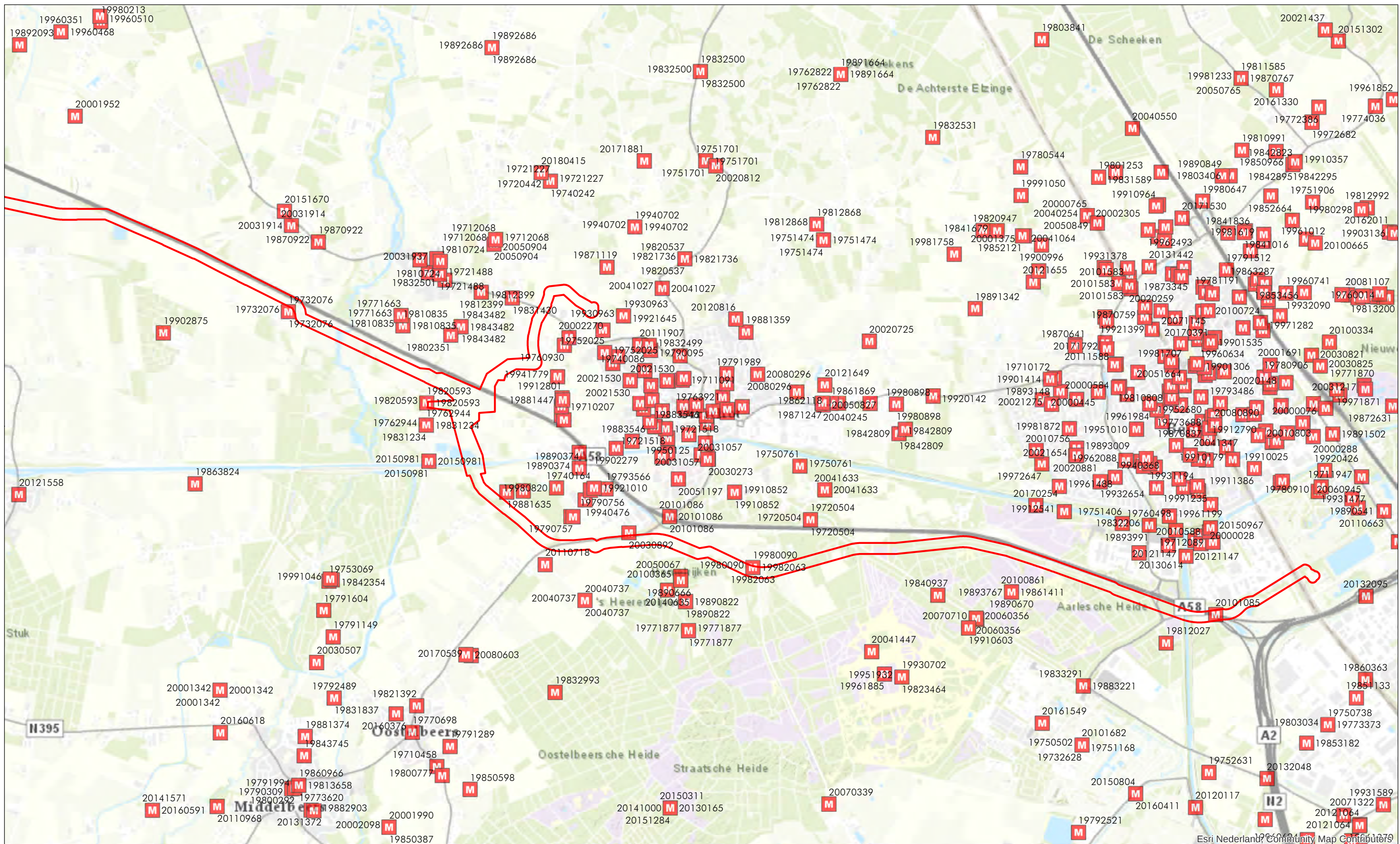
De collectie mijnenveldkaarten van de EODD is in kader van dit vooronderzoek geraadpleegd. Dit geldt ook voor de collectie mijnenveld leg- en ruimrapporten. Er lagen geen gedocumenteerde mijnenvelden of op mijnen verdacht gebieden binnen de begrenzing van het onderzoeksgebied.

UO Nummer	Datum	Omschrijving CE	Straat	Plaats	Gemeente	Provincie
20101682	17-11-2010	1 Mijn, AT; Oefenantitankmijn M12 (US)	Eindhovensedijk	Oirschot	Oirschot	Noord-Brabant
20110664	24-4-2011	1 Brisantgranaat; 81 mm mortier met schokbuis M52 (US) (vershoten)	Eindhovensedijk	Oirschot	Oirschot	Noord-Brabant
20110718	1-5-2011	1 Oefen AT mijn; Nr 28	Steenovenweg	Oirschot	Oirschot	Noord-Brabant
20140635	29-3-2014	1 Scherfhandgranaat; No 36	's Heerenvijver	Oirschot	Oirschot	Noord-Brabant
20140981	3-5-2014	1 Brisantgranaat; 8,8 cm met schokbuis AZ 23 (D) (niet vershoten)	Eindhovensedijk	Oirschot	Oirschot	Noord-Brabant
20140984	4-5-2014	1 Adapter ring van een granaat	Eindhovensedijk 63	Oirschot	Oirschot	Noord-Brabant
20140984	4-5-2014	1 Brisantgranaat; 4,2 inch mortier met restant schokbuis No 152/162 (zonder staartstuk)	Eindhovensedijk 63	Oirschot	Oirschot	Noord-Brabant
20142270	25-11-2014	1 Mijn, AT; M6	Eindhovensedijk	Oirschot	Oirschot	Noord-Brabant
20150743	22-4-2015	1 Brisantpantsergranaat; 75 mm met bodembuis M66 (vershoten)	Eindhovense Dijk	Oirschot	Oirschot	Noord-Brabant
20161549	19-9-2016	1 Handgranaat; Exercitie Nr 1C1	Eindhovensedijk 42	Oirschot	Oirschot	Noord-Brabant
19710402	3-3-1971	1 brisantgranaat 75 mm	Krtcoörd: 018055 Lpl Oirschot	Oirschot	Oirschot	Noord-Brabant
19710412	4-3-1971	500 ptn KKM, 10 kg schroot	Lpl Oirschot	Oirschot	Oirschot	Noord-Brabant
19712308	25-10-1971	1 scherfbom 20 lbs, 1 brandbom 2 kg	Oefenterrein Lpl	Oirschot	Oirschot	Noord-Brabant
19720139	26-1-1972	1 brisantgranaat 7,5 cm (Duits)	Oirschotse Heide	Oirschot	Oirschot	Noord-Brabant
19721012	5-5-1972	1 oefenhuis (dummy) 2 ptn sein, 70 ptn KKMun div.	Legerplaats	Oirschot	Oirschot	Noord-Brabant
19721208	29-5-1972	1 brisantgranaat van 3 inch mortier, 1 brisantgranaat van 8,8 centimeter	Oirschotseheide	Oirschot	Oirschot	Noord-Brabant
19721537	4-7-1972	1 brisantgranaat 7 centimeter	A-cie CSM Piroc	Oirschot	Oirschot	Noord-Brabant
19722028	5-9-1972	3 brisantpantsergranaten van 8 centimeter (Duits)	Legerplaats	Oirschot	Oirschot	Noord-Brabant
19722628	5-11-1973	1 OS Bgtp 120 MM-TK	In de wachtloods	Oirschot	Oirschot	Noord-Brabant
19750502	8-3-1975	1 oefenmijn m25	Oirschotseidijk nabij afrasterling Legerplaats	Oirschot	Oirschot	Noord-Brabant
19752462	26-9-1975	1 OBG van 40 mm.	13e pan.inf.brig, achter gebouw 85	Oirschot	Oirschot	Noord-Brabant
19760722	28-3-1976	1 brisantgranaat m/sb van 75 mm	achter lpl Oirschot	Oirschot	Oirschot	Noord-Brabant
19761026	20-4-1976	1 brisantgranaat van 17 ponder	Oirschotseheide	Oirschot	Oirschot	Noord-Brabant
19761158	27-4-1976	1 Pantsergranaat van 17 ponder vershoten	Lpl Oirschot, oversteekplaats 4	Oirschot	Oirschot	Noord-Brabant
19761437	17-5-1976	1 brandbom van 1 kg, 1 kg van 2 inch	Kazco achterwach lpl Oirschot	Oirschot	Oirschot	Noord-Brabant
19763161	24-9-1976	1 brisantgranaat van 37 mm m/sb, 1 pantsergranaat van 2 cm, 1 brisantgranaat van 2 inch (leeg)	Gen. Maj. De Ruyter v. Stevinkazerne	Oirschot	Oirschot	Noord-Brabant
19770197	27-1-1977	5 patronen KKM	Kazco lpl, Geb 23	Oirschot	Oirschot	Noord-Brabant
19771917	10-6-1977	1 brisantgranaat van 8,8 cm m/sb, 1 raketmotor van 2,36 inch (leeg)	Oirschotseheide	Oirschot	Oirschot	Noord-Brabant
19773306	5-10-1977	1 brisantgranaat van 75 mm m/tb niet vershoten	Oirschotseheide	Oirschot	Oirschot	Noord-Brabant
19773424	17-10-1977	1 brisantgranaat patroon van 2 cm (compleet), 2 brisantgranaten van 2 centimeter niet vershoten met ontst	Gen. R.V.S. Kazerne	Oirschot	Oirschot	Noord-Brabant
19773953	16-12-1977	1 brisantgranaat van 3 inch mortier	Oirschotseheide	Oirschot	Oirschot	Noord-Brabant
19791666	20-6-1979	1 brisantpantsergranaat van 7,5 cm (D) z/bb z/lading niet vershoten	Oefenterrein(?)	Oirschot	Oirschot	Noord-Brabant
19792540	11-9-1979	1 brisantgranaat raket van 3,5 inch leeg, 1 granaat kartels van 7 cm (O-H)	Gen. Maj. RVS kazerne	Oirschot	Oirschot	Noord-Brabant
19792632	20-9-1979	1 sb. Nr. 119	G.M. de Ru(?)ter kazerne	Oirschot	Oirschot	Noord-Brabant
19810575	18-3-1981	geen explosief	Legerplaats Oirschot	Oirschot	Oirschot	Noord-Brabant
19811095	21-4-1981	ca. 25 kg restanten van 3,5 oot brisantgranaat raket leeg vershoten	Gen. Maj. de Ruijter Steveningskazerne	Oirschot	Oirschot	Noord-Brabant
19811861	19-6-1981	MORA niet ontvangen van EOOD	Gen Maj. de Ruijter v. Stevenickkazerne	Oirschot	Oirschot	Noord-Brabant
19812164	16-7-1981	3 brisantgranaten van 2 cm niet vershoten m/sb 1500 serie	Oefenterrein bij de Lpl Oirschot	Oirschot	Oirschot	Noord-Brabant
19812357	4-8-1981	1 trkg fosfor 4,2 inch m restant sb	Lpl Oirschot	Oirschot	Oirschot	Noord-Brabant
19820257	10-2-1982	1 onschadelijke kern afkomstig van APD3 - T Practice van 105 mm L53 (naoorlogs)	Legerplaats Oirschot	Oirschot	Oirschot	Noord-Brabant
19822705	18-8-1982	ca. 50 KKM div.	kazerne	Oirschot	Oirschot	Noord-Brabant
19823918	24-11-1982	8 rookpotten, 3 mondingsvlam nabootsers, 11 rest. Afkomstig van oot bg raket 3,5 inch, 23 rest. Afkomstig v	legerplaats	Oirschot	Oirschot	Noord-Brabant
19842455	20-7-1984	1 oot bg raket (gevechtscop) van 3,5 inch, 1 pantsergranaat van 37 mm met lichtspoor, 1 huls van 37 mm, 10	Kazerne	Oirschot	Oirschot	Noord-Brabant
19842833	27-8-1984	3x AT mijn Dm 4041 (DL)	Gen de Ruyter v. Stevinh Kazerne	Oirschot	Oirschot	Noord-Brabant
19850270	20-2-1985	4 rookpotten nr Z1, 4 obg van 2 cm vershoten, 7 hulzen staal van 2 cm vershoten, 100 kkm diversen	Gen Maj. de Ruyter v. Stevinkazerne	Oirschot	Oirschot	Noord-Brabant
19852661	26-8-1985	1 brisantgranaat van 8,8 cm m/sb niet vershoten	heide	Oirschot	Oirschot	Noord-Brabant
19852973	24-9-1985	1 brisantgranaat van 75 mm (O-H)	mil. Oefenterrein Oirschot	Oirschot	Oirschot	Noord-Brabant
19860694	2-4-1986	2 OAT brisantgranaat raket 3,5 inch vershoten, 1 kop van OAT brisantgranaat raket 3,5 inch	Geb 4, Kemer 9	Oirschot	Oirschot	Noord-Brabant
19860811	9-4-1986	ca 100 kkm, 2 thunderflashes, 1 subcaliber van 14,5 mm	RFS Kazerne	Oirschot	Oirschot	Noord-Brabant
19860839	11-4-1986	1 brisantpantsergranaat van 75 mm (Duits)	Schietbaan	Oirschot	Oirschot	Noord-Brabant
19862139	29-6-1986	1 srgk WP van 4,2 inch mr m/sb	Oirschotseheide	Oirschot	Oirschot	Noord-Brabant
19863395	8-10-1986	1 brisantgranaat van 8,8 cm, 1 rookgranaat van 2 inch mortier	Oirschotse heide	Oirschot	Oirschot	Noord-Brabant
19871359	21-5-1987	2 rookgranaten van inch mortier, 1 lichaam van handgranaat (leeg), 50 kkm	oefenterrein	Oirschot	Oirschot	Noord-Brabant
19880595	16-3-1988	geen explosief	Het leveren van een stand op 20,8,88 op de gen.M. Stevenickkazerne(?)	Oirschot	Oirschot	Noord-Brabant
19881144	25-4-1988	Geen MORA ontvangen van EOOD	Genm. De Ruijter v. Stevenickkazerne(?)	Oirschot	Oirschot	Noord-Brabant
19891076	17-4-1989	1 OAT brisantgranaat raket, 75 KKM diverse, 1 houder Magazijn met KKM	RVS Kazerne	Oirschot	Oirschot	Noord-Brabant
19893276	10-10-1989	1 brisantpantsergranaat van 8,8 centimeter, vershoten	Oefenterrein	Oirschot	Oirschot	Noord-Brabant
19900483	7-3-1990	1 rookgranaat van 25 ponder m/ost	Ruijter Steveninckkazerne (KL)	Oirschot	Oirschot	Noord-Brabant
19900978	14-4-1990	Niet ontvangen van EOOD	Rurbu v. Stevinkazerne	Oirschot	Oirschot	Noord-Brabant
19901102	25-4-1990	1 oefenmijn AT, 2 BG van 2 cm (Duits), 1 BG van 13 mm (niet vershoten)	Oefengebied	Oirschot	Oirschot	Noord-Brabant
19903041	6-11-1990	1 huls van 2 cm mun. (Duits)	Lpl. Oirschot, geb. 86	Oirschot	Oirschot	Noord-Brabant
19910753	8-4-1991	4 brisantpantsergranaat van 2 cm, vershoten (Duits)	MI.oef.terr.	Oirschot	Oirschot	Noord-Brabant
19910775	9-4-1991	1 brisantgranaat van 2 cm, zonder ontsteker (Duits)	Tegen geb. 202, RWS kazerne	Oirschot	Oirschot	Noord-Brabant
19911337	3-6-1991	1 lgt van 81 mm. Mortier, ca. 200 KKM diversen, 1 obg van 20 mm	Gen. maj. De Ruyter v. Stevenick Kazerne	Oirschot	Oirschot	Noord-Brabant
19911431	13-6-1991	2 brisantgranaten van 3 inch mortier, 1 stst 3 inch mortier	Lpl Oirschot	Oirschot	Oirschot	Noord-Brabant
19911616	10-7-1991	1 raket van 3,5 inch	De Ruyter v. Stevenickkaz	Oirschot	Oirschot	Noord-Brabant
19922211	5-10-1992	1 brisantgranaat van 2 inch mortier (niet vershoten), 1 rookgranaat van 2 inch mortier (niet vershoten)	Michiel de Ruyterlaan bij Perceel 5	Oirschot	Oirschot	Noord-Brabant
19932384	29-10-1993	1 raketmotor afkomstig van 3,5 inch raket (leeg)	Lpl Oirschot (bosomp)	Oirschot	Oirschot	Noord-Brabant
19940575	5-4-1994	Geen explosief	Schietbaan Oirschot	Oirschot	Oirschot	Noord-Brabant
19941392	28-6-1994	1 Oefen antitank brisantgranaat van 3,5 inch raket	Gen. Maj. De Ruyter van Stevenink kaz.	Oirschot	Oirschot	Noord-Brabant
19941397	29-6-1994	10 Oat brisantgranaten van 3,5 inch raketten	Gen.Maj. De Ruyter van Stevenink kaz.	Oirschot	Oirschot	Noord-Brabant
19941964	21-9-1994	1 HGG MK2, 2 HGR no 39, 1 brisantpantsergranaat van 2 cm, 3 brisantgranaat patronen van 2 cm m/ost, 1 f	Legerplaats	Oirschot	Oirschot	Noord-Brabant
19952342	25-10-1995	1 oot brisantgranaat raket van 3,5 inch vershoten met dummy ost	Ruyter v. Stevinckkazerne	Oirschot	Oirschot	Noord-Brabant
19952370	26-10-1995	26 oot brisantgranaat 3,5 inch raket met OBB vershoten, div restanten afkomstig van 3,5 inch oot bg rak	Ruyter v. Stevinckkazerne	Oirschot	Oirschot	Noord-Brabant
19960110	19-1-1996	Geen explosief	Inrichten Staticshow	Oirschot	Oirschot	Noord-Brabant
19960662	12-4-1996	3 rookbussen (1 Belisch, 2 Hollandse), 18 kkm div.	Oefening Deel (romeinse 3(?) 'Total Intergration'	Oirschot	Oirschot	Noord-Brabant
19961157	31-5-1996	1 restant brisantgranaat van 8 centimeter met sb (gevuld), 1 brisantgranaat van 8 cm mortier	Poort 13	Oirschot	Oirschot	Noord-Brabant
19961884	10-9-1996	ca. 300 KKM diverse, aangetroffen tijdens saneringswerkzaamheden	Gen. Maj. de Ruyter v. Stevinkaz.	Oirschot	Oirschot	Noord-Brabant
19962040	30-9-1996	2 brandbomrestanten 1kg Duits, 1 springrookgranaat fosfor van 4,2 inch m/rest oot zonder staartstuk	Eindhovensedijk (pirochut)	Oirschot	Oirschot	Noord-Brabant
19971357	17-6-1997	Geen explosief	Oirschotseheide	Oirschot	Oirschot	Noord-Brabant
19971648	27-7-1997	1 mijn exc. Nr 26	Oirschotseidijk 20, Kaz.	Oirschot	Oirschot	Noord-Brabant
19972167	14-10-1997	Geen explosief	Kaz.	Oirschot	Oirschot	Noord-Brabant

UO Nummer	Datum	Omschrijving CE	Straat	Plaats	Gemeente	Provincie
19972192	16-10-1997	Geen explosief	Steunverl. eindoef. Sfor (romeinse 3(?)	Oirschot	Oirschot	Noord-Brabant
19980508	25-3-1998	Geen explosief	Legerplaats, Open Huis, Steunverlening	Oirschot	Oirschot	Noord-Brabant
19980662	8-4-1998	1 struikeldraadlichtsein DM16 (naoorlogs)	Oirschotseheide	Oirschot	Oirschot	Noord-Brabant
19991413	4-8-1999	1 oat bg raket van 3,5 inch (verschoten)	Mob cpkx Oirschot	Oirschot	Oirschot	Noord-Brabant
20000057	12-1-2000	2 brisantpantsergranaten van 7,5 cm met bb (niet verschoten), 1 brisantgranaat van 7,5 cm met sb (n. versch)	militair oefenterrein Oirschotse heide	Oirschot	Oirschot	Noord-Brabant
20000694	16-4-2000	1 oefenscherf handgranaat nr 2 zonder ost	Gen. Maj. Rvs kazerne	Oirschot	Oirschot	Noord-Brabant
20000893	8-5-2000	1 rookgranaat van 2 inch mortier verschoten	Oefenterrein Oirschotse Heide;Oirschotsdijk, 5651, Eindhoven, NL;http://www.google.nl	Oirschot	Oirschot	Noord-Brabant
20001595	21-8-2000	1 brisantgranaat van 3 inch mortier m/rest sb	Oirschotse heide	Oirschot	Oirschot	Noord-Brabant
20002218	17-11-2000	1 oat bg raket van 3,5 inch verschoten	RVS kazerne. DGW&T gebouw	Oirschot	Oirschot	Noord-Brabant
20010025	4-1-2001	1 rocket hand fired, 1 luminating w/para (naoorlogs)	bivakterrein oirschotse heide	Oirschot	Oirschot	Noord-Brabant
20010296	7-3-2001	1 rocket handfired (naoorlogs)	Oirschotse heide	Oirschot	Oirschot	Noord-Brabant
20010519	19-4-2001	1 brisantpantsergranaat van 75 mm (verschoten)	de Ruyter stevenick kazerne	Oirschot	Oirschot	Noord-Brabant
20010825	30-5-2001	2 exec. AT nr 26 en M6 M2, 1 oefen AT (rook) (naoorlogs)	Generaal-Majoor de Ruyter van Stevinkazerne.	Oirschot	Oirschot	Noord-Brabant
20030998	18-6-2003	1 oefen brisantgranaat van 7,62 cm met sb (verschoten)	40mtr. Voor ingang R.v.Stevening Kaz	Oirschot	Oirschot	Noord-Brabant
20031436	15-9-2003	Naoorlogse munitie, zie MORA	Eindhovensdijk 26	Oirschot	Oirschot	Noord-Brabant
20031438	15-9-2003	Naoorlogse munitie, zie MORA	Eindhovensdijk 26	Oirschot	Oirschot	Noord-Brabant
20031442	15-9-2003	Naoorlogse munitie, zie MORA	Eindhovensdijk 26	Oirschot	Oirschot	Noord-Brabant
20031445	16-9-2003	Naoorlogse munitie, zie MORA	Eindhovensdijk 26	Oirschot	Oirschot	Noord-Brabant
20031446	16-9-2003	Naoorlogse munitie, zie MORA	Eindhovensdijk 26	Oirschot	Oirschot	Noord-Brabant
20031825	5-11-2003	300 gram tnt, 1 rest. elec.slp, 2 rest ost, 8 oefen ap mijn, 33 rest hgr ost, 1 windkap oat bg rak, van 3,5 inch,	Gebouw 120 bij 13 Pagnle	Oirschot	Oirschot	Noord-Brabant
20031958	4-12-2003	Uitvoering vooronderzoek	Terrein tussen Geraniumstraat-Anemoonstraat-Dahliastraat-Gebouw 120	Oirschot	Oirschot	Noord-Brabant
20031986	10-12-2003	Naoorlogse munitie, zie MORA	Gen. Ruyter van Steveninckkaz.	Oirschot	Oirschot	Noord-Brabant
20031988	10-12-2003	Naoorlogse munitie, zie MORA	Gen. Ruyter van Steveninckkaz.	Oirschot	Oirschot	Noord-Brabant
20031989	10-12-2003	Naoorlogse munitie, zie MORA	Gen. Ruyter van Steveninckkaz.	Oirschot	Oirschot	Noord-Brabant
20031990	10-12-2003	Naoorlogse munitie, zie MORA	Gen. Ruyter van Steveninckkaz.	Oirschot	Oirschot	Noord-Brabant
20031991	10-12-2003	Naoorlogse munitie, zie MORA	Gen. Ruyter v. Steveninckkaz.	Oirschot	Oirschot	Noord-Brabant
20031992	10-12-2003	Naoorlogse munitie, zie MORA	Gen. Ruyter van Steveninckkaz.	Oirschot	Oirschot	Noord-Brabant
20040032	12-1-2004	1 brisantpantsergranaat van 75 mm met bodemplug niet verschoten	Oirschot, oefenterrein vak C	Oirschot	Oirschot	Noord-Brabant
20040056	20-1-2004	60 restant staartstukken van 3,5 inch raket, 2 mijnen ap, oefen nr 24, 2 ogief vermoedelijk van 3,5 inch raket	RVS Kazerne	Oirschot	Oirschot	Noord-Brabant
20040225	1-3-2004	1 KKM	Zie 2b	Oirschot	Oirschot	Noord-Brabant
20040529	17-4-2004	1 excersitie granaat van 155 mm	Oefenterrein Rvs Kaz, Oirschot	Oirschot	Oirschot	Noord-Brabant
20040954	28-6-2004	Naoorlogse munitie, zie MORA	Generaal Majoor van Steveninckkazerne	Oirschot	Oirschot	Noord-Brabant
20041263	28-8-2004	1 pantsergranaat van 40 mm z/lsp niet verschoten	kazerne Oirschot	Oirschot	Oirschot	Noord-Brabant
20041277	31-8-2004	1 scherfhandgranaat no. 1 Oud Hollands	Pierok-hut op oefenterrein	Oirschot	Oirschot	Noord-Brabant
20050220	2-3-2005	Geen explosief aangetroffen	Oefenterrein Oirschotseheide	Oirschot	Oirschot	Noord-Brabant
20050227	4-3-2005	1 brisantgranaat van 3,7 cm met restant schokbuis, verschoten	Oefenterrein Oirschotseheide	Oirschot	Oirschot	Noord-Brabant
20050407	7-4-2005	1 brisantgranaat van 5 cm mortier, met restant ontsteker, verschoten	Koffiebojsje in Oirschot	Oirschot	Oirschot	Noord-Brabant
20051412	1-10-2005	1 brisantgranaat van 3 inch mortier	Eindhovensdijk te Oirschot.	Oirschot	Oirschot	Noord-Brabant
20051641	9-11-2005	Diverse naoorlogse munitie	RVS Kazerne Oirschot nabij gebouw 85.	Oirschot	Oirschot	Noord-Brabant
20051685	17-11-2005	1 granaat kartels van 7 veld, verschoten	Strijpse Kampen te Oirschot (rijsschool).	Oirschot	Oirschot	Noord-Brabant
20060190	15-2-2006	1 brisantgranaat van 8,8 cm met rest ost niet verschoten (Duits)	Oirschotseheide	Oirschot	Oirschot	Noord-Brabant
20060558	21-4-2006	1 rookhandgranaat L70A1 (leeg)	Oirschotse heide te Oirschot.	Oirschot	Oirschot	Noord-Brabant
20070270	26-2-2007	1 springrookgranaat van 10,5 cm m/rest ost, verschoten	Eindhovensdijk in Oirschot	Oirschot	Oirschot	Noord-Brabant
20070441	27-3-2008	1 brisantbom, SD10 met rest ontsteker	Oirschotse heide Piroc hut	Oirschot	Oirschot	Noord-Brabant
20070530	5-4-2007	2 inch rook	Oirschotse heide.	Oirschot	Oirschot	Noord-Brabant
20080378	27-3-2008	2 struikeldraad lichtsein nieuw model (naoorlogs)	Oefengebied Oirschotseheide	Oirschot	Oirschot	Noord-Brabant
20080652	8-5-2008	1 lichaam van vermoedelijke rook/licht granaat van 155 mm met scheinbuis (verschoten), 1 lichtgranaat van	gebouw 2	Oirschot	Oirschot	Noord-Brabant
20081656	19-11-2008	1 restant rookgranaat van 2 inch mortier	Oefen terrein Oirschot, 31UFT 64800630	Oirschot	Oirschot	Noord-Brabant
20100285	9-3-2010	2 brisantgranaten van 3 inch mortier, met schokbuis	Oirschotse heide, locatie Hemelrijke	Oirschot	Oirschot	Noord-Brabant
20101438	7-10-2010	Niet aanwezig bij EODD	Oefenterrein Oirschot	Oirschot	Oirschot	Noord-Brabant
19771877	7-6-1977	1 handgranaat MK II met ontsteker	Landgoed 's Heerenvlyvers	Oirschot	Oirschot	Noord-Brabant
20060356	22-3-2006	1 brisantgranaat van 40 mm zonder ontsteker niet verschoten (USA)	Eindhovense Dijk te Oirschot.	Oirschot	Oirschot	Noord-Brabant
20070710	29-4-2007	1 antietankmijn DM31, exercitie	Eindhovensdijk	Oirschot	Oirschot	Noord-Brabant
19890822	30-3-1989	1 restant van 2 inch mortier rookgranaat	Fam. Rijen Hemelrijken 1	Oirschot	Oirschot	Noord-Brabant
20040737	14-5-2004	1 brisantscherfbom van 260 lbs met neusbuis AN M103, gewapend (US)	Steenovenweg, bosperceel, Oostelbeers	Oirschot	Oirschot	Noord-Brabant
20050067	15-1-2005	1 rookgranaat van 2 inch mortier, compleet	Hemelrijken	Oirschot	Oirschot	Noord-Brabant
20100365	20-3-2010	1 scherfhandgranaat met ontsteker	Hemelrijken	Oirschot	Oirschot	Noord-Brabant
19980090	21-1-1998	1 brisantgranaat van 7,5 cm TI met Tb 30/45 (verschoten) (Duits)	Wintelresedijk	Oirschot	Oirschot	Noord-Brabant
19991481	17-8-1999	1 springrookgranaat van 3 inch mortier met rest sb	't Laar 3	Oirschot	Oirschot	Noord-Brabant
19760930	12-4-1976	1 pantsergranaat 17 ponder niet verschoten	Boterwijkstraat 21a	Oirschot	Oirschot	Noord-Brabant
20002270	27-11-2000	1 brisantgranaat van 3 inch mortier met rest schokbuis	boterwijkstraat 24	Oirschot	Oirschot	Noord-Brabant
19811458	14-5-1981	Wordt zoekactie	Spoordonskeweg 55 in boomgaard	Oirschot	Oirschot	Noord-Brabant
19921645	20-7-1992	7 rookgranaten van 2 inch mortier, 10 bg van 2 inch mortier, 6 bpg, van 75 mm, 1 pg van 17 ponder, 1 bg, van	Bouwplan 'Ekerschot'	Oirschot	Oirschot	Noord-Brabant
19732076	4-9-1973	1 loodmantelprojectiel van 2 cm	Beekersberg 3, Zie b. en c.	Oirschot	Oirschot	Noord-Brabant
19773920	11-12-1977	1 rkg v4,2 inch w.p. met ontsteker	Legerplaats	Oirschot	Oirschot	Noord-Brabant
19912349	8-10-1991	1 obg van 60 mm mortier m/restsb, 3 kkm	Lpl Oirschot	Oirschot	Oirschot	Noord-Brabant
19930392	6-3-1993	1 bg patroon vna 40 mm niet verschoten	Op de kazerne	Oirschot	Oirschot	Noord-Brabant
19971647	27-7-1997	1 bg van 10 cm Duits z/ost niet verschoten	Oirschotseheide	Oirschot	Oirschot	Noord-Brabant
19990868	14-5-1999	2 oefen lanceerkoker nr 245	Legerplaats Oirschot[zie bijlage)	Oirschot	Oirschot	Noord-Brabant
19991849	6-10-1999	1 brisantgranaat van 8 cm mortier m/sb	Oefenterrein Oirschotseheide FT 2800590 (koffiebos)	Oirschot	Oirschot	Noord-Brabant
19992360	30-12-1999	Niets aangetroffen	Oefenterrein Oirschotse Heide	Oirschot	Oirschot	Noord-Brabant
20021040	2-7-2002	1 brisantgranaat patroon van 2 cm, 1 restant rookgranaat van 2 inch mortier	oefenterrein Oirschot, nabij Pirochut	Oirschot	Oirschot	Noord-Brabant
20021182	27-7-2002	1 7,5 cm bpg, niet verschoten (Duits), 1 bg van 4,7 cm niet verschoten	Oirschotseheide	Oirschot	Oirschot	Noord-Brabant
20031444	15-9-2003	Naoorlogse munitie, zie MORA	Gen.m. de Ruyter van Steveninckkazerne Eindhovensdijk 26	Oirschot	Oirschot	Noord-Brabant
19982063	15-10-1998	2 struikeldraad lichtsein, DM16	Winterigsdijk (FT 619051)	Oirschot	Oirschot	Noord-Brabant
19930963	29-4-1993	1 handgranaat mills 36	Ekerschot	Oirschot	Oirschot	Noord-Brabant
19812027	3-7-1981	1 pantseervuist klein model	Zonnedaau	Best	Best	Noord-Brabant
19840937	3-4-1984	4 lichtgranaat van 2"mortier met restant aanvuur/uitstootlading	camping Bosman, Eindhovensdijk, Oirschot	Best	Best	Noord-Brabant
19881635	26-5-1988	1 brisantgranaat van 3"mortier	Galgerbos 7	Best	Best	Noord-Brabant
19881792	8-6-1988	1 brisantgranaat van 3"mortier	Hemelrijken 1 te Oirschot	Best	Best	Noord-Brabant
19890666	18-3-1989	gemeld artikel niet aangetroffen	Hemelrijken 1, Oirschot	Best	Best	Noord-Brabant
19941779	23-8-1994	1 rookgranaat van 25ponder verschoten/leeg	Boterwijkstraat 15, Oirschot	Best	Best	Noord-Brabant
20041447	4-10-2004	1 rookgranaat van 2"mortier/verschoten	Oefenterrein Oirschotse heide. Coord FT 651-073 51 WEST	Best	Best	Noord-Brabant

UO'S EN MORA'S - TILBURG NOORD - BEST 150KV

LEGENDA

 Onderzoeksgebied EODD - UO MORA database

0 250 500 1.000 1.500
Meter

2.7 NEDERLANDS INSTITUUT VOOR MILITAIRE HISTORIE (NIMH)

Het NIMH in Den Haag beheert collecties over de geschiedenis van de Nederlandse krijgsmacht in binnen- en buitenland vanaf de Tachtigjarige Oorlog tot heden. In dit archief is een groot aantal collecties met betrekking tot de Koninklijke Luchtmacht, Landmacht en Marine ondergebracht.

2.7.1 Collectie Duitse verdedigingswerken

De collectie 'Duitse verdedigingswerken en inundaties van Nederlands grondgebied in de oorlog / rapporten van militaire aard vanuit bezet Nederland aan Bureau Inlichtingen Londen', ook wel bekend als de 575-serie, is opgebouwd uit inlichtingenrapporten, plattegronden en verordeningen van zowel de Duitse bezettingsmacht als van het verzet / Bureau Inlichtingen te Londen. Deze zes meter lange collectie bestaat onder andere uit inlichtingen van de illegaliteit, kaarten van inundaties, gegevens betreffende Duitse mijnevelden, Britse en Duitse kaarten, telegrammen en Duitse voorschriften.

De volgende inventarisnummers zijn geraadpleegd:

Collectie 'Duitse verdedigingswerken en inundaties van Nederlands grondgebied in de oorlog / rapporten van militaire aard vanuit bezet Nederland aan Bureau Inlichtingen Londen'. Toegang 575		Inventarisnummer
Datum: 12-07-1944; Schaal/code/blz.: 140; Serie/nummer: Vlag; Omschrijving: Locatie van luchthandingsterreinen om Eindhoven (ten zuiden van Best, ten westen van Stratum en ten westen van Hulst)		200
Datum: januari 1944; Schaal/code/blz.: GB/5331/44; Omschrijving: Bericht betreffende de aanhouding van een advocaat uit Best op het station Boxtel op 7 januari 1944, van Geheime Dienst Nederland (GDN)		380

Er zijn bij het NIMH (collectie 575) geen relevante vermeldingen met betrekking tot het onderzoeksgebied aangetroffen.

2.7.2 Beeldbank NIMH

De beeldbank van het NIMH bevat een groeiende collectie foto's en andere afbeeldingen uit de collectie van het NIMH, onder andere van de meidagen van 1940. Er is hier gezocht op plaatsnaam. Er zijn geen relevante afbeeldingen met betrekking tot het onderzoeksgebied aangetroffen.

2.8 PROVINCIAAL ARCHIEF / MILITAIR GEZAG

2.8.1 Militair Gezag

Het Militair Gezag was verantwoordelijk voor het dagelijks bestuur van de bevrijde delen van Nederland. In dit archief zijn doorgaans per provincie gegevens over in gemeenten aanwezige CE ondergebracht.

Militair Gezag Noord-Brabant:

Het archief van het Militair Gezag van de provincie Noord-Brabant bevindt zich bij het Brabants Historisch Informatie Centrum (BHIC) te 's-Hertogenbosch. De volgende inventarisnummers zijn geraadpleegd:

Archief van het Militair Gezag in Noord-Brabant, 1944-1946. Brabants Historisch Informatie Centrum 's-Hertogenbosch. Nummer toegang: 0127.	Periode
33 - Kaarten mijnen in Roosendaal en Nispen	1944

Archief van het Militair Gezag in Noord-Brabant, 1944-1946. Brabants Historisch Informatie Centrum 's-Hertogenbosch. Nummer toegang: 0127.		Periode
34 - Kaarten oorlogsschade aan woningen, boerderijen, kerken en andere gebouwen		1945
43 - Kaarten verkeerswegen en vernielde bruggen		1932 - 1944
46 - Kaarten waterwegen en vernielde sluizen en bruggen in arrondissement 's-Hertogenbosch		1932 - 1944
47 - Kaarten waterwegen en vernielde sluizen en bruggen in westelijk Brabant		1932 - 1944
211-Rapporten over in januari - maart 1945 in Noord-Brabant neergekomen vliegende bommen V1 en V2		1945
215 - Instructies, verordeningen, verslagen en rapporten brandweer en luchtbescherming		1944 - 1945
216 - Opruimen mijnen		1944 - 1945
217 - Personeelszaken brandweer en luchtbescherming		1944 - 1945
218 - Vijandelijke luchtlandingen		1944 - 1945
219 - Sectie brandweer en luchtbescherming		1944 - 1945
282 - Steunverlening oorlogsslachtoffers		1944 - 1945
326 - Brandweer, luchtbescherming en mijnopruiming		1944 - 1945
342 - Oorlogsschade, openbare werken		1944 - 1945
347 - Sociale aangelegenheden en hulpverlening, voornamelijk met betrekking tot oorlogsslachtoffers		1944 - 1945
417 - Brandweer en luchtbescherming		1944 - 1945
418 - Aangeven en opruimen mijnenvelden		1944 - 1945
460 - Brandweer en luchtbescherming ('s-Hertogenbosch)		1944 - 1945
461 - Opruimen mijnen en opgaven neergekomen V1's en V2's ('s-Hertogenbosch)		1945
475 - Hulpverlening aan oorlogsslachtoffers,		1944 - 1945
511 - Brandweer en luchtbescherming		1944 - 1945
521 - Opgave beschadigde (water)wegen		1944 - 1945

Het onderzoeksresultaat is in de onderstaande tabel samengevat:

Datum	Gebeurtenis (bron: Brabants Historisch Informatie Centrum toegang 0127)	Relevant	Motivatie
19 april 1945	Veertig projectielen aangetroffen langs de Wintelreschedijk te Oostelbeers. (Inv. nr. 418)	Nee	De Wintelreschedijk te Oostelbeers bevindt zich buiten de begrenzing van het onderzoeksgebied.

2.9 NATIONAAL ARCHIEF

2.9.1 Inspectie Bescherming Bevolking tegen Luchtaanvallen

In het archief van de Inspectie Bescherming Bevolking tegen Luchtaanvallen, periode 1937-1946, zijn meldingen en processen-verbaal van gemeenten over geallieerde luchtactiviteiten opgenomen. Het betreft gegevens betreffende de luchtoorlog. De in dit archief aanwezige bronnen bevatten informatie over onder andere bombardementen, noodafwerpen en vliegtuigbeschietingen.

Het navolgende inventarisnummer is geraadpleegd.

2.04.53.15. Archief van het Ministerie van Binnenlandse Zaken: Inspectie Bescherming Bevolking tegen Luchtaanvallen, 1937-1946. Nationaal Archief 's-Gravenhage		Inventarisnummer
Meldingen en processen -verbaal ontvangen van gemeenten over geallieerde Luchtactiviteiten. Provincie Noord-Brabant		78

Er zijn bij het Nationaal Archief (collectie Inspectie Bescherming Bevolking tegen Luchtaanvallen) geen vermeldingen met betrekking tot het onderzoeksgebied aangetroffen.

2.10 SEMI-STATISCH INFORMATIEBEHEER MINISTERIE VAN DEFENSIE (SIB)

Het SIB in Rijswijk beheert de archieven van het Ministerie van Defensie voordat deze aan het Nationaal Archief worden overgedragen. In dit archief zijn bronnen met betrekking tot naoorlogse CE-ruimingen door de Mijn- en Munitie Opruimingsdienst en de Mijn Opruimings Dienst ondergebracht. Het betreft documenten uit de eerste jaren na de Tweede Wereldoorlog: een periode waarin er nog grote aantallen CE in Nederland aanwezig waren.

2.10.1 Archief Mijn- en Munitie Opruimings Dienst (MMOD) 1945-1947

De MMOD en de MOD waren na de Tweede Wereldoorlog in Nederland verantwoordelijk voor het opruimen van mijnen en achtergelaten CE. In het voorjaar van 1945 werden twee bataljons mijnenruimers opgericht onder de naam Mijn Opruimings Dienst (MOD). In maart 1946 werd deze dienst gereorganiseerd en werd de naam veranderd in de Mijn- en Munitie Opruimings Dienst (MMOD). Het archief bestaat uit meldingen, kaarten, plattegronden en ruimrapporten betreffende locaties binnen Nederlandse gemeenten waar CE aanwezig waren.

Er zijn bij het SSA-MMOD geen relevante vermeldingen met betrekking tot het onderzoeksgebied aangetroffen.

2.11 NEDERLANDS INSTITUUT VOOR OORLOGSDOCUMENTATIE (NIOD)

Het NIOD Instituut voor Oorlogs-, Holocaust- en Genocidestudies houdt zich bezig met de bestudering van de Eerste en Tweede Wereldoorlog, de Holocaust en hedendaagse genociden. In het archief te Amsterdam is onder andere een grote collectie met foto's uit de Tweede Wereldoorlog ondergebracht.

2.11.1 Collecties Departement van Justitie en Generalkommissariat für das Sicherheitswesen

Bij het NIOD zijn de onderstaande twee collecties geraadpleegd:

- Collectie Departement van Justitie (toegangsnummer 216k)
- Collectie Generalkommissariat für das Sicherheitswesen – Höhere SS- und Polizeiführer Nord-West (toegangsnummer 077)

Het betreft de volgende inventarisnummers:

Collectie Departement van Justitie (toegangsnummer 216k), NIOD	Inventarisnummer
Rapporten van de plaatselijke luchtbeschermingsdiensten, politiekorpsen en de Marechaussee inzake het geven van het sein luchtalarm, het neerstorten van vliegtuigen en vliegtuigonderdelen en de vondst van niet-ontploffte explosieven, 23 juni 1943 – 28 april 1944.	180
Processen-verbaal van de plaatselijke luchtbeschermingsdiensten, politie en Marechaussee met betrekking tot vijandelijke vliegtuigen, bomaanvallen en ontploffingen in verschillende gemeenten.	181-185

Collectie Departement van Justitie (toegangsnummer 216k), NIOD	Inventarisnummer
Meldingen van verschillende gemeenten betreffende ongevallen, beschietingen, bombardementen en het afwerpen van (lege) benzinetanks door vliegtuigen.	186
Telexberichten inzake meldingen van neergestorte geallieerde bommenwerpers, 20 – 24 februari 1944.	328
Stukken betreffende het melden van schade door bombardementen en beschietingen uit vliegtuigen, 24 februari 1944 – 31 maart 1945.	329
Stukken betreffende het opstellen van processen-verbaal inzake bombardementen en beschietingen in verschillende gemeenten, 28 september 1944 – 31 maart 1945.	331
Proces-verbaal van de luchtbeschermingsleider inzake schade door luchtaanvallen door de geallieerden en afweergeschut van de Duitsers, 3 februari 1944.	477
Stukken betreffende het instellen van een onderzoek naar de gevolgen van luchtaanvallen, 8 oktober 1944 – 6 februari 1945.	493
Stukken betreffende het instellen van een onderzoek inzake het bombardement op 14 oktober, 17 oktober 1944.	624
Rapporten van de onderluitenant van de Marechaussee F. Meems inzake het vinden van benzinetanks, die uit een vliegtuig waren geworpen, alsmede de inslag van een granaat, 20 januari – 20 maart 1944.	642

Collectie Generalkommissariat für das Sicherheitswesen – Höhere SS- und Polizeiführer Nord-West (toegangsnummer 077), NIOD	Inventarisnummer
Berichtgevingen betreffende neergelaten vliegtuigen, 1943.	1759

Er zijn bij het NIOD geen relevante vermeldingen met betrekking tot het onderzoeksgebied aangetroffen.

2.11.2 Beeldbank Tweede Wereldoorlog

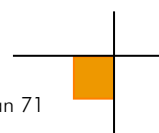
Foto's uit de Tweede Wereldoorlog, afkomstig van Nederlandse oorlogs- en verzetsmusea, herinneringscentra en het NIOD zijn bijeengebracht in de databank Beeldbank WO2. Er is hier gezocht op plaatsnaam. Er zijn bij de Beeldbank Tweede Wereldoorlog geen relevante foto's met betrekking tot het onderzoeksgebied aangetroffen.

2.12 OORLOG IN BLIK

Oorlog in Blik is een samenwerkingsplatform van erfgoedinstellingen met audiovisuele collecties over de Tweede Wereldoorlog. Er is hier gezocht op plaatsnaam. Er zijn bij Oorlog in Blik geen relevante audiovisuele documenten met betrekking tot het onderzoeksgebied aangetroffen.

2.13 THE NATIONAL ARCHIVES LONDEN

The National Archives in Kew (Londen) is het officiële nationale archief van het Verenigd Koninkrijk. Er liggen hier gevechtsverslagen van Britse eenheden die op Nederlands grondgebied strijd hebben geleverd. In The National Archives zijn, afgezien van deze War Diaries, ook o.a. de logboeken van geallieerde luchtmachteenheden ondergebracht.

2.13.1 Daily Logs

Vliegtuigen van de 2nd Tactical Air Force (2nd TAF) gaven tactische luchtsteun aan geallieerde gevechtseenheden. De geallieerde duikbommenwerpers vielen o.a. vijandelijke stellingen, tanks, treinen en hoofdkwartieren aan. De volgende Daily Logs van de 2nd Tactical Air Force zijn geraadpleegd:

Daily Logs 2nd Tactical Air Force. The National Archives Londen	Inventarisnummer
2nd Tactical Air Force: Daily Log: Sept.-Oct. 1944	Air 37/715
2nd Tactical Air Force: Daily Log: Nov.-Dec. 1944	Air 37/716
2nd Tactical Air Force: Daily Log: Jan.-Feb. 1945	Air 37/717
2nd Tactical Air Force: Daily Log: Mar.-May. 1945	Air 37/718

De onderzoeksresultaten zijn als volgt:

Datum	Gebeurtenis (bron: Air 37/715 t/m Air 37/718)	Relevant	Motivatie
10 september 1944	Breda-Hertogen-Bosch-Eindhoven. Barges in area. 4 destroyed, 3 damaged. One goods train attacked E.3824. 20 plus trucks left burning.	Nee	Kaartvierkant E.3824 bevindt zich nabij, maar niet in het onderzoeksgebied.
11 september 1944	Roosendaal-Breda-Eindhoven. 1 Loco and 10 goods trucks destroyed E.4318. Hits on train E.3334. 4 Barges damaged and 1 sunk at E.3724.	Nee	Kaartvierkant E.3724 bevindt zich nabij, maar niet in het onderzoeksgebied.

2.13.2 War Diaries

Bij the National Archives Londen zijn tevens War Diaries geraadpleegd. Het betreft de volgende bronnen:

War Diaries. The National Archives Londen	Inventarisnummer
War Diary, October 1944, HQ 15 (S) Infantry Division	WO 171/466
War Diary, October 1944, HQ 44 (L) Infantry Brigade & Def. Platoon	WO 171/646
War Diary, October 1944, HQ 46 (H) Infantry Brigade incorporating	WO 171/648
War Diary, October 1944, 6th Royal Scots Fusiliers	WO 171/1364
War Diary, September / October 1944, 9th Brigade the Cameronians (Scottish Rifles)	WO 171/1275
War Diary, October 1944, 1st Brigade the Black Watch	WO 171/1265
War Diary, October 1944, 4th Brigade the Black Watch	WO 171/1267
War Diary, October 1944, A/Q Branch Headquarters 51st Highland Division	WO 171/530
War Diary, October 1944, HQ RA 51 Division	WO 171/531

De onderzoeksresultaten zijn als volgt:

Datum	Gebeurtenis (bron: Record Group WO 171 en/of WO 179)	Relevant	Motivatie
10 oktober 1944	1st Brigade the Black Watch took over from RAF Regiment along the Wilhelmina Canal to thicken up the defense of Eindhoven squadrons where a D.V.P. was expected to land shortly. Light shelling erupted when we came in, caused by tpt movement in the pitch dark and heavy rain, but in spite of the few shells shot over, we had six killed and four wounded, all in the mortar pl. (WO 171/1265)	Nee	Het is niet duidelijk waar deze troepen precies stelling namen.

Datum	Gebeurtenis (bron: Record Group WO 171 en/of WO 179)	Relevant	Motivatie
12 oktober 1944	1st Black Watch companies took up positions as follows at: 344245, 337246 and 330247. HQ at 334240. (WO 171/531)	Nee	Geen van deze locaties bevindt zich binnen de begrenzing van het onderzoeksgebied.
12 oktober 1944	7 th Black Watch companies took up positions as follows at: 319250, 312247 and 300246. HQ at 294235. (WO 171/531)	Nee	Geen van deze locaties bevindt zich binnen de begrenzing van het onderzoeksgebied.
12 oktober 1944	7 th A & SH companies at 375239. (WO 171/531)	Nee	Er worden geen CE-gerelateerde uitspraken gedaan.
13 oktober 1944	7 th Black Watch reported enemy patrol two men met area 296247. Withdrew when fired on. (WO 171/531)	Ja	Deze locatie bevindt zich binnen de begrenzing van het onderzoeksgebied.
13 oktober 1944	LAA shot up a suspected opponent in Oirschot church, but otherwise again very quiet. (WO 171/1265)	Nee	De kerk van Oirschot bevindt zich buiten de begrenzing van het onderzoeksgebied.
14 oktober 1944	Retaliatory mortaring caused three slight casualties at B company HQ. Our mortars replied. (WO 171/1267)	Nee	B-Company bevond zich volgens de op pagina 38 weergegeven kaart buiten de begrenzing van het onderzoeksgebied.
16 oktober 1944	Persistent mortaring and light shelling began around A company, and a ... (onleesbaar). In spite of the mortaring lasting for some ninety minutes we had no casualties. (WO 171/1265)	Nee	A-Company bevond zich volgens de op pagina 38 weergegeven kaart buiten de begrenzing van het onderzoeksgebied.
16 oktober 1944	A company reported 2 enemy in Oirschot church tower. Bofors fire was brought to lean, and no further movement was observed. (WO 171/1267)	Nee	De kerk van Oirschot bevindt zich buiten de begrenzing van het onderzoeksgebied.
24 oktober 1944	44 Brigade – 6 Royal Scots Fusiliers occupied Oirschot with one company holding the bridge at 286276 which was incompletely blown by the enemy and is still suitable for CI 9 traffic. (WO 171/466)	Nee	Mogelijk zijn de troepen van de 44e brigade door het onderzoeksgebied getrokken onderweg van Oirschot naar Spoordonk. Er zijn echter geen vermeldingen die erop wijzen dat er grondgevechten hebben plaatsgevonden.
24 oktober 1944	6th Guards Tank Brigade – 4th Tank Grenadier Guards Oirschot. (WO 171/466)	Nee	Dit is een vermelding met betrekking tot een militaire verplaatsing. Er wordt geen melding gedaan van tegenstand gedurende de verplaatsing van deze troepen naar Oirschot.
24 oktober 1944	6 th Royal Scots Fusiliers moved forward through Best and reached Oirschot by 1800 hours, riding on tanks of 4 th Grenadier Guards, who were in support. (WO 171/646)	Nee	Het betreft hier enkel een vermelding betreffende de verplaatsing van Britse eenheden.
24 oktober 1944	At 1600 hours orders were received to take over from one Squadron 15 Reconnaissance Regiment at Oirschot 3125. Brigade embossed on tanks of 4 th Grenadier Guards arrived at Oirschot 2000 hours with "C" company guarding crossing at 309264. (WO 171/1364)	Nee	Het onderzoeksgebied bevindt zich in kaartvak 3026, maar er worden geen uitspraken met betrekking tot de inzet van CE gedaan.
25 oktober 1944	Main Division headquarters moved to Oirschot 313254. (WO 171/648)	Nee	Er worden geen CE-gerelateerde uitspraken gedaan.

AVG beschikt over een tekening uit het AVG-bedrijfsarchief die oorspronkelijk afkomstig is uit toegang WO 171 van The National Archives London.

Op de volgende pagina is bovengenoemde tekening weergegeven en is zichtbaar hoe de geallieerde troepen in de bevrijdingsperiode stelling namen ten zuiden van het Wilhelminakanaal, ter plaatse van 's Heeren Vijvers te Oirschot.

2.14 BUNDESARCHIV-MILITÄRARCHIV FREIBURG

In het Bundesarchiv-Militärarchiv zijn de gevechtsverslagen van Duitse eenheden die in mei 1940 en in 1944-1945 strijd op Nederlands grondgebied hebben geleverd ondergebracht. Dit betreft bronnen met betrekking tot zowel de Wehrmacht, de Luftwaffe als de Kriegsmarine. Er zijn bij het Bundesarchiv geen relevante vermeldingen met betrekking tot het onderzoeksgebied aangetroffen.

2.15 IMPERIAL WAR MUSEUM

Het Imperial War Museum beschikt over een grote collectie foto's en films van Nederland in de Tweede Wereldoorlog, waaronder opnames die tijdens bombardementen werden gemaakt. Er zijn geen relevante foto's of films aangetroffen met betrekking tot het onderzoeksgebied.

2.16 LIBRARY AND ARCHIVES CANADA

2.16.1 Collectie Defence Overprints

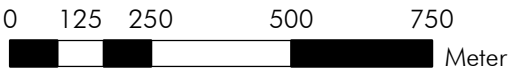
Library and Archives Canada beschikt over een collectie zgn. Defence Overprints (verder: DFO). Dit zijn geallieerde stafkaarten waarop, op basis van o.a. geanalyseerde luchtfoto's uit de Tweede Wereldoorlog, Duitse militaire objecten werden ingetekend. Er zijn bij Library and Archives Canada geen relevante DFO's van het onderzoeksgebied gevonden.

DEFENCE OVERPRINT - TILBURG NOORD - BEST 150 KV

LEGENDA

 Onderzoeksgebied

2.17 LUCHTFOTO'S

2.17.1 Geraadpleegde luchtfoto's

De volgende luchtfotoarchieven zijn geraadpleegd:

- Archief van de Afdeling Speciale Collecties van de Wageningen Universiteitsbibliotheek. Dit archief bevat ruim 94.000 luchtverkenningfoto's die zijn gemaakt door de Royal Air Force (RAF) en United States Army Air Forces (USAAF) tijdens de Tweede Wereldoorlog. Er zijn geen relevante luchtfoto's van het onderzoeksgebied aanwezig.
- Archief van het Kadaster te Zwolle. Dit archief bevat circa 110.000 luchtverkenningfoto's uit de oorlogsperiode, gemaakt door de RAF en USAAF. Het archief bestaat ook deels uit voor- en naoorlogse luchtfoto's (in 1939 en 1940 zijn bijvoorbeeld de Grebbelinie en de Nieuwe Hollandse Waterlinie in beeld gebracht). Er zijn relevante luchtfoto's van het onderzoeksgebied aanwezig.
- Het archief van de Luftbildatenbank te Estenfeld (Duitsland). De Luftbildatenbank beschikt over 500.000 eigen luchtfoto's en raadpleegt daarnaast archieven in Nederland, de Verenigde Staten, Groot-Brittannië en Canada. Er zijn relevante luchtfoto's van het onderzoeksgebied aanwezig.

De bestelde luchtfoto's worden in hoofdstuk drie in de chronologietabel per luchtfotoarchief besproken. Datzelfde geldt voor de analyseresultaten.

De luchtfoto's zijn als categorie A, B, of C gekwalificeerd. Dat betekent dat de verkrijgbare luchtfoto's mogelijk een kwalitatieve beperking hebben voor wat betreft de luchtfoto-interpretatie. In het geval van kwaliteit A is er geen beperking, in het geval van kwaliteit B is er een kleine beperking en in het geval van kwaliteit C is er een grote beperking voor de luchtfotoanalyse.

Een belangrijk selectie criterium voor de luchtfoto's uit de Tweede Wereldoorlog is de opnamedatum. De voorkeur ging primair uit naar luchtfoto's die zo kort mogelijk voor en na de belangrijkste gevechtshandelingen zijn gemaakt. Er is daarnaast rekening gehouden met de kwaliteit van de luchtfoto's, alsmede de schaal. Er kan naar aanleiding van de luchtfotoanalyse worden geconcludeerd dat er sporen van gevechtshandelingen in het onderzoeksgebied zichtbaar zijn. Dit wordt verder uitgewerkt in de chronologietabel in hoofdstuk 3.

Op de hierna volgende pagina's zijn respectievelijk de volgende vier kaarten weergegeven:

- Luchtfotoanalyse 1 + 2: twee kaarten met daarop de waargenomen kraters en stellingen weergegeven die hebben geleid tot de verdachte gebieden.
- Luchtfotocollage: een kaart met daarop een overzicht van de luchtfotodekking weergegeven.
- Geanalyseerde luchtfoto's: een kaart met daarop de contouren van alle geanalyseerde luchtfoto's weergegeven die tijdens dit project zijn geraadpleegd.

LUCHTFOTOANALYSE 1 - TILBURG NOORD - BEST 150KV

29 mei 1944

Eindhovensedijk

Oirschotse Heide

LEGENDA

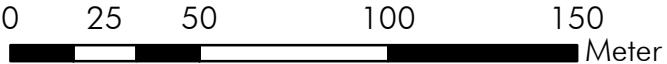
Onderzoeksgebied

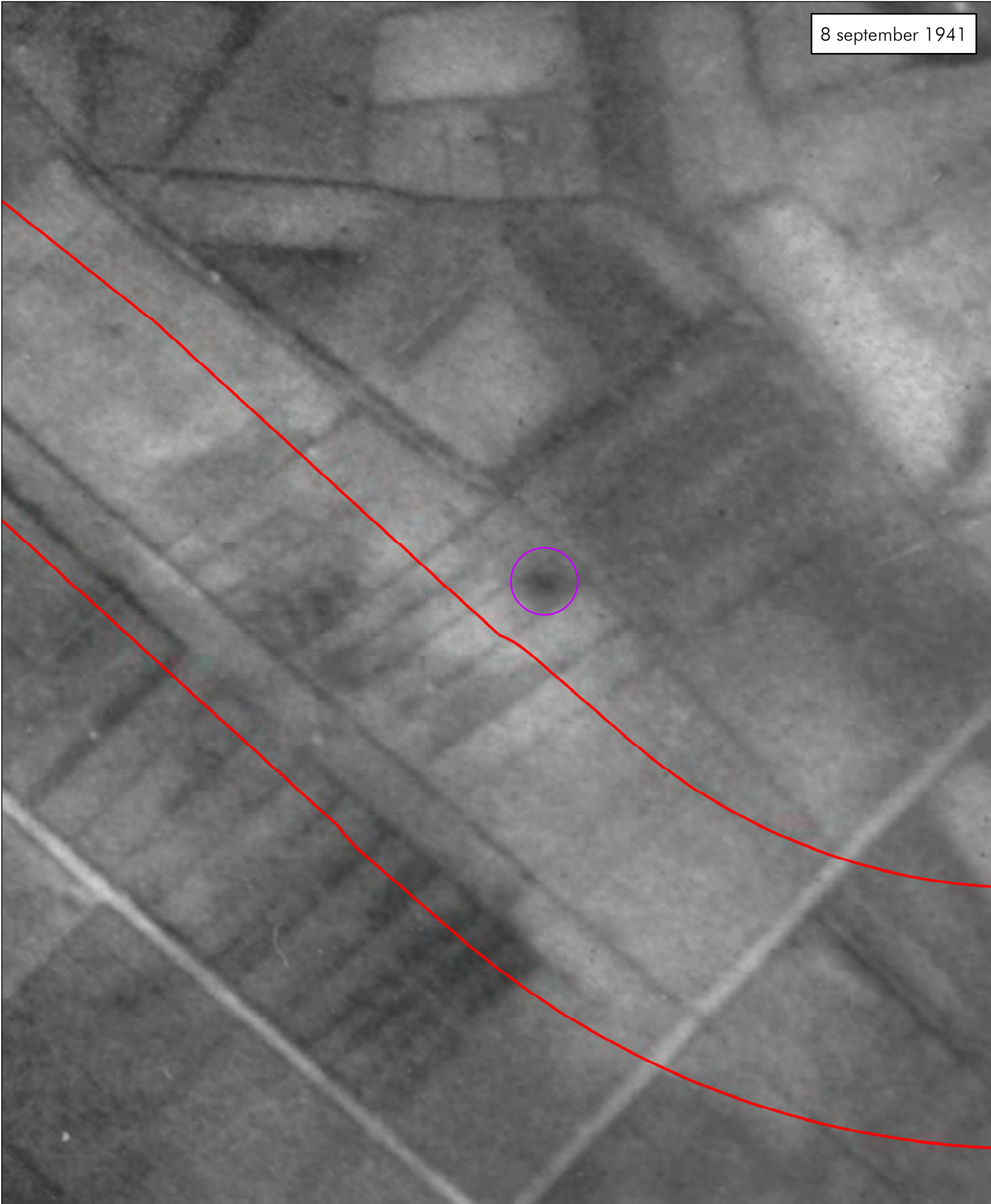
Geschutstelling

Militair werk met CE indicatie

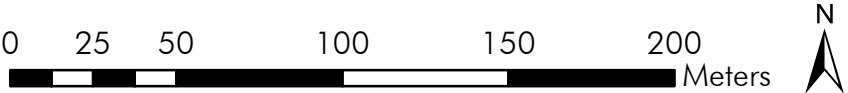

LUCHTFOTOANALYSE 2 - TILBURG NOORD - BEST 150KV

LEGENDA

- Onderzoeksgebied Krater >15 meter Krater >2 meter

LUCHTFOTOCOLLAGE - TILBURG NOORD - BEST 150KV

LEGENDA

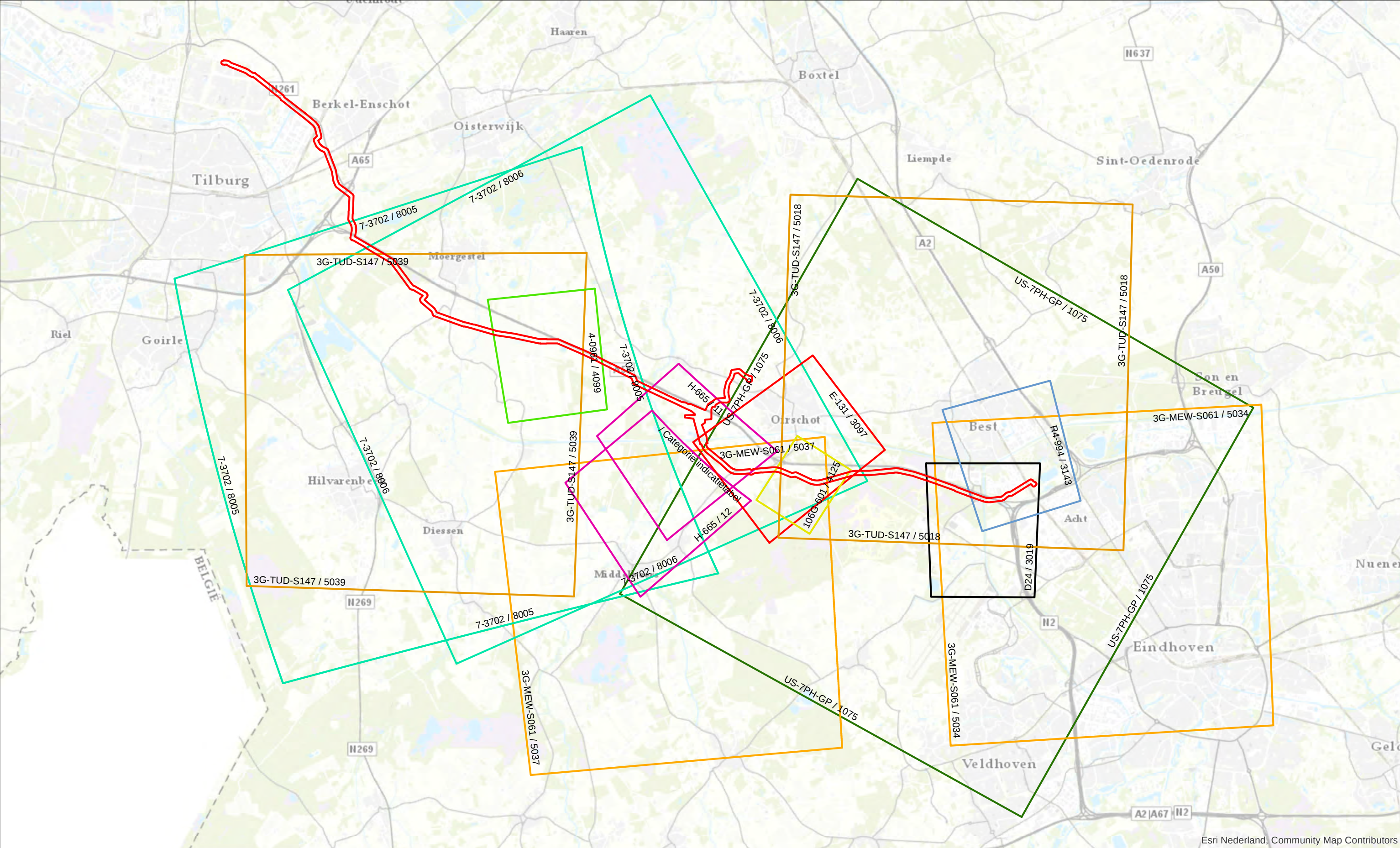
 Onderzoeksgebied

0 250 500 1.000 1.500

 Meter

GEANALYSEERDE LUCHTFOTO'S - TILBURG NOORD - BEST 150KV

LEGENDA

- Onderzoeksgebied 15-7-1945 19-4-1944 2-10-1944 23-12-1944 29-5-1944 3-9-1943 6-10-1944 7-7-1945 8-3-1943 8-9-1941

0 750 1.500 3.000 4.500

Meter

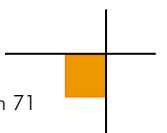

2.17.2 Luchtfoto-interpretatie huidige situatie

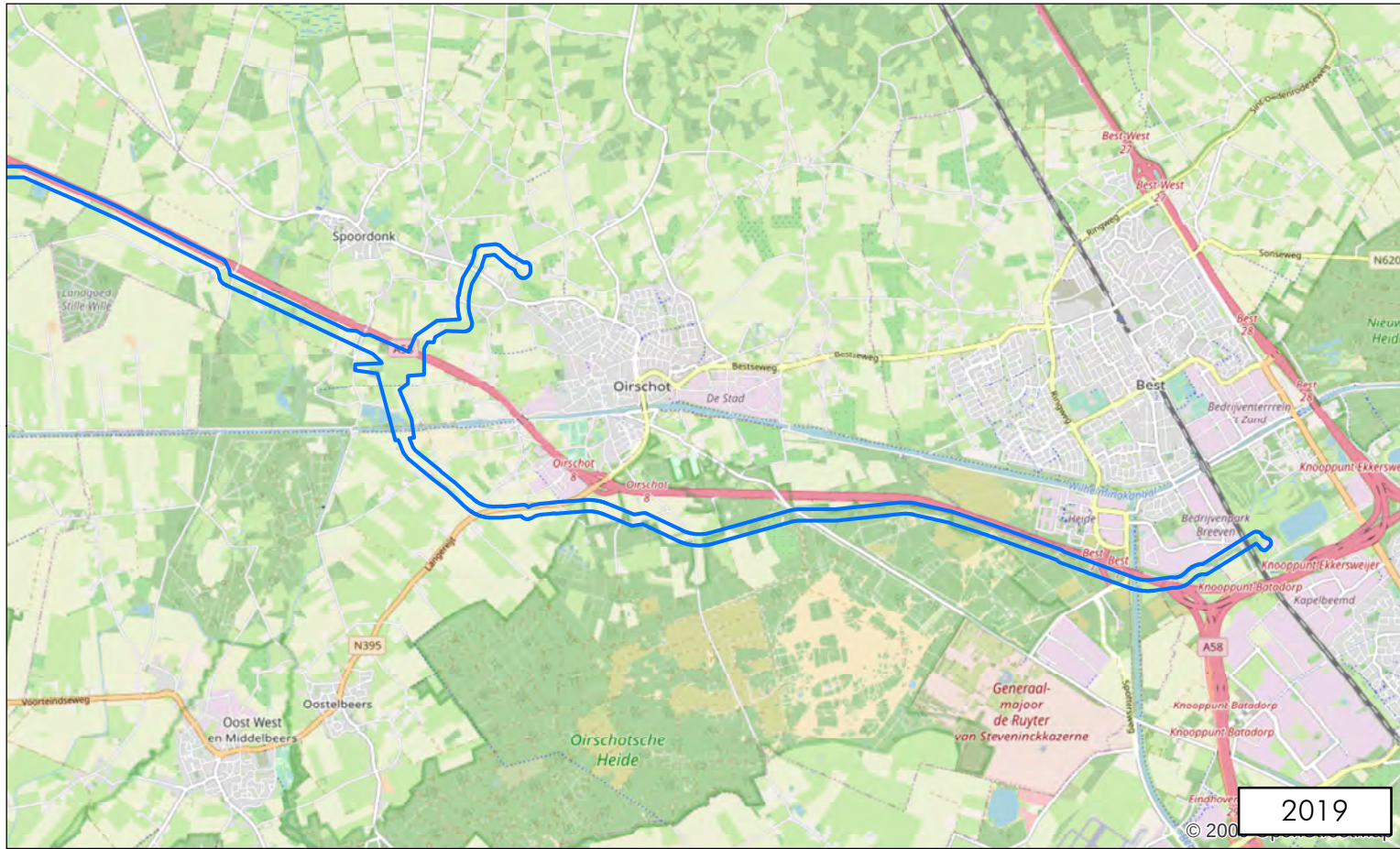
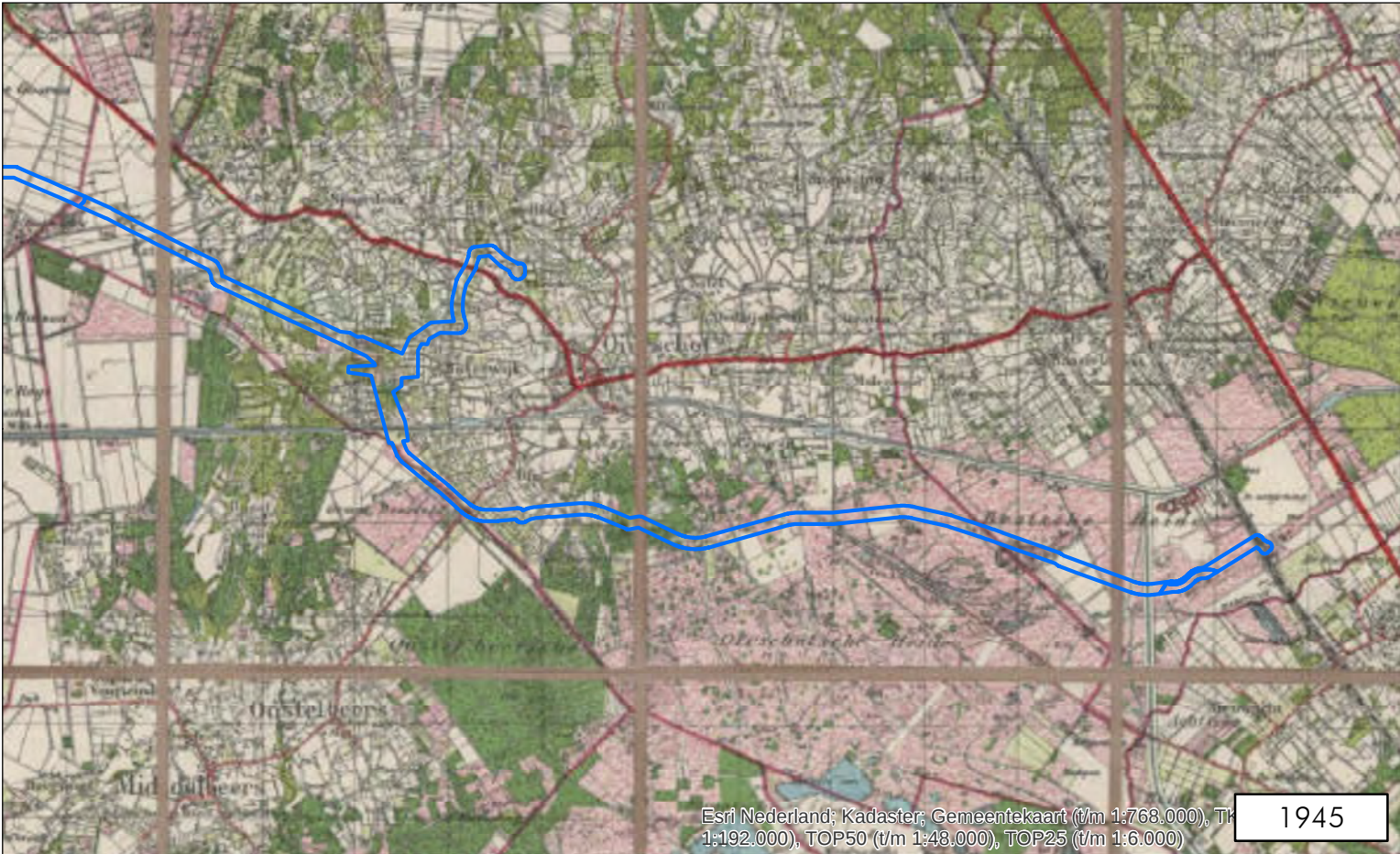
Het onderzoeksgebied is in de huidige situatie geanalyseerd met behulp van Google Maps, Google Earth en Bing Maps. Uit een vergelijking van deze luchtfoto's met de in de voorgaande paragrafen besproken exemplaren blijkt dat ter plaatse van het onderzoeksgebied op veel locaties naoorlogse veranderingen hebben plaatsgevonden. AVG heeft in verband met de grootte van het onderzoeksgebied ervoor gekozen om enkel de naoorlogse veranderingen ter plaatse van de verdachte gebieden te behandelen. Daaruit is het volgende gebleken:

- Ter plaatse van het verdachte gebied ten noorden van het voormalige Duitse vliegveld is naoorlogs weinig veranderd. Het terrein is nog altijd wei-/akkerland. Mogelijk heeft er wel ruilverkaveling plaatsgevonden.
- Ter plaatse van het verdachte gebied aan de Eindhovensedijk heeft het terrein gedeeltelijk een nieuwe bestemming gekregen. Waar de verdachte locatie tijdens de Tweede Wereldoorlog geheel uit heidegrond bestond, bestaat de verdachte locatie vandaag de dag gedeeltelijk uit een weg die dient als weg naar de aan de snelweg grenzende wei-/akkerlanden.

Op de volgende pagina zijn door middel van kaarten van verschillende jaartallen de veranderingen in het onderzoeksgebied weergegeven.

NAOORLOGSE VERANDERINGEN - TILBURG NOORD - BEST 150 KV

LEGENDA

 Onderzoeksgebied

0 750 1.500 3.000 4.500
Meter

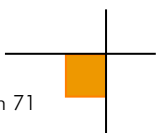

3 CHRONOLOGIE RELEVANTE GEBEURTENISSEN

3.1 INLEIDING EN CHRONOLOGIETABEL

AVG heeft op basis van de gegevens in hoofdstuk 2 een overzicht van relevante gebeurtenissen opgesteld, die tijdens en na de Tweede Wereldoorlog hebben plaatsgevonden. Hierbij is gebruik gemaakt van alle op het moment van opstellen beschikbare bronnen. Deze gegevens zijn in chronologische volgorde in een tabel verwerkt. De in deze tabel verwerkte nummering correspondeert met de in de feitenkaart verwerkte feiten en in de bodembelastingkaart afgebakende verdachte gebieden (indien van toepassing).

HISTORISCH FEIT							LOCATIE		OMSCHRIJVING FEIT				AFBAKENINGSANALYSE							
Begindatum	Einddatum	Tijdstip	Gebeurtenis	Nationaliteit/Herkomst	Organisatie	Group/Wing	Squadron/Daggeschwaderv	Plaatsnaam	Locatie	Bron	Naam/nummer	Omschrijving feit	Kwaliteit	Afwijking	GIS Fbms.	Beschouwing luchtfoto	Conclusie met motivatie	Horizontale afbakening	Verticale afbakening	GIS B&Kms.
Onbekend			Bombardement					Orschot	Beersweg	Literatuur	Eversheijn, Bombardementen en verongelukte vliegtuigen in de periode 10 mei 1940 - 5 mei 1945	Er vond een bombardement plaats op Orschot. Getroffen werd het erf van de boerderij van de familie Versteg langs de Beersweg.			1 Indicatief		Niet verdacht. Het is niet bekend wanneer het bombardement heeft plaatsgevonden, noch is bekend waar de boerderij van de familie Versteg zich bevond.			
13-05-1940		16.14	Vliegtuigcrash	Frans				Orschot	Kapedijk (Prooststeekweg 6a)	Literatuur	Eversheijn, Bombardementen en verongelukte vliegtuigen in de periode 10 mei 1940 - 5 mei 1945	(en T 638 Pater 63-11 met nummer 297 van het G.A.O. 501 stortte om 16.14 uur neer op het café de Nachtagaal aan de Kapedijk (Prooststeekweg 6a).			2		Niet verdacht. De locatie die wordt genoemd bevindt zich binnen de begrenzing van het onderzoeksgebied. Het toestel kwam neer op een café en er is geen melding van getroffenheid, of aanwezige explosieven. Er is daarom geen verdacht gebied afgebakend.			
10-10-1940		01.30	Bombardement	Brits				Orschot	's Heeren Vijvers	Literatuur	Eversheijn, Bombardementen en verongelukte vliegtuigen in de periode 10 mei 1940 - 5 mei 1945	Er vond een bombardement plaats op Orschot omstreeks 01.30 uur met 5 bommen. Getroffen werd de boerderij van de familie Loupartop, 's Heeren Vijvers.			3 Indicatief		Niet verdacht. Het is niet bekend waar de boerderij van de familie Loupartop zich precies bevond. Er is in de omgeving van 's Heeren Vijvers geen krater waargenomen binnen de begrenzing van het onderzoeksgebied op de luchtfoto's van september 1941, noch op die van september 1943.			
09-10-1940	10-10-1940		Bombardement	Geallieerd				Orschot	's Heeren Vijvers	Literatuur	F. Beks en P. Machielsen, Een dorp in de oorlog, p. 26	Er vielen vijf brandbommen bij de in aanbouw zijnde boerderij van de familie Loupart op 's Heeren Vijvers.			3 Indicatief		Niet verdacht. Het is niet bekend waar de boerderij van de familie Loupartop zich precies bevond. Er is in de omgeving van 's Heeren Vijvers geen krater waargenomen binnen de begrenzing van het onderzoeksgebied op de luchtfoto's van september 1941, noch op die van september 1943.			
02-06-1941		00.10	Bombardement	Brits				Orschot	's Heeren Vijvers	Literatuur	F. Beks en P. Machielsen, Een dorp in de oorlog, p. 26	Om tien over twaalf wierpen Britse bommenwerpers per ongeluk vijf brandbommen af op landgoed 's Heeren Vijvers te Orschot.			4 Indicatief		Niet verdacht. Deze vermelding is te globaal om te bepalen of het een vermelding met betrekking tot het onderzoeksgebied betreft. Er zijn op de luchtfoto van september 1941, noch op de luchtfoto van september 1943 bomkraters waargenomen in of nabij het onderzoeksgebied.			
08-09-1941			Luchtfoto					Orschot		Luchtfotocollectie	Luchtfotoarchief: H-665-11 Luchtfotoarchief: H-665-12			12	Er zijn vijf kraters van afwerpmunitie waargenomen ter hoogte van een voormalig Duitse schijnvluchtweg dat zich bevindt tussen de huidige Steenoverweg en Langereijl.	Niet verdacht. Een afbakening van de bomkraters heeft geen verdacht gebied binnen het onderzoeksgebied tot gevolg.				
08-09-1941			Luchtfoto					Orschot		Luchtfotocollectie	Luchtfotoarchief: H-665-11 Luchtfotoarchief: H-665-12			13	Er is één krater van afwerpmunitie waargenomen tussen de Beersweg en 't Laar.	Verdacht. Er is geen aantoonbaar doelwit in de buurt van de krater en er is geen aanvullende informatie met betrekking tot het vliegtuig dat de bom heeft afgeworpen, de lading van dit vliegtuig, noch van het doelwit van de afwerp. Daarom is gekozen voor een solitaire krater afbakening.	De krater krijgt een afbakening van 50 meter, gerekend vanuit het hart van de krater, plus een extra marge van 10 meter vanwege de mogelijke afwijking die is ontstaan tijdens het positioneren van de luchtfoto.	Afwerpmunitie kan worden aangetroffen tot een maximale zonsuiverstand van 10Mm, met een minimale laagte van 1 meter. De bovengrens is het maaiveld uit de Tweede Wereldoorlog.	81	
01-06-1942		23.40	Bombardement	Geallieerd				Orschot	's Heeren Vijvers	Literatuur	Eversheijn, Bombardementen en verongelukte vliegtuigen in de periode 10 mei 1940 - 5 mei 1945	Er vond een bombardement plaats op Orschot omstreeks 23.40 uur met 15 bommen. Getroffen werd 's Heeren Vijvers.			4 Indicatief		Niet verdacht. Er is op de luchtfoto van 3 september 1943 geen krater afkomstig van afwerpmunitie in of nabij het onderzoeksgebied waargenomen.			
01-06-1942			Bombardement	Geallieerd				Orschot	's Heeren Vijvers	Archiveren	Gemeentearchief Orschot, toegang A0665, inventaris nummer 375	Ten zuiden van Orschot bij 's Heeren Vijvers worden 15 brandbommen afgeworpen.			4 Indicatief		Niet verdacht. Er is op de luchtfoto van 3 september 1943 geen krater afkomstig van afwerpmunitie in of nabij het onderzoeksgebied waargenomen.			
08-03-1943			Luchtfoto					Orschot, Best en Eindhoven		Luchtfotocollectie	Kadaster: 024-884-3019			14	Aan de oostkant van het Beatrijkskanaal bij de brug in de Eindhovensedijk is een kampement waargenomen die onderdeel uitmaakte van Fliegerhorst Eindhoven (het huidige Eindhoven Airport).	Niet verdacht. Het kampement bevond zich buiten de begrenzing van het onderzoeksgebied.				
03-09-1943			Luchtfoto					Orschot		Luchtfotocollectie	Luchtfotoarchief: E-131-3097			15	Er zijn twee kraters van afwerpmunitie waargenomen, met een onderlinge afstand van 41 meter, ten noorden van de Steenoverweg. Op ongeveer 300 meter van Wilton's Hof. Daarnaast zijn er vijf militaire werken waargenomen aan de Steenoverweg die onderdeel uitmaakten van de schijn-verdediging van het Duitse schijnvluchtweg.	Niet verdacht. Een afbakening van de bomkraters heeft geen verdacht gebied binnen het onderzoeksgebied tot gevolg. Ook de militaire werken hebben geen verdacht gebied tot gevolg. Zij dienden enkel om het schijnvluchtweg realistisch te laten lijken.				
20-12-1943			Vliegtuigcrash	Brits			No. 78 Squadron	Orschot	Eindhovensedijk	Literatuur	Eversheijn, Bombardementen en verongelukte vliegtuigen in de periode 10 mei 1940 - 5 mei 1945	Don Hollies MK IIa N074 EY-A van het No. 78 Squadron stortte neer aan de Eindhovensedijk op het land van dhr. Kuik bij Orschot.			6 Indicatief		Niet verdacht. Het is niet bekend waar de heer Kuik aan de Eindhovensedijk woonachtig was. Op de luchtfoto van april 1944 is geen neergestort vliegtuig langs de Eindhovensedijk in of nabij het onderzoeksgebied waargenomen.			
19-04-1944			Luchtfoto					Orschot, Best en Eindhoven		Luchtfotocollectie	Kadaster: US-79H-GP-1075			-	Er zijn in of nabij het onderzoeksgebied geen aan de Tweede Wereldoorlog gerelateerde objecten of sporen van oorlogshandelingen waargenomen.					
29-05-1944			Luchtfoto					Orschot		Luchtfotocollectie	Kadaster: 1065-601-4125			-	Er zijn in of nabij het onderzoeksgebied geen aan de Tweede Wereldoorlog gerelateerde objecten of sporen van oorlogshandelingen waargenomen.					
29-05-1944			Luchtfoto					Orschot		Luchtfotocollectie	Kadaster: 1065-601-4123			17	Er zijn drie geschutstellingen en twee militaire werken met een CE-indicatie waargenomen langs de Eindhovensedijk ter hoogte van de huidige oversteekplaats van het fietspad ten noordwesten van de Orschotse heide.	Verdacht. De geschutstellingen en de militaire werken met CE-indicatie zijn verdacht op de mogelijke aanwezigheid van geschutskasematten munitie.	De locatie van de geschutstellingen is afgebakend met een marge van 25 meter rondom het hart van de geschutstellingen en daarbij is een extra marge van 5 meter opgeteld, vanwege de mogelijke afwijking die is ontstaan tijdens het positioneren van de luchtfoto's.	De ondergrens van de op gedumpte munitie verdachte gebieden is de toemalige bodem van het militaire object in de Tweede Wereldoorlog. De maximale diepte waarop CE kunnen worden aangetroffen is naar onze inschatting maximaal 2 meter minus het maaiveld uit de Tweede Wereldoorlog. De NAP-hoogte van het maaiveld is ten opzichte van de Tweede Wereldoorlog meegenomen ongewijzigd.	82	
09-1944			Militaire verplaatsing	Brits				Orschot	Dun, Israëlsche Begraafplaats en de Vijverdijk	Archiveren	Library and Archives Canada, Defence Overprint 18.5W Orschot	Geallieerde troepen namen stelling ten zuiden van het Wilhelminakanaal, ten noorden van 's Heeren Vijvers, A-, B-, C- en D-Company staan aangegeven.			7A, 7B, 7C, 7D		Niet verdacht. Er zijn in de War Diaries meldingen van aanvallen met artillerie- en mortiervuur op de locaties van A- en B-Company, maar deze locaties bevinden zich te ver weg van het onderzoeksgebied om een verdacht gebied binnen het onderzoeksgebied tot gevolg te hebben.			

HISTORISCH FEIT							LOCATIE		OMSCHRIJVING FEIT					AFBAKENINGSANALYSE						
Begindatum	Einddatum	Tijdstip	Gebeurtenis	Nationaliteit/Herkomst	Organisatie	Group/Wing	Squadron/Jagtschwadron	Plaatsnaam	Locatie	Bron	Naam/nummer	Omschrijving feit	Kwaliteit	Afwijking	GIS Fkms.	Beschouwing luchtfoto	Conclusie met motivatie	Horizontale afbakening	Verticale afbakening	GIS Bkms.
11-09-1944			Mortierbeschieting	Duits				Oirschot	Oirschotse Heide, bij het Wilhelminkanaal	Literatuur	C.B.J. van den Biggelaar, Best, bezet en bevrijd, p. 149-151	De Schotten van het 9e bataljon Cameronians trachten ter hoogte van de Oirschotse Heide een brug over het Wilhelminkanaal te bouwen, maar werden met mortiersvuur van de Duitsers bestookt. Zij braken de operatie af en de brug werd op deze plaats nooit meer gebouwd.			8		Niet verdacht. Het Wilhelminkanaal ter hoogte van de Oirschotse Heide bevindt zich op meer dan 500 meter van het onderzoeksgebied.			
17-09-1944			Bombardement	Geallieerd				Oirschot	's Heeren Vijvers	Literatuur	F. Beks en P. Machielsen, Een dorp in de oorlog, p. 64	Geallieerde bommenwerpers wierpen hun lading af op 's Heeren Vijvers in Oirschot.			4 Indicatief		Niet verdacht. Er is op de luchtfoto van 7 juli 1945 geen krater afkomstig van neergekomen afwerpmunitie in of nabij het onderzoeksgebied waargenomen.			
02-10-1944			Luchtfoto					Oirschot		Luchtfotocollectie	Luftbilddatenbank: 4-0961-4099				-	Er zijn in of nabij het onderzoeksgebied geen aan de Tweede Wereldoorlog gerelateerde objecten of sporen van oorlogshandelingen waargenomen.				
04-10-1944			Grondgebonden gevecht					Oirschot	Eindhovensedijk ter hoogte van de familie van Vugt	Literatuur	F. Beks en P. Machielsen, Een dorp in de oorlog, p. 91	De Engelsen, die geliege waren aan de Eindhovensedijk ter hoogte van de familie van Vugt, werden door de Duitsers aangevallen met mitrailleurs en handgranaten.			5 Indicatief		Niet verdacht. Het is niet bekend waar de familie van Vugt woonde. De Eindhovensedijk bevond zich niet volledig in het onderzoeksgebied, het is zodoende niet mogelijk een verdacht gebied af te bepalen.			
06-10-1944			Luchtfoto					Oirschot, Best en Eindhoven		Luchtfotocollectie	Luftbilddatenbank: B4-994-3143				16	Er is één geschutstelling waargenomen langs het Beestinkanaal tussen het Beestinkanaal en de Sonnedauw.	Niet verdacht. Deze geschutstelling heeft geen verdacht gebied binnen de begrenzing van het onderzoeksgebied tot gevolg.			
10-10-1944			Militaire verplaatsing	Brits				Oirschot	Dun, Slingerbos en Eindhovensedijk	Literatuur	F. Beks en P. Machielsen, Een dorp in de oorlog, p. 91	Britse troepen van de 51e 'Highland' divisie (Black Watch) namen op 10 oktober 1944 stelling bij Dun, het Slingerbos en de Eindhovense-dijk tot aan het Slingerbos.			10 Indicatief		Niet verdacht. Deze locaties zijn te globaal om te bepalen of de vermelding betrekking heeft op het onderzoeksgebied. Er worden bovendien geen CE gerelateerde uitspraken gedaan.			
12-10-1944			Militaire verplaatsing	Brits				Oirschot	334240 (Coördinaat)	Archieven	War Diary, WO 171/531	1st Black Watch set up HQ at 334240.			18		Niet verdacht. Er worden geen CE gerelateerde uitspraken gedaan.			
13-10-1944			Grondgebonden gevecht	Geallieerd				Oirschot	Galgenbos en 't Laar	Archieven	War Diary, WO 171/531	7th Black Watch reported enemy patrol two men met area 296247. Withdrew when fired on.			11		Niet verdacht. Het gaat hier om een eenzijdige aanval met klein kaliber munitie. Het is niet bekend wat de schietrichting was, noch wat de exacte locatie was.			
07-07-1945			Luchtfoto					Oirschot		Luchtfotocollectie	Luftbilddatenbank: 3G-5061-5037				-	Er zijn in of nabij het onderzoeksgebied geen aan de Tweede Wereldoorlog gerelateerde objecten of sporen van oorlogshandelingen waargenomen, die niet op luchtfoto's van een eerdere datum reeds zijn waargenomen.				
07-07-1945			Luchtfoto					Oirschot, Best en Eindhoven		Luchtfotocollectie	Luftbilddatenbank: 3G-5061-5034				-	Er zijn in of nabij het onderzoeksgebied geen aan de Tweede Wereldoorlog gerelateerde objecten of sporen van oorlogshandelingen waargenomen, die niet op luchtfoto's van een eerdere datum reeds zijn waargenomen.				
15-07-1945			Luchtfoto					Oirschot, Best en Eindhoven		Luchtfotocollectie	Luftbilddatenbank: 3G-TUD-5147-5018				9 (Opgeblazen bunkers)	Ter plaatse van de Duitse munitiebunkers op de Oirschotse Heide zijn 21 munitiebunkers waargenomen, waarvan er vijf zijn opgeblazen door een Duits Sprengkommando op 12 september 1944. Ter plaatse van deze bunkers zijn kraters van 15 tot 20 meter doorsnede waargenomen.	Niet verdacht. De munitiebunkers die niet zijn opgeblazen hebben geen verdacht gebied binnen het onderzoeksgebied tot gevolg. Niet verdacht. De munitiebunkers die tot ontploffing zijn gebracht, hebben geen verdacht gebied binnen de begrenzing van het onderzoeksgebied tot gevolg.			
15-07-1945			Luchtfoto					Oirschot, Best en Eindhoven		Luchtfotocollectie	Luftbilddatenbank: 3G-TUD-5147-5018				17 (Solitaire kraters) 18 (Kraters van tactisch bombardement)	Er zijn meerdere vermeldingen van geallieerde bombardementen op de munitiebunkers ter plaatse van de Oirschotse Heide. Er zijn tussen oktober 1944 en juli 1945, naast de kraters ter plaatse van de munitiebunkers, ook vier kraters rondom de Eindhovensedijk waargenomen. Het is niet duidelijk wat voor vliegtuigen deze bommen hebben afgeworpen en daarom is het ook niet duidelijk hoeveel bommen er zijn afgeworpen.	Niet verdacht. De waargenomen kraters hebben geen verdacht gebied binnen de begrenzing van het onderzoeksgebied tot gevolg.			

4 BEOORDELING BRONNENMATERIAAL

4.1 INDICATIES VOOR EXPLOSIEVEN IN HET ONDERZOEKSGBIED

- Er is in de meidagen van 1940 geen sprake geweest van grondgevechten in het onderzoeksgebied.
- AVG heeft een Brits kaartje aangetroffen waarop troepen ten noorden van het onderzoeksgebied zijn ingetekend. Er zijn echter geen aanwijzingen dat er voorafgaand aan de bevrijding door de geallieerden sprake was van grondgevechten in het onderzoeksgebied.
- Ten noordwesten van de Oirschotse Heide langs de Eindhovensedijk waren drie geschutstellingen met twee bijbehorende militaire werken met CE-indicatie aanwezig.
- Er is een militair vliegtuig in het onderzoeksgebied gecrasht. Dit vliegtuig kwam neer op een café en heeft geen verdacht gebied tot gevolg. De overige vermeldingen zijn dermate globaal dat er geen verdacht gebied op kan worden afgebakend.
- Ter plaatse van het onderzoeksgebied is sprake geweest van bombardementen met afwerpmunitie.
- Het onderzoeksgebied heeft geleden onder gevechtshandelingen.
- Er zijn in het verleden CE in het onderzoeksgebied geruimd.
- Er is na de Tweede Wereldoorlog sprake geweest van naoorlogse bodemingrepen in het onderzoeksgebied (contra-indicaties). CE zijn ten gevolge van deze bodemingrepen niet verwijderd c.q. binnen het onderzoeksgebied verplaatst.

Op basis van de beschikbare feiten zijn er voldoende indicaties beschikbaar waaruit blijkt dat er mogelijk CE in het onderzoeksgebied aanwezig zijn.

4.2 LEEMTEN IN KENNIS BRONNENMATERIAAL

- Bij een historisch onderzoek kan nooit een volledig overzicht van alle bronnen worden verkregen. Er is bij dit onderzoek gebruik gemaakt van een bronnenselectie. Getuigen die meer kunnen vertellen over munitiedumping, vliegtuigcrashes en bombardementen kunnen ondertussen zijn overleden.
- Luchtfoto's van de Royal Air Force geven doorgaans een betrouwbare indicatie betreffende de vraag of er mogelijk CE in het onderzoeksgebied aanwezig zijn. Luchtfoto's geven altijd een momentopname weer. Er kunnen voor, na en tussen verschillende opnamedata CE in het onderzoeksgebied zijn terechtgekomen. Het is, vanwege getroffen camouflagemaatregelen, maar zeer de vraag of alle geschutopstellingen etc. op luchtfoto's kunnen worden teruggevonden.
- De ruimrapporten van de EOD kennen hun beperkingen voor wat betreft de nauwkeurigheid van de vindplaatsbeschrijvingen. Het is niet altijd mogelijk om exact aan te geven waar de CE werden aangetroffen. Deze munitie is bovendien geruimd. Dergelijke beperkingen zijn er ook bij andere geraadpleegde bronnen, zoals bijvoorbeeld documenten uit de gemeentearchieven. Ter plaatse van de Oirschotse Heide is volgens de EOD ruimrapporten en enkele naoorlogse krantenberichten een grote hoeveelheid munitie geruimd. Vanwege de algemene beschrijvingen is het echter niet mogelijk om te achterhalen wat het spreidingspatroon is geweest van deze geruimde explosieven. Dat heeft consequenties voor het afbakenen van een verdacht gebied. Er is geen verdachte gebied binnen het onderzoeksgebied afgebakend op basis van deze massaexplosies.

4.3 SOORT EN VERSCHIJNINGSVORM VAN EXPLOSIEVEN

In de lijst van gebeurtenissen (hoofdstuk 3) worden de volgende gevechtshandelingen genoemd:

- Luchtaanvallen met afwerpmunitie
- Geschutstopstellingen en CE opslagen te velde

Voor de genoemde handelingen is beoordeeld of – als gevolg van de handeling – CE in het onderzoeksgebied kunnen worden aangetroffen. Zo ja, dan is tevens beoordeeld welke van de zestien hoofdsoorten CE uit de WSCS-OCE in de bodem aanwezig kunnen zijn.

4.3.1 Tactische luchtaanvallen

De geraadpleegde bronnen maken melding gemaakt van de volgende gevechtshandelingen:

- De afworp van geallieerde vliegtuigbommen met een gewicht van 250 lb., 500 lb. en 1000 lb. Er was sprake van tactische duikbombardementen

De volgende soorten CE zijn als gevolg van de bovengenoemde gevechtshandelingen mogelijk in de bodem aanwezig:

Soort explosief	Nationaliteit	Gewicht / kaliber	Verschijningsvorm
Afwerpmunitie	Geallieerd	250 lb., 500 lb., 1000 lb.	Afgeworpen

4.3.2 Locaties militaire verdedigende maatregelen

De volgende hoofdsoorten CE zijn mogelijk ter plaatse van de voormalige geschutstopstellingen en de bijbehorende CE opslagen te velde in het onderzoeksgebied aanwezig:

Soort explosief	Nationaliteit	Gewicht / kaliber	Verschijningsvorm
Geschutgranaten	Duits	2 cm t/m 15 cm	Gedumpt / achtergelaten

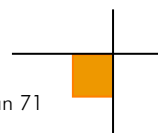
4.4 AANTAL MOGELIJK AAN TE TREFFEN EXPLOSIEVEN

De volgende aantallen CE kunnen mogelijk in het onderzoeksgebied worden aangetroffen. Een en ander is gebaseerd op een inschatting van AVG omdat er in de (historische) bronnen geen exacte aantallen worden genoemd:

Soort explosief	Aantal mogelijk aan te treffen explosieven
Afwerpmunitie	Eén t/m enkele
Geschutgranaten	Eén t/m enkele

4.5 HORIZONTALE EN VERTICALE BEGRENZING VERDACHT GEBIED

De verdachte gebieden die in deze paragraaf worden besproken zijn ingetekend op de CE-bodembelastingkaart. In de volgende deelparagraaf wordt de begrenzing van ieder verdacht gebied besproken en gemotiveerd.

4.5.1 Verdachte locaties afwerpmunitie

Solitaire krater:

Dit betreft een op een luchtfoto uit de Tweede Wereldoorlog waargenomen krater die geen onderdeel uitmaakt van een tapijtbombardement en die niet automatisch aan een tactische luchtaanval kan worden gekoppeld. De afbakening van 50 meter wordt conform bijlage 6.6 toegepast, op basis van de ONR 24406-1.

Er is één bomkrater waargenomen nabij het onderzoeksgebied die is afgebakend als solitaire krater. Deze krater is volgens de bovengenoemde methode afgebakend en heeft een extra marge gekregen van 10 meter vanwege de mogelijke afwijking die is ontstaan tijdens het positioneren van de luchtfoto's.

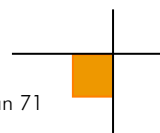
4.5.2 Verdachte locatie geschutstellingen en CE opslagen te velde

CE kunnen in en in de omgeving van stellingen en luchtafweerstellingen zijn achtergelaten of gedumpt. Conform de WSCS-OCE wordt de volgende afbakening voor stellingen gehanteerd:

- Geschutopstelling: een gebied van 25 meter rondom het hart van de geschutopstelling is verdacht op de mogelijke aanwezigheid van CE.

De geschutstellingen langs de Eindhovensedijk ter hoogte van de huidige oversteekplaats van het fietspad ten noordwesten van de Oirschotse Heide en de geschutstelling langs het Beatrixkanaal zijn afgebakend met een marge van 25 meter rondom het hart van de geschutstellingen. Daarbij is een extra marge van 5 meter opgeteld, vanwege de mogelijke afwijking die is ontstaan tijdens het positioneren van de luchtfoto's.

De ondergrens van de op gedumpte munitie verdachte gebieden is de toenmalige bodem van het militaire object in de Tweede Wereldoorlog. De maximale diepte waarop CE kunnen worden aangetroffen is naar onze inschatting maximaal 2 meter minus het maaiveld uit de Tweede Wereldoorlog. De NAP-hoogte van het maaiveld is ten opzichte van de Tweede Wereldoorlog nagenoeg ongewijzigd.

5 CONCLUSIE EN AANBEVELINGEN

5.1 CONCLUSIE

AVG heeft in opdracht van Antea Group een vooronderzoek CE uitgevoerd voor het onderzoeksgebied Tracé Tilburg Noord - Best 150 kV.

Op basis van de beoordeelde feiten van het vooronderzoek is geconcludeerd dat er indicaties zijn voor de mogelijke aanwezigheid van CE.

De volgende gevechtshandelingen / CE gerelateerde handelingen hebben in en nabij het onderzoeksgebied plaatsgevonden:

- Het neerkomen van afwerpmunitie
- Het dumpen/achtergelaten van geschutmunitie

De volgende CE kunnen mogelijk in het onderzoeksgebied worden aangetroffen:

- Afwerpmunitie
- Geschutmunitie

Het onderzoeksgebied is gedeeltelijk verdacht op CE. Het CE verdachte gebied is horizontaal afgebakend op de CE-bodembelastingkaart (zie bijlage 6.5).⁵

De horizontale en verticale afbakening van de CE verdachte gebieden wordt besproken in hoofdstuk 4.5.

5.2 ADVIES VERVOLGTRAJECT

De door AVG voor Antea Group geadviseerde vervolgstappen worden in de hierop volgende paragraaf besproken.

5.2.1 Opsporing CE

Het CE onderzoek maakt onderdeel uit van de opsporingsfase die in paragraaf 6.6 van de WSCS-OCE is beschreven. De opsporingsfase omvat het geheel van organisatie en uitvoering, achtereenvolgens: werkvoorbereiding, detecteren, interpreteren, lokaliseren, laagsgewijs ontgraven en identificeren van de vermoede explosieven, tijdelijk veiligstellen van de situatie tot aan overdracht aan de EOD en proces-verbaal van oplevering aan de opdrachtgever en Bevoegd Gezag.

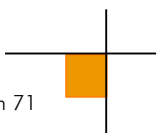
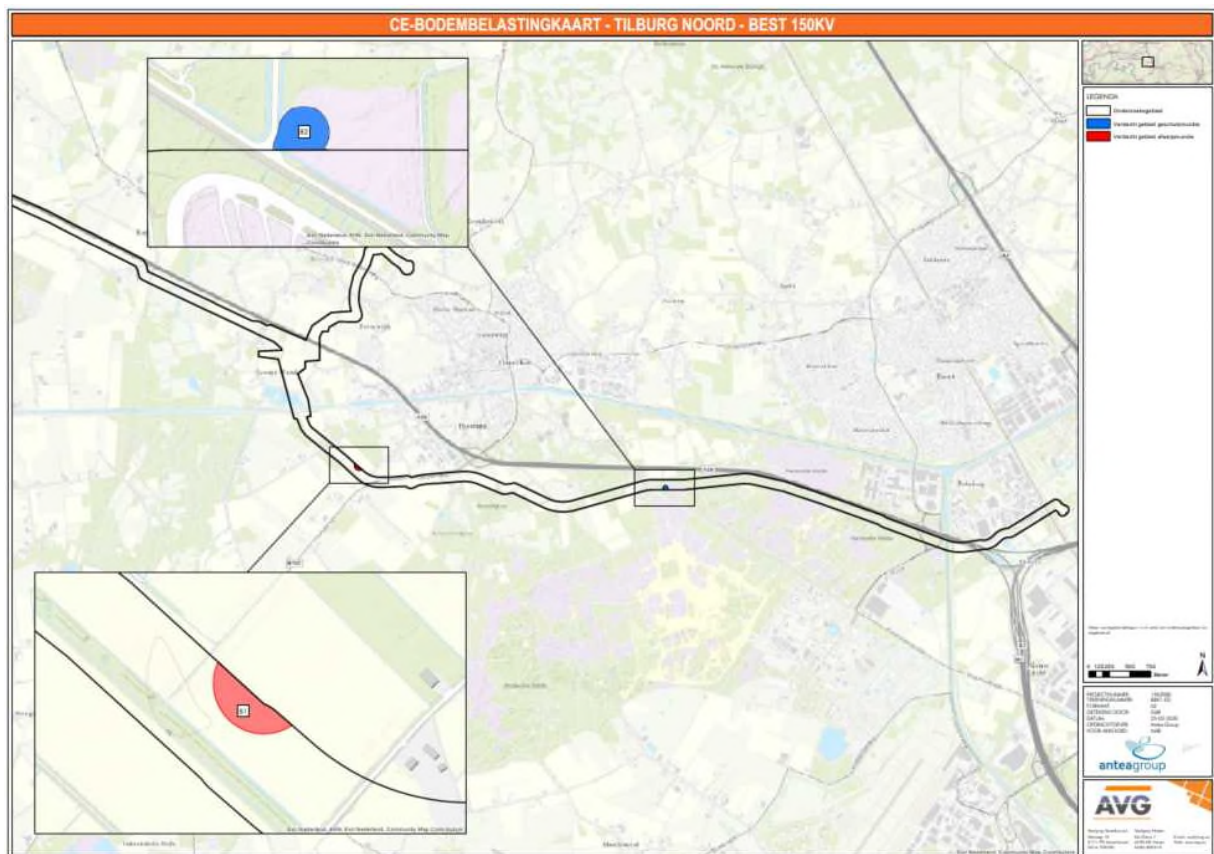
Om een gedegen detectieonderzoek te kunnen uitvoeren dient het opsporingsgebied goed beloopbaar en vrij van obstakels te zijn. Dat wil zeggen dat alle bovengrondse obstakels, zoals hekwerk, begroeiing en gewas voor aanvang van de detectie moet zijn verwijderd. Na het verwijderen van de bovengrondse obstakels kan de locatie worden gedetecteerd. Bomen en begroeiing dienen boven het maaiveld te worden gerooid/gesnoeid. Indien een analoge detectie wordt uitgevoerd dienen alle verdachte objecten die worden gedetecteerd en waarvan de meetwaardenovereenkomsten vertonen met mogelijk aanwezige CE in kaart te worden gebracht door de locatie door middel van GPS in te meten. Bij deze vastlegging dient tevens de vermoedelijke

---

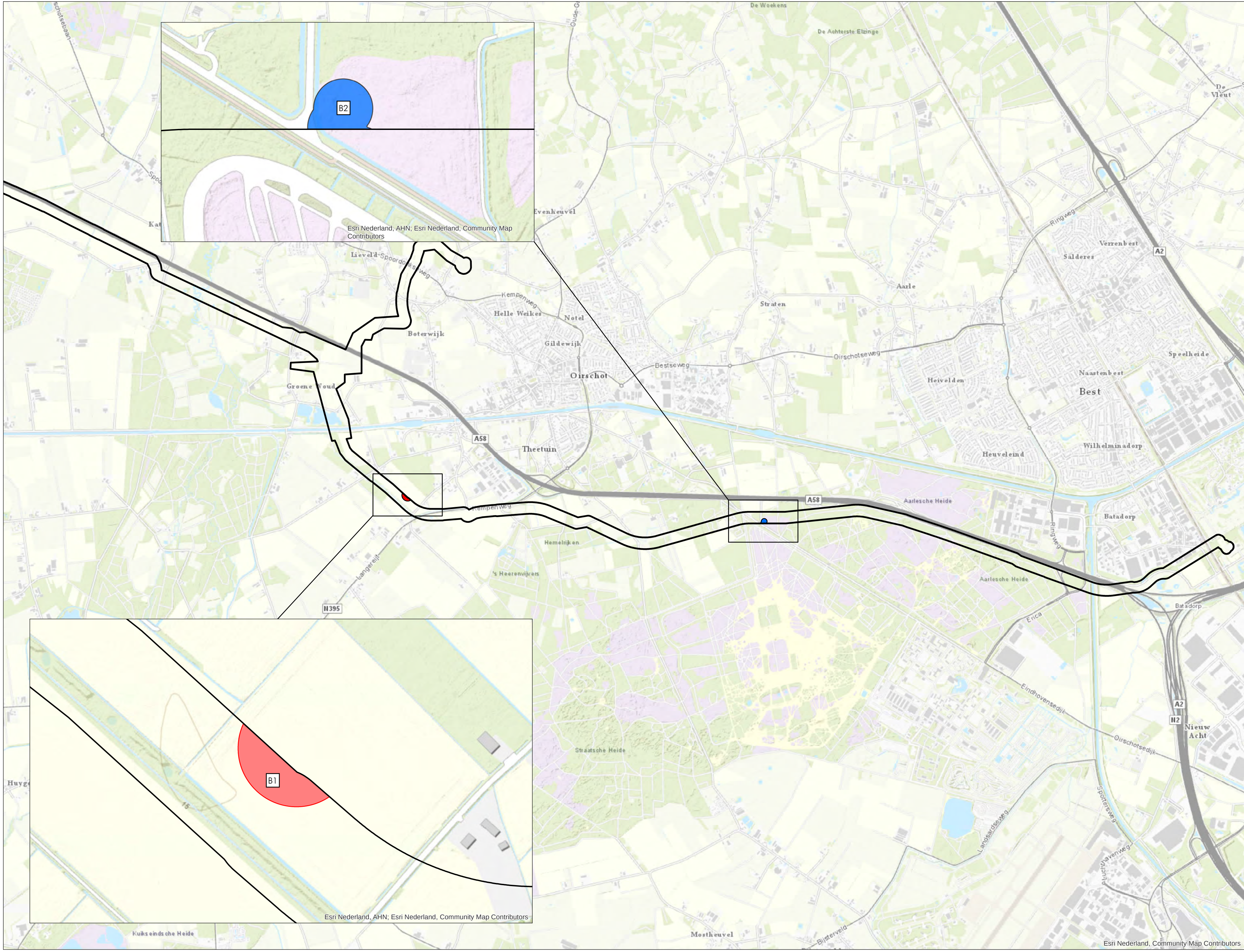
⁵ Als aan de buitenrand van het terrein dat verdacht is op CE afkomstig van een massaexplosie (niet verschoten) CE worden aangetroffen, dan wordt geadviseerd om het gebied van de opsporingswerkzaamheden.

diepte te worden vastgelegd. Bij het uitvoeren van een computerondersteunde detectie wordt de data vastgelegd in een datalogger. De data wordt na de detectie uitgelezen in een speciaal hiervoor ontworpen softwareprogramma.

De hoeveelheid te benaderen objecten kan pas worden bepaald na het uitvoeren van de detectie. De uit de detectie aangemerkte verdachte objecten worden uitgezet in het opsporingsgebied met behulp van GPS. Deze punten worden vervolgens handmatig en indien nodig machinaal benaderd. Aangetroffen objecten worden vervolgens geïdentificeerd en indien nodig veiliggesteld.

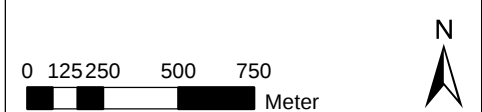
CE-BODEMBELASTINGKAART - TILBURG NOORD - BEST 150KV

LEGENDA

- Onderzoeksg gebied
- Verdacht gebied geschutsmunitie
- Verdacht gebied afwerpmunitie

Alleen oorlogshandelingen in of nabij het onderzoeksg gebied zijn afgebokend.

PROJECTNUMMER: 1962085
TEKENINGNUMMER: BBK1-D3
FORMAAT: A2
GETEKEND DOOR: GJB
DATUM: 25-02-2020
OPDRACHTGEVER: Antea Group
VOOR AKKOORD: MAB

Vestiging Kaatsheuvel: Vestiging Heijen: Email: oca@avg.eu
Veerweg 10 De Grens 7 6598 DK Heijen Web: www.avg.eu
5171 PW Kaatsheuvel 0416-700220 0485-802010

6 BIJLAGEN

6.1 BRONNENLIJST

6.1.1 Archieven en overige instanties

- Explosieven Opruimings Dienst Defensie te Soesterberg / Semi-Statistisch Informatiebeheer te Rijswijk
- Bedrijfsarchief AVG
- Gemeente archieven Best en Oirschot
- Imperial Warmuseum
- Kadaster te Zwolle
- Koninklijke Bibliotheek te 's-Gravenhage
- Library and Archives Canada
- Luftblidatenbank te Estenfeld
- Nederlands Instituut voor Oorlogsdocumentatie te Amsterdam
- Nederlands Instituut voor Militaire Historie te 's-Gravenhage
- Provinciaal Archief / Brabants Historisch Archief (BHIC)
- Universiteit Wageningen, afdeling Speciale Collecties
- The National Archives te Londen

6.1.2 Literatuur

- H. Amersfoort / P. Kamphuis (red.), *Mei 1940. De strijd op Nederlands Grondgebied* ('s-Gravenhage 2005)
- F. Beks / P. Machielsen, *Een dorp in de oorlog: Oirschot 1939-1944* (Oirschot 1994)
- C.B.J. van den Biggelaar, *Best, bezet en bevrijd / occupied and liberated* (Best 1994)
- E.H. Brongers, *De gebroken vleugel van de Duitse adelaar: inventarisatie van de Duitse verliezen in de luchtoorlog van mei 1940 boven Nederland* (Soesterberg 2010)
- E.H. Brongers, *De oorlog in mei '40* (Baarn 1969)
- J. Didden / M. Swarts, *Autumn Gale / Herbststurm* (Drunen 2013)
- J. Didden / M. Swarts, *Brabant bevrijd* (Hulst 1993)
- A. A. Jansen, *Sporen aan de hemel: kroniek van een luchtoorlog. Deel 1 t/m 3* (Baarn 1979-1981)
- A. Jongbloed, *Best in oorlogstijd* (Best 1982)
- C. Klep / B. Schoenmaker (red.), *De bevrijding van Nederland 1944 – 1945. Oorlog op de flank* (Den Haag 1995)
- A. Korthals Altes, *Luchtgevaar: luchtaanvallen op Nederland 1940-1945* (Amsterdam 1984)
- A. Meijers, *Achtung Minen – Danger Mines. Het ruimen van landmijnen in Nederland 1940-1947* (Soesterberg 2013)
- F.J. Molenaar, *De luchtverdediging in de meidagen van 1940. Deel 1 en deel 2* ('s-Gravenhage 1970)
- V.E. Nierstrasz, *De verdediging van Noord-Limburg en Noord-Brabant, mei 1940* ('s-Gravenhage 1953)
- B.C. de Pater/ B. Schoenmaker e.a., *Grote Atlas van Nederland 1930-1950* ('s-Gravenhage / Utrecht / Zierikzee 2006)
- S.L. Veenstra, *In de schaduw van de glorie: overzicht van vliegtuigbergingen in Nederland: 1960-1977* (Zutphen 1992)
- J. van Woensel, *Vrij van Explosieven. De geschiedenis van het EOCL en zijn voorgangers 1944-2004* (Amsterdam 2004)

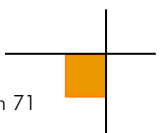
- G.J. Zwanenburg, *En nooit was het stil....Kroniek van een Luchtoorlog. Deel 1 & 2* ('s-Gravenhage 1990/1992)

6.1.3 Websites

- <https://www.archieven.nl/nl/>
- <http://www.avg.eu>
- <https://beeldbankwo2.nl/nl/>
- <https://www.delpher.nl/>
- <http://www.echodelta.net/mbs/eng-translator.php>
- <http://www.explosievenopsporing.nl>
- <https://www.iwm.org.uk/collections>
- <https://www.oorloginblik.nl>
- <https://nimh-beeldbank.defensie.nl/beeldbank>
- <https://www.tracesofwar.nl/>
- <http://www.vergeltungswaffen.nl>
- <http://verliesregister.studiegroepluchtoorlog.nl>

6.1.4 Overig

- T. Eversteijn, *Bombardementen en verongelukte vliegtuigen in de periode 10 mei 1940 - 5 mei 1945* (2003)

6.2 CERTIFICAAT WSCS-OCE

AVG Explosieven Opsporing Nederland

te Kaatsheuvel

KvK-nummer: 12029421

Het managementsysteem van **AVG Explosieven Opsporing Nederland** en de toepassing daarvan voldoet aan de eisen zoals neergelegd in de norm:

Systeemcertificaat

Opsporen Conventionele Explosieven WSCS-OCE

Evaluatie van het managementsysteem heeft plaatsgevonden volgens het certificatiereglement van TÜV Nederland voor het toepassingsgebied:

Deelgebied A: Opsporing
Deelgebied B: Civieltechnische ondersteuning

Deze certificatie is onderworpen aan een jaarlijkse evaluatie door TÜV Nederland.

Registratienummer: 13380/12.2
Ingangsdatum certificaat: 09-05-2019
Certificaat geldig tot: 15-12-2021
Datum eerste certificaat: 15-12-2006

Managing Director
Dhr. E.W.A.C. Franken

TÜV Nederland
Ekkersrijt 4401
5692 DL Son en Breugel
T: +31 (0) 499 – 339 500
E: info@tuv.nl
W: www.tuv.nl

Aanwijzingsbeschikking Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid onder nummer: 2014-0000086668

1 / 1

6.3 RICHTLIJNEN WSCS-OCE AFBAKENING VERDACHTE GEBIEDEN

Indicatie	Algemene omschrijving	Verdacht	Onverdacht	Uitgangspunten voor afbakening verdacht gebied
Verdedigingswerk	Groepering van wapenopstellingen en/of geschutopstellingen, rondom afgezet met een versper-ring (bijvoorbeeld weerstandskern of steunpunt).	x		Het grondgebied binnen de grenzen van het verdedigingswerk is verdacht. De grenzen worden bij voorkeur bepaald aan de hand van georefereerde luchtfoto's.
Wapenopstelling	Opstelling van handvuurwapen, machinegeweer of andere (semi-) automatisch wapen, niet zijnde onderdeel van een verdedigingswerk.			Locatie van de wapenopstelling.
Geschutopstelling (statisch en mobiel)	Locatie van geschut, niet zijnde onderdeel van een verdedigingswerk.	x		25 meter rondom het hart van de geschut-opstelling, maar niet verder dan een eventueel aangrenzende watergang.
Munitieopslag in open veld	Locatie van munitievoorraad in het open veld, niet zijnde binnen een verdedigingswerk.	x		Locatie van de veldopslaglocatie.
Loopgraaf	Militaire loopgraaf.	x		Het gebied binnen de contouren van de loopgraaf is verdacht, bij voorkeur bepaald aan de hand van georefereerde luchtfoto's.
Tankgracht of -geul	Een diepe (al dan niet droge) gracht of geul met steile wanden, aangebracht om pantseroer-tuigen tegen te houden.		x	Niet verdacht, tenzij er aanwijzingen zijn dat er mogelijk munitie in gedumpt is.
Landmijnen verdacht gebied	Middels een aanwijzing, niet zijnde een mijnenlegrapport, op landmijnen verdacht verklaard gebied. In het verdachte gebied zijn bij de controle door de MMOD géén landmijnen aangetroffen.		x	n.v.t.
Landmijnen verdacht gebied	Middels een aanwijzing, niet zijnde een mijnenlegrapport, op landmijnen verdacht verklaard gebied. In het verdachte gebied zijn bij de controle door de MMOD, of bij naoorlogse activiteiten landmijnen aangetroffen.	x		De grenzen zoals aangegeven in het ruimrapport.
Mijnenveld	Geregistreerd mijnenveld, waarvan mijnenlegrapport aanwezig is. Alle volgens het legrapport gelegde landmijnen zijn geruimd.		x	n.v.t.
Mijnenveld	Geregistreerd mijnenveld waarvan mijnenlegrapport aanwezig is. Niet alle volgens het mijnenlegrapport gelegde landmijnen zijn geruimd. Geen feitelijke onderbouwing bekend waarom er landmijnen worden vermist.	x		De grenzen zoals aangegeven in het mijnenlegrapport en/of ruimrapport.

Indicatie	Algemene omschrijving	Verdacht	Onverdacht	Uitgangspunten voor afbakening verdacht gebied
Mijnenveld	Mijnenlegrapport aanwezig. Niet alle volgens het legrapport gelegde landmijnen zijn geruimd. Feitelijke onderbouwing bekend waarom er landmijnen worden vermist.		x	n.v.t.
Versperringen	Versperringen, zoals strand-versperringen en Drakentanden.		x	Tenzij er indicaties zijn dat CE onderdeel uitmaken van de versperring.
Infrastructuur zonder geschutsopstelling of munitievoorraad	Militaire werken zoals woon-onderkomen of werken met een burgerdoel zoals schuilm bunker.		x	Tenzij er indicaties zijn op CE vanwege de aanwezigheid van nabij verdediging in de vorm van bijvoorbeeld wapenopstellingen.
Schuilloopgraaf	Loopgraaf voor burgerbevolking om in te schuilen.		x	n.v.t.
Kampementen	Grondgebied met onderkomens zoals tenten.		x	Tenzij er indicaties zijn op CE vanwege de aanwezigheid van munitieopslag of nabij-verdediging in de vorm van bijvoorbeeld wapenopstellingen.
Mangot	Gat in grond met schuifunctie, niet in gebruik genomen als schuttersput.		x	n.v.t.
Vernielingslading	Locatie van aangebrachte vernielingslading.	x		Locatie van de vernielingslading.
Artillerie-, mortier- of raketbeschieting	Gebied dat is beschoten door mobiel of vast geschut, mortieren of grondgebonden (meervoudig) raketwerpersysteem.	x		Situationeel te bepalen.
Raketbeschieting inslagenpatroon bekend	Gebied dat is getroffen door een raketbeschieting met jachtbommenwerpers.	x		Op basis van een analyse van het inslagenpatroon wordt de maximale afstand tussen twee opeenvolgende inslagen binnen een inslagpatroon bepaald. Het verdachte gebied wordt afgebakend door deze afstand te projecteren op de buitenste inslagen van het inslagenpatroon. Dat is exclusief de eventuele horizontale verplaatsing van de buitenste blindganger binnen het inslagenpatroon.
Inslagpunt blindganger, zijnde een vliegtuigbom	Vliegtuigbom die niet in werking is getreden.			Te bepalen volgens rekenmethode waarin ten minste rekening wordt gehouden met de volgende parameters: de afwerphoogte, de afwerpsnelheid, het gewicht van de bom, de diameter van de bom en de weerstand van de bodem. Op basis van in ieder geval deze vijf parameters wordt berekend tot welke diepte CE theoretisch kunnen indringen en hoe ver de maximale horizontale verplaatsing is.
Crashlocatie vliegtuig	Aanwezigheid van CE vanwege de crash.	x		Situationeel te bepalen.

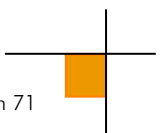
Indicatie	Algemene omschrijving	Verdacht	Onverdacht	Uitgangspunten voor afbakening verdacht gebied
Krater van gedetoneerde incidentele luchtafweergranaat	Gebied waarin zich de krater van de detonatie van een incidentele luchtafweergranaat bevindt.		x	Tenzij er indicaties zijn dat het geen incidentele luchtafweergranaat betreft.
Inslagpunt van een V-1 wapen	Gebied dat is getroffen door de inslag van een V-1 wapen.	x		15 meter rondom een inslagpunt vanwege de mogelijke horizontale verplaatsing onder de grond.
Krater van een (gedeeltelijk) gedetoneerd V-1 wapen	Gebied waarin zich de krater van de detonatie van een V-1 wapen bevindt.	x		50 meter rondom een inslagpunt vanwege de mogelijke aanwezigheid van explosieve componenten.
Krater van een (gedeeltelijk) gedetoneerd V-2 wapen	Gebied waarin zich de krater van de detonatie van een V-2 wapen bevindt.	x		Situationeel te bepalen.
Dumplocatie van munitie en/of toebehoren	Dumplocatie van CE en/of toebehoren in landbodem of op waterbodem.	x		Locatie van de dump en afbakening verder situationeel te bepalen, bijvoorbeeld dumping in stilstaand of stromend water.
Ongecontroleerde (massa)explosie	(Sympathische) detonatie van een explosieven voorraad zoals ontploffing munitieopslag of munitie trein.			Situationeel te bepalen.
Vernietigingslocatie voor CE	Eén of meerdere springputten.	x		De contour(en) van de springput(ten) en afbakening verder situationeel te bepalen, bijvoorbeeld gelet op de afstand van eventuele uitgeworpen CE buiten deze contour(en).
Vernielingslading (in werking gesteld)	Locatie van in werking gestelde vernielingslading, waarbij de mogelijkheid bestaat op het aantreffen van niet (geheel) gedetoneerde springlading(en).	x		Locatie waar de vernielingslading in werking is gesteld en afbakening verder situationeel te bepalen.
Tapijtbombardement	Gebied dat is getroffen door een bombardement met middelzware en/of zware bommenwerpers, met als doel om schade aan te richten over een groot gebied.	x		Op basis van een analyse van het inslagenpatroon (1) wordt de maximale afstand tussen twee opeenvolgende inslagen binnen een inslagenpatroon bepaald. Het verdachte gebied wordt afgebakend door deze afstand te projecteren op de buitenste inslagen van het inslagenpatroon. Dat is exclusief de eventuele horizontale verplaatsing van de buitenste blindganger binnen het inslagenpatroon.
Duikbombardement op zgn. 'Pin Point Target', inslagenpatroon onbekend	Gebied dat is getroffen door een bombardement met jachtbommenwerpers, met als doel om een vooraf bepaald specifiek object te treffen.	x		Het verdachte gebied wordt bepaald door een afstand van 181 meter gemeten vanuit het hart van het doel. (2/3)
Duikbombardement op zgn. 'Line Target', inslagenpatroon onbekend	Lineair gebied, nabij een spoorlijn, dat is getroffen door een bombardement met jachtbommenwerpers, met als doel om de spoorlijn te treffen.	x		Het verdachte gebied wordt bepaald door een afstand van 91 meter gemeten vanuit het hart van de spoorlijn. (2/4)

Indicatie	Algemene omschrijving	Verdacht	Onverdacht	Uitgangspunten voor afbakening verdacht gebied
Raketbeschieting op zgn. 'Pin Point Target', inslagenpatroon onbekend	Gebied dat is getroffen door een raketbeschieting met jachtbommenwerpers, met als doel om een vooraf bepaald specifiek object te treffen.	x		Het verdachte gebied wordt bepaald door een afstand van 108 meter gemeten vanuit het hart van het doel. (2/5)
Raketbeschieting op zgn. 'Line Target', inslagenpatroon onbekend	Lineair gebied, nabij een spoorlijn, dat is getroffen door een raketbeschieting met jachtbommenwerpers, met als doel om de spoorlijn of treinstel op deze spoorlijn te treffen.	x		Het verdachte gebied wordt bepaald door een afstand van 80 meter gemeten vanuit het hart van de spoorlijn. (2/6)

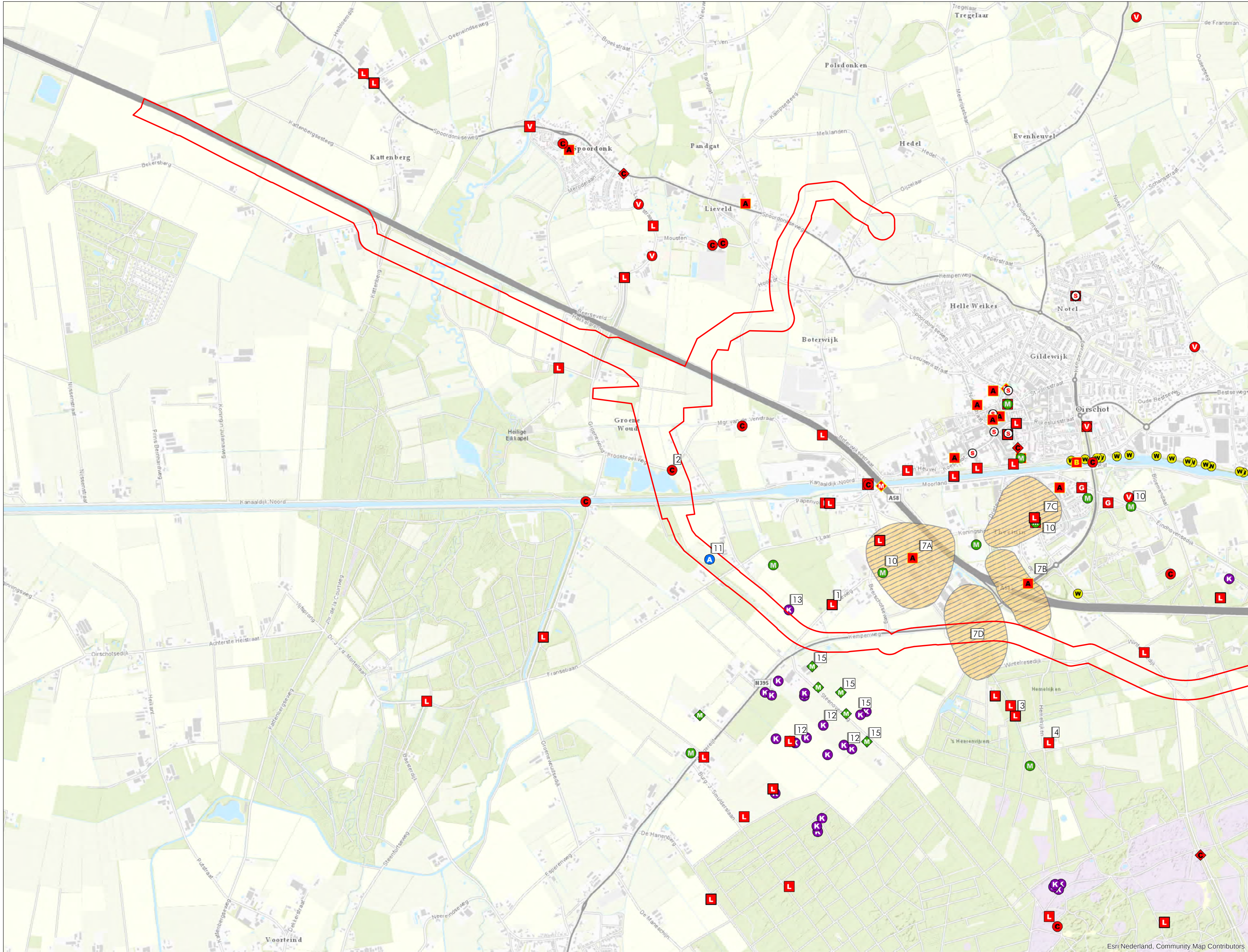
- 1) Verzameling van de locaties van inslagen van één bepaald toestel of één bepaald bombardement.
- 2) Afstanden zijn afkomstig van een Britse studie (empirisch onderzoek) naar de accuratesse bij aanvallen door eenmotorige duikbommenwerpers gedurende de periode oktober 1944 – april 1945 (AIR 55/322). Eventueel effect van vijandelijk luchtafweer tijdens deze duikbombardementen is niet in de studie meegenomen.
- 3) De genoemde afstand is de gemiddelde afstand t.o.v. het doel waarbij opgemerkt moet worden dat 50% van de vliegtuigbommen binnen 119 meter neer is gekomen en de maximaal gemeten afstand t.o.v. het doel 181 meter was.
- 4) De genoemde afstand is de gemiddelde afstand t.o.v. het doel waarbij opgemerkt moet worden dat 50 % van de vliegtuigbommen binnen 46 meter neer is gekomen en de maximaal afstand t.o.v. het doel 91 meter was.
- 5) De genoemde afstand is de gemiddelde afstand t.o.v. het doel (gebouwen) waarbij opgemerkt moet worden dat de gemiddelde spreiding van de raketten t.o.v. het middelpunt van een salvo 69 meter was, en dat de gemiddelde afstand van het middelpunt van een salvo t.o.v. het doel 39 meter was.
- 6) De genoemde afstand is de maximale afstand gemeten n.a.v. luchtfoto-interpretatie.

6.4 FEITENKAART

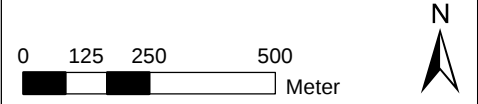

FEITENKAART WEST - TILBURG NOORD - BEST 150 KV

- LEGENDA
- Onderzoeksgebied
  - Artillerie-/mortierbeschieting
  - Algemene vermelding
  - Militaire verplaatsing
  - Melding m.b.t. een vernielingslading
  - Bombardement
  - Vliegtuigcrash
  - V-1 of V-2
  - Grondgevechten
  - Schademelding
  - Militair werk zonder CE
  - Krater >2 meter
  - Wapenopstelling
  - Legeringsplaatsen 's Heeren Vijvers

De feiten die op de feitenkaart zijn ingetekend betreffen de feiten uit de rapportage. Feiten die in de archieven zijn aangetroffen, maar overduidelijk niet het onderzoeksgebied betreffen zijn niet omlaast ingetekend. De feiten buiten het onderzoeksgebied zijn daarentegen niet volledig.

PROJECTNUMMER: 1962085
TEKENINGNUMMER: FK1-D3
FORMAAT: A2
GETEKEND DOOR: GJB
DATUM: 20-04-2020
OPDRACHTGEVER: Antea Group
VOOR AKKOORD: MAB

Vestiging Kaatsheuvel: Vestiging Heijen:
Veerweg 10 De Grens 7
5171 PW Kaatsheuvel 6598 DK Heijen
0416-700220 0485-802010
Email: oce@avg.eu
Web: www.avg.eu

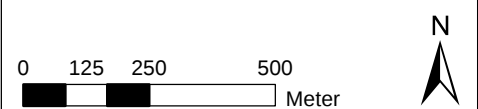
FEITENKAART OOST - TILBURG NOORD - BEST 150KV

LEGENDA

- Onderzoekgebied
- Artillerie-/mortierbeschieting
- Militaire verplaatsing
- Algemene vermelding
- Bombardement
- Boordwapenbeschieting
- Vliegtuigcrash
- Melding m.b.t. CE
- Schademelding
- Krater >15 meter
- Krater >2 meter
- Geschutstelling
- Wapenopstelling
- Legeringsplaatsen 's Heeren Vijvers

De feiten die op de feitenkaart zijn ingetekend betreffen de feiten uit de rapportage. Feiten die in de archieven zijn aangetroffen, maar overduidelijk niet het onderzoekgebied betreffen zijn niet allemaal ingetekend. De feiten buiten het onderzoekgebied zijn dooreentegen niet volledig.

PROJECTNUMMER: 1962085
TEKENINGNUMMER: FK2-D3
FORMAAT: A2
GETEKEND DOOR: CJB
DATUM: 20-04-2020
OPDRACHTGEVER: Antea Group
VOOR AKKOORD: MAB

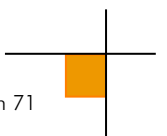

Vestiging Kaatsheuvel: Vestiging Heijen:
Veerweg 10 De Grens 7
5171 PW 6598 DK Heijen
Kaatsheuvel 0485-802010
Email: oce@avg.eu
Web: www.avg.eu

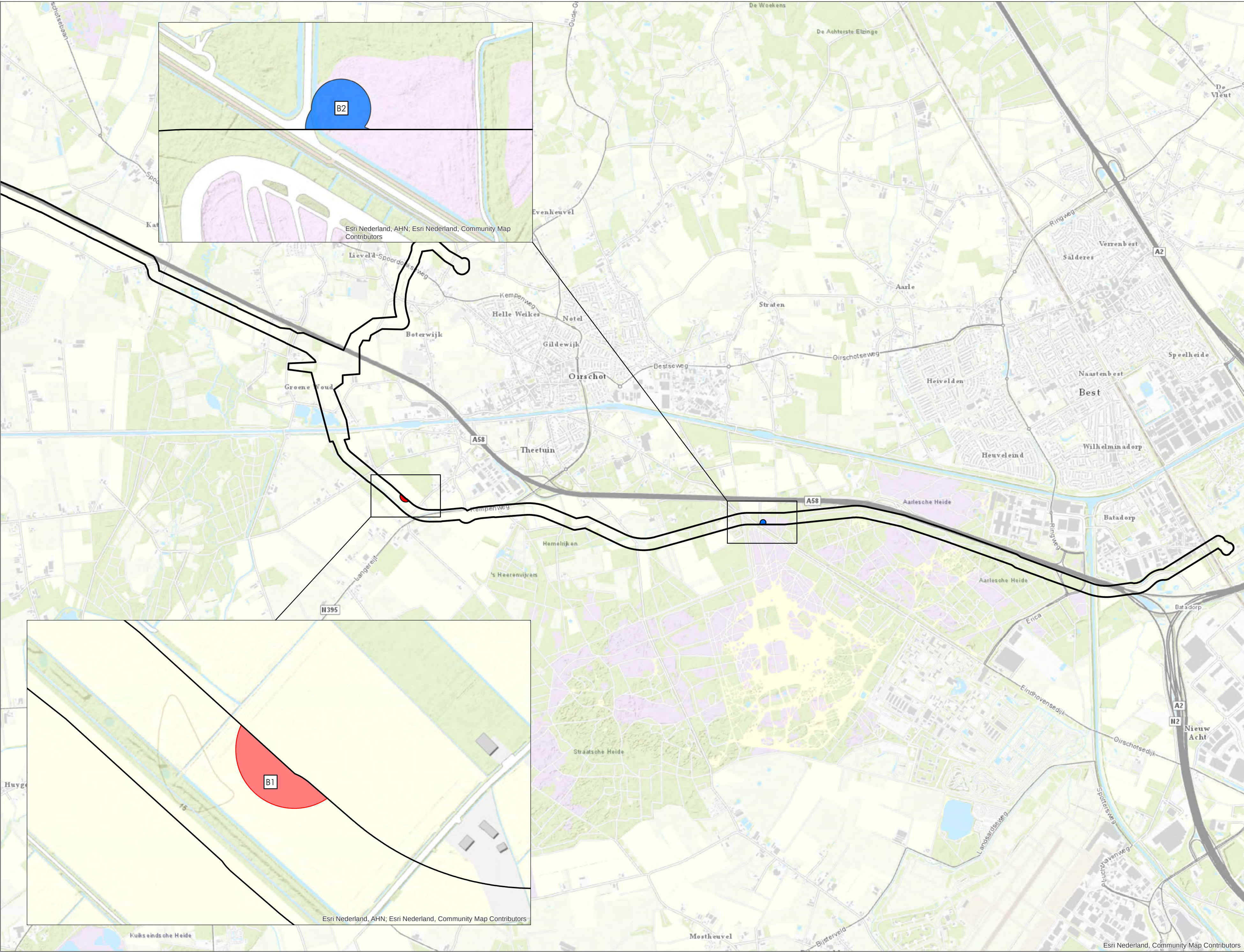
ESRI Nederland, Community Map Contributors

6.5 CE-BODEMBELASTINGKAART

CE-BODEMBELASTINGKAART - TILBURG NOORD - BEST 150KV

LEGENDA

- Onderzoeksg gebied
- Verdacht gebied geschutsmunitie
- Verdacht gebied afwerpmunitie

Alleen oorlogshandelingen in of nabij het onderzoeksg gebied zijn afgebokend.

0 125250 500 750 Meter

N

PROJECTNUMMER:	1962085
TEKENINGNUMMER:	BBK1-D3
FORMAAT:	A2
GETEKEND DOOR:	GJB
DATUM:	25-02-2020
OPDRACHTGEVER:	Antea Group
VOOR AKKOORD:	MAB

anteagroup

AVG

Vestiging Kaatsheuvel: Vestiging Heijen: Email: oca@avg.eu
Veerweg 10 De Grens 7 6598 DK Heijen Web: www.avg.eu
5171 PW Kaatsheuvel 0485-802010 0416-700220

6.6 TOELICHTING AFBAKENMETHODE AFWERPMUNITIE (EXCL. DE LINE / PIN POINT TARGET AFBAKENING)

Solitaire kraters:

Een solitaire krater is een krater die geen onderdeel uitmaakt van een tapijtbombardement en die niet automatisch aan een tactische luchtaanval kan worden gekoppeld. Een tactische luchtaanval wordt in het onderdeel kraterparen omschreven. AVG bakent solitaire bomkraters af op basis van de ONR 24406-1: 'Um den Mittelpunkt von Bombenkratern oder um Bombenverdachtspunkte ist ein Pufferbereich mit einem Radius von 50 Meter zu ziehen' (p.14). Dit is de afbakmethode zoals die in Duitsland en Oostenrijk wordt toegepast. Hierbij moet wel direct de volgende kanttekening worden geplaatst: in het desbetreffende document wordt niet expliciet beschreven wat de achterliggende feitelijke gronden voor deze afbakening zijn. Een belangrijk hiaat in de Nederlandse WSCS-OCE regelgeving is dat er niet wordt beschreven hoe solitaire bomkraters af te bakenen. Derhalve grijpt AVG terug op de Duitse afbakmethode. Deze afbakmethode wordt, op basis van de van de ONR 24406-1, tevens toegepast voor door afwerpmunitie getroffen straten/adressen (afbakening op basis van tekstuele beschrijvingen).

Kraterparen afkomstig van tactische luchtaanvallen:

Kraterparen worden als volgt door AVG afgebakend: Expload heeft het document getiteld 'aanvallen door jachtbommenwerpers: tactieken en nauwkeurigheid/spreiding van inslagen' opgesteld (informatiebundel IB-14021-1). Hierin wordt het volgende vermeld voor wat betreft het spreidingspatroon van door een Spitfire in salvo afgeworpen bommen:

- De twee bommen onder de vleugels slaan gemiddeld 17 meter uit elkaar in (vergelijkbare afstand ingeval een Typhoon)
- De bom onder de romp slaat gemiddeld op een afstand van 82 meter ten opzichte van de overige twee bommen in
- De maximale afstand tussen de inslaglocaties bedroeg 91 meter

Dit betekent dat als een (Spitfire-) duikbommenwerper drie bommen heeft afgeworpen -één onder iedere vleugel en één onder de romp- de maximale afstand tussen de bommen 91 meter bedraagt. Dit is de maximale afstand die wordt gehanteerd bij het afbakenen van kraterparen (91 meter gezien vanuit het hart van de kraters). Uitgangspunt bij deze afbakening is dat als er een kraterpaar wordt waargenomen, een mogelijke derde blindganger hier in de buurt ligt. Dergelijke blindgangers zijn in veel gevallen niet op de geanalyseerde luchtfoto's uit de Tweede Wereldoorlog zichtbaar.

Voor het bepalen van de afstand van de derde krater, indien een kraterpaar zichtbaar is, wordt de volgende formule gehanteerd:

$\frac{A}{29} * 91 = B$

A = Afstand tussen de twee kraters gemeten op de luchtfoto

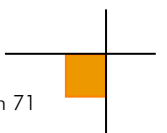
B = de straal van het verdachte gebied gemeten vanaf het midden tussen de twee kraters met een maximum van 91 meter.

Vaststellen kraterpaar: de maximale afstand tussen twee kraters (een kraterpaar) is 29 meter⁶. Indien twee kraters verder uit elkaar liggen dan 29 meter, dan is er sprake van twee bommen vanonder de romp en wordt

⁶ De gemiddelde afstand van 17 meter minus de afstand van de bommen onder de romp, ca. vijf meter, plus de gemiddelde afstand is de maximale afstand van de onderlinge twee kraters.

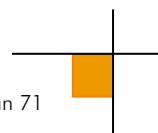

een straal van 91 meter rondom iedere krater getrokken in verband met de mogelijke aanwezigheid van een blindganger (ingeval een context van tactische luchtaanvallen).

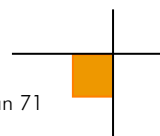
6.7 AFKORTINGENLIJST

Afkorting	Betekenis
2nd TAF	Second Tactical Air Force
ABTA	All Bombs in Target Area
ARTA	All Rockets in Target Area
A/C	Aircraft
D/H	Direct Hit
FO	Flight Officer
Jabo	Jachtbommenwerper
Kkm	Klein kaliber munitie
Lbs.	Ponden
MET	Military Enemy Transport
N/M	Near Miss
NRO	No Results Observed
NYR	Not Yet Returned
Rly.	Railway
R/P	Rockets
TA	Target Area

6.8 NOTITIE

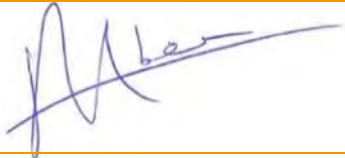

Distributielijst

- Antea Group
- AVG Explosieven Opsporing Nederland

Dit document is bestemd voor de opdrachtgever.

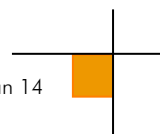
Opdrachtgever	Antea Group
Rapport	1962085
Naam	Veld- en bodemonderzoeken 002.032.20 TBN-BT-EHVN 150
Versie	Notitie-03, Definitief, opgesteld conform de WSCS-OCE versie juli 2016
Datum	20-04-2020
Vrijgegeven door:	Menno Abee (manager OCE)
Paraaf:	
Opgesteld door:	Gijs den Braven MA (historicus)
Paraaf:	

Alle rechten voorbehouden.

Niets uit deze rapportage mag worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand, of openbaar gemaakt, in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch, door fotokopieën, opnamen of enige andere manier, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de auteur. (Artikel 16 Auteurswet 1912). Het is de opdrachtgever toegestaan voor intern gebruik kopieën te maken zonder voorafgaande toestemming van de auteur.

Inhoudsopgave

1	INLEIDING.....	2
1.1	Aanleiding	2
1.2	Onderzoeksgebieden.....	2
2	VERIFICATIE RAPPORTAGES.....	6
2.1	Gemeentebreed vooronderzoek Tilburg.....	6
2.2	Gemeentebreed vooronderzoek Eindhoven.....	8
2.3	Gemeentebreed vooronderzoek Oisterwijk	9
3	CONCLUSIE EN AANBEVELINGEN.....	11
3.1	Conclusie	11
3.2	Advies vervolgtraject	12
4	BIJLAGE.....	13
4.1	Certificaat WSCS-OCE	13

1 INLEIDING

1.1 Aanleiding

AVG Explosieven Opsporing Nederland (hierna: AVG) heeft in opdracht van Antea Group een notitie opgesteld n.a.v. drie gemeentebrede vooronderzoeken ter plaatse van de gemeenten Tilburg, Oisterwijk en Eindhoven:

- Bombs Away, Rapportage Historisch Vooronderzoek CE-Bodembelastingkaart Gemeente Tilburg d.d. 13 november 2013, kenmerk 12p001
- Bombs Away, Rapportage Historisch Vooronderzoek CE-Bodembelastingkaart Gemeente Eindhoven, definitief rapport versie 1.0, datum nog niet bekend, kenmerk P.129-162
- REASeuro, Historisch Vooronderzoek Opsporing Conventionele Explosieven Gemeente Oisterwijk, d.d. 5 februari 2013, kenmerk RO-120155 versie 1.0

Het doel van deze notitie is om deze vooronderzoeken te verifiëren en om aan te geven welke gebieden er op basis van de gemeentebrede vooronderzoeken verdacht zijn op CE. De onderzoeksgebieden die nader zijn geanalyseerd, staan op de kaarten afgebeeld die op pagina 3 t/m 5 zijn weergegeven. AVG heeft de rapportages geverifieerd aan de hand van de WSCS-OCE d.d. juli 2016.

AVG heeft niet alle onderliggende bronnen, literatuur en luchtfoto's aangeleverd gekregen, waarover de voor bovengenoemde rapportages verantwoordelijke OCE-bedrijven konden beschikken. Daarom is AVG afhankelijk van hetgeen aangeleverd wordt door derden en van de informatie die in de verschillende rapportages is opgenomen en op de CE-bodembelastingkaarten is gepresenteerd.

1.2 Onderzoeksgebieden

De onderzoeksgebieden van deze notitie bevinden zich in de gemeenten Tilburg, Oisterwijk en Eindhoven. Op pagina 3 t/m pagina 5 is het onderzoeksgebied per gemeente in de huidige situatie weergegeven.

1.2.1 Verantwoording

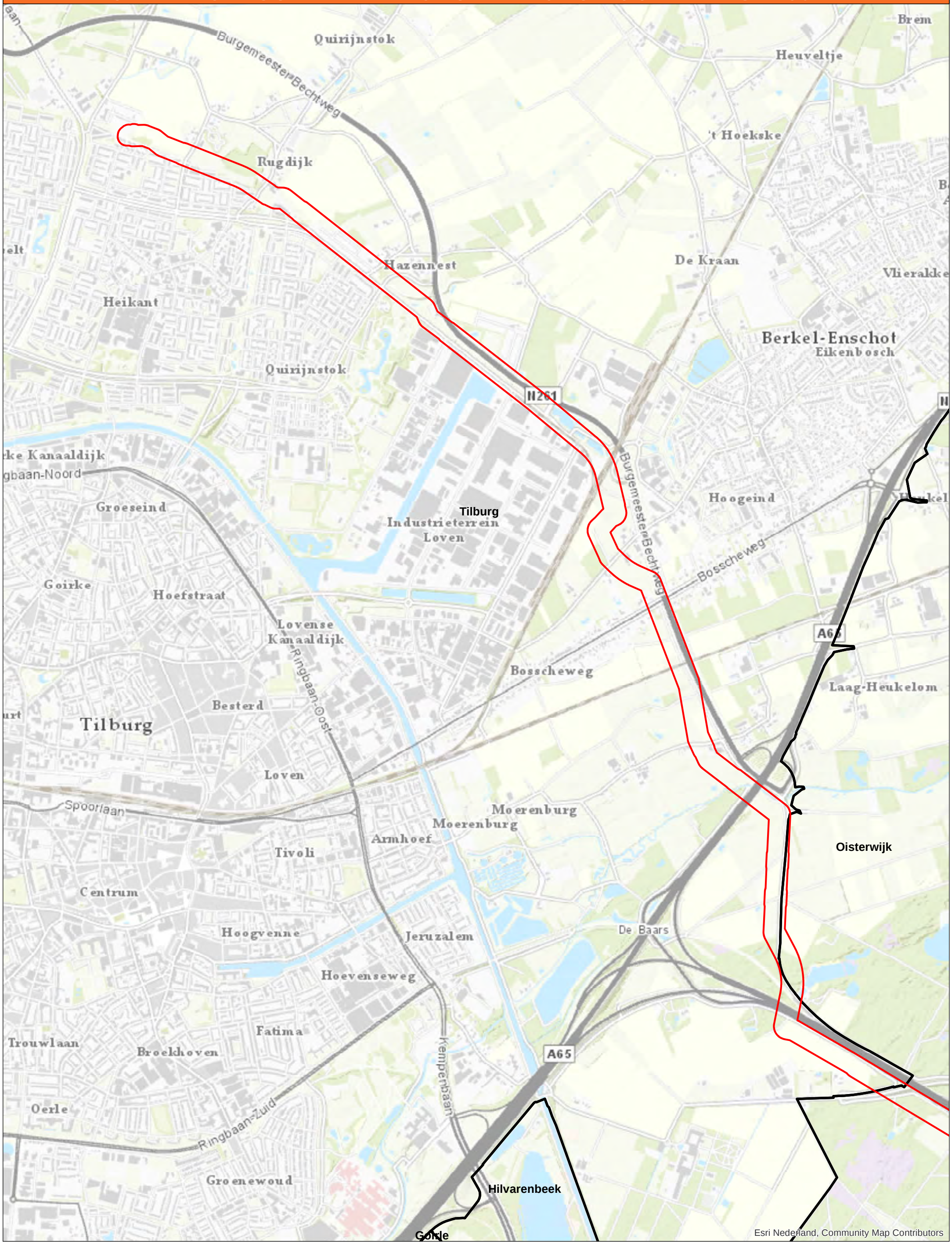
De notitie is tot stand gekomen dankzij de volgende personen:

- Dhr. G. den Braven MA (historicus): opstellen van de notitie en GIS-kaartmateriaal
- Dhr. W. van den Brandhof MA (historicus/afdelingshoofd vooronderzoeken): interne beoordeling inhoud notitie
- Dhr. M.A. Abee (manager OCE): interne beoordeling opzet en inhoud notitie

1.2.2 Leeswijzer

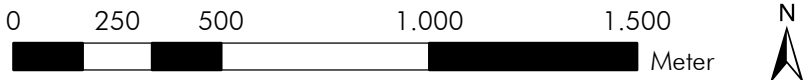
Hoofdstuk 2 bevat vier paragrafen waarin de verschillende gemeentebrede vooronderzoeken worden geverifieerd. Conclusies en aanbevelingen komen aan de orde in hoofdstuk 3.

ONDERZOEKSGBIED TILBURG - TILBURG NOORD - BEST 150KV

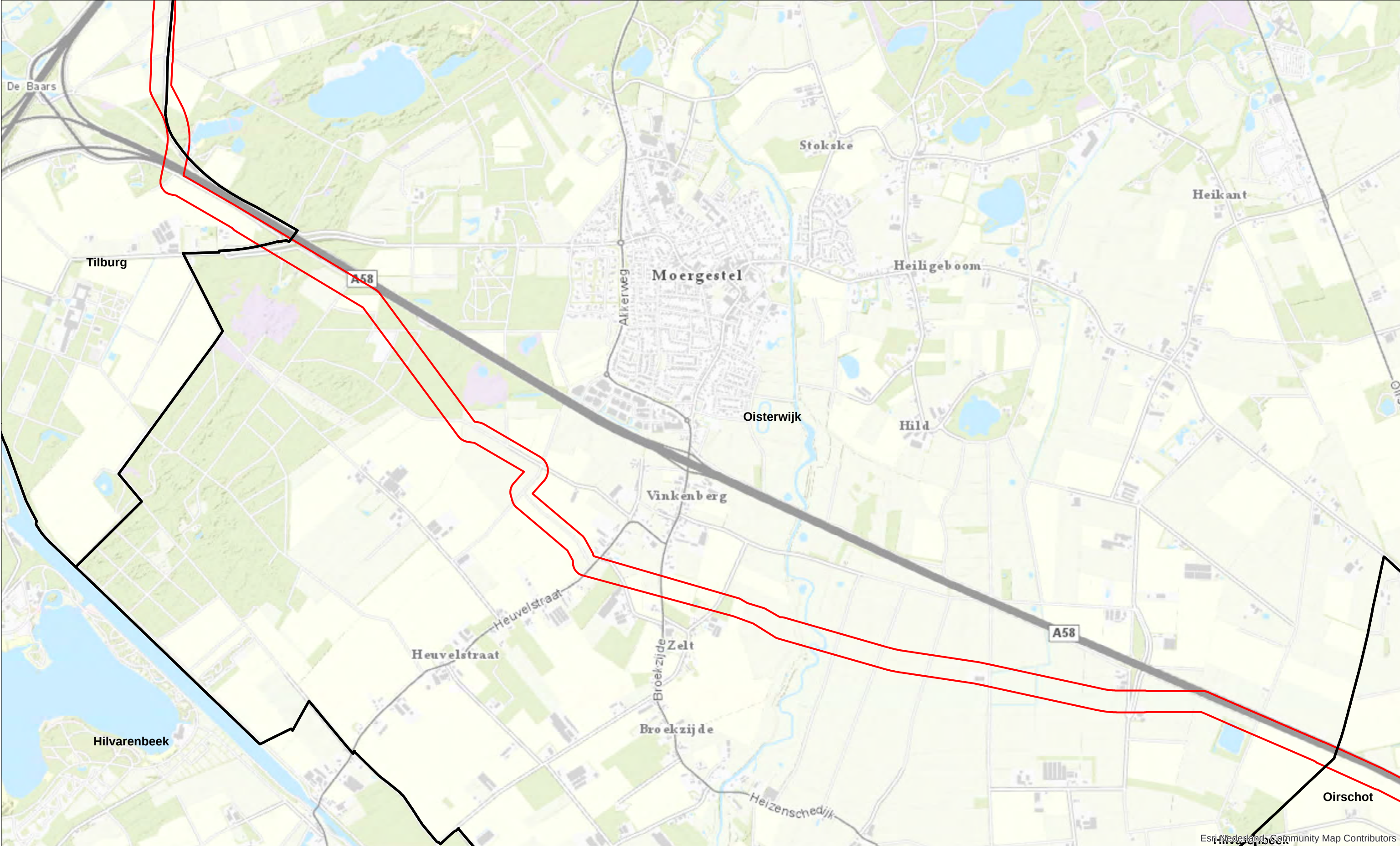

LEGENDA

 Onderzoeksgebied

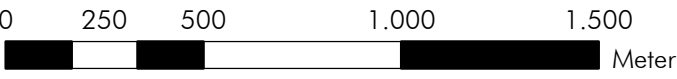
ONDERZOEKSGBIED OISTERWIJK - TILBURG NOORD - BEST 150KV

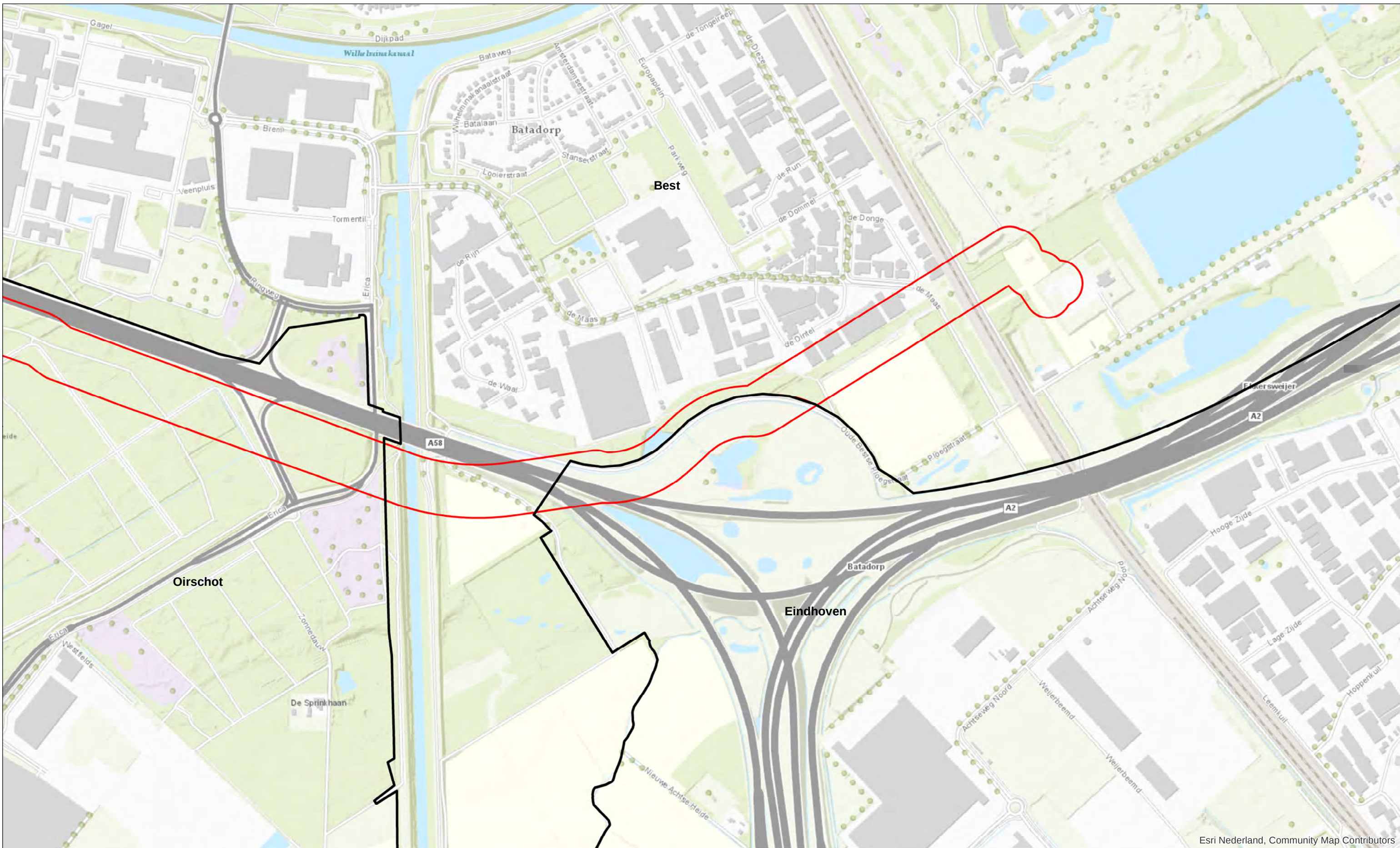
Esri, Nederland, Community Map Contributors

LEGENDA

 Onderzoeksgebied

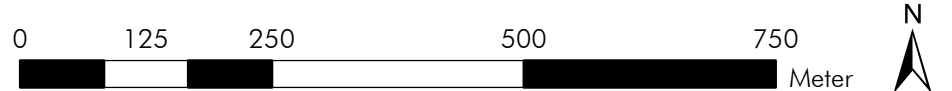
ONDERZOEKSGBIED EINDHOVEN - TILBURG NOORD - BEST 150KV

Esri Nederland, Community Map Contributors

LEGENDA

 Gemeentegrenzen 2019 Onderzoeksgebied

2 VERIFICATIE RAPPORTAGES

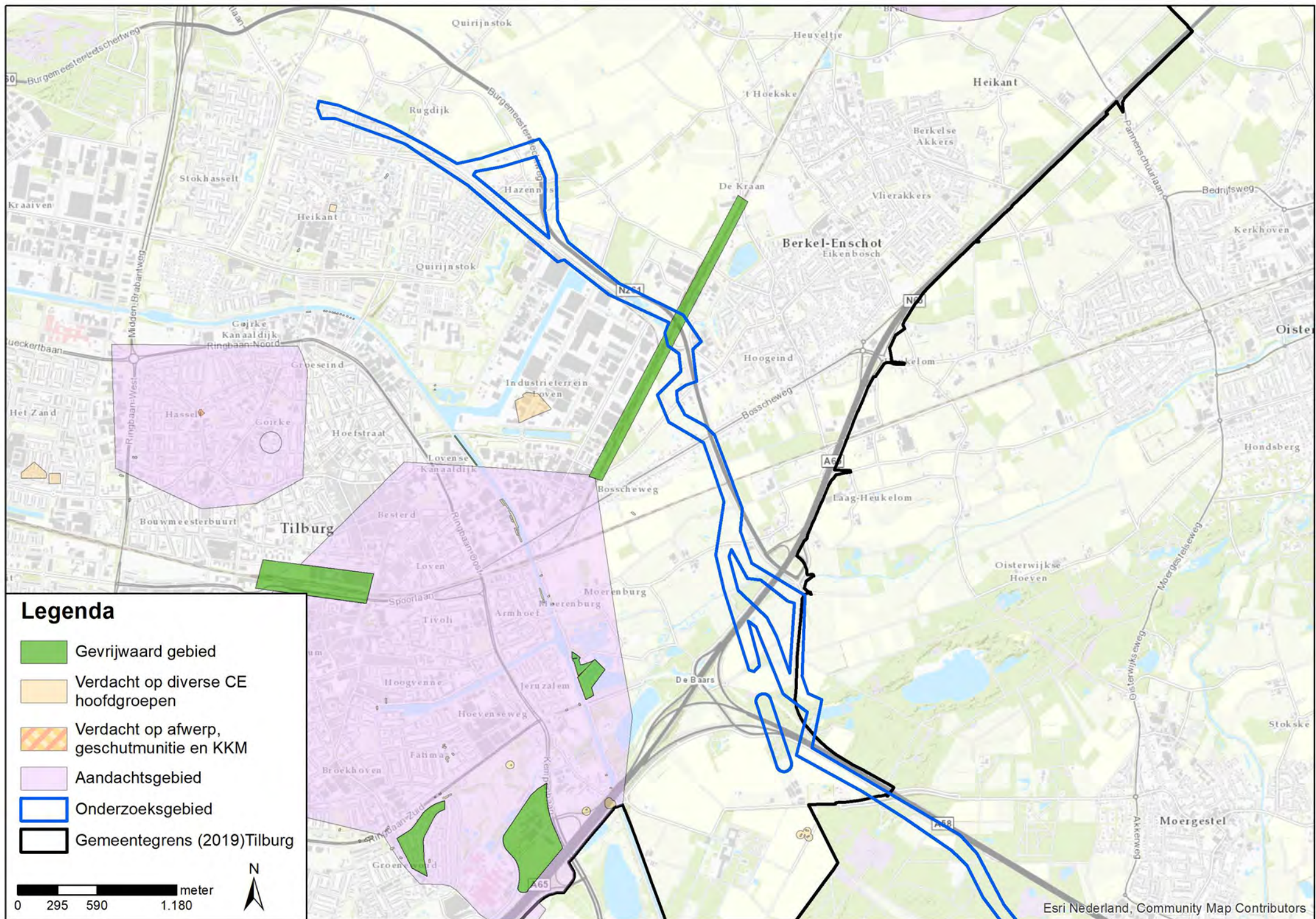

2.1 Gemeentebreed vooronderzoek Tilburg

AVG heeft de CE-bodembelastingkaart van Tilburg, die is opgesteld door Bombs Away, geraadpleegd. Het betreft de volgende rapportage: Bombs Away, Rapportage Historisch Vooronderzoek CE-Bodembelastingkaart Gemeente Tilburg d.d. 13 november 2013, kenmerk 12p001.

Bombs Away heeft gebruik gemaakt van alle in de WSCS-OCE, versie 2016, verplichte bronnen: literatuur, gemeentelijke archieven, provinciale archieven, mijnenveldkaarten, het MMOD-archief en de luchtfotocollectie van Bibliotheek Wageningen Universiteit en de Topografische Dienst Kadaster (Zwolle). Het is voor AVG niet mogelijk gebleken om te verifiëren of alle beschikbare informatie uit de collecties correct en volledig geraadpleegd is. De CE-bodembelastingkaart is voorzien van een horizontale afbakening.

Op 24 juli 2019 heeft AVG de CE-bodembelastingkaart van de gemeente Tilburg ontvangen van Hans Smulders van Bombs Away (zie pagina 7). Op basis van deze CE-bodembelastingkaart en de onderliggende argumentatie kan worden geconcludeerd dat er geen verdachte gebieden zijn afgebakend binnen de begrenzing van het onderzoeksgebied op het grondgebied van de gemeente Tilburg. Daarentegen is er wel een gevrijwaard gebied aangegeven. Dit gebied, dat in het groen is aangegeven, is eerder onderzocht en niet verdacht op de mogelijke aanwezigheid van CE. AVG beschikt niet over de onderliggende informatie die gerelateerd is aan het CE onderzoek dat ten grondslag heeft gelegen aan deze vrijwaarding. In dat onderzoek is kennelijk een verdacht gebied afgebakend ter plaatse van het kanaal dat Bombs Away als onverdacht heeft aangemerkt.

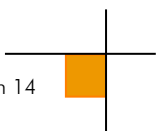

2.2 Gemeentebreed vooronderzoek Eindhoven

AVG heeft de CE-bodembelastingkaart van het vooronderzoek van de gemeente Eindhoven, dat is opgesteld door Bombs Away, geraadpleegd. Het betreft de volgende rapportage: Bombs Away, Rapportage Historisch Vooronderzoek CE-Bodembelastingkaart Gemeente Eindhoven, definitief rapport versie 1.0, datum nog niet bekend, kenmerk P.129-162.

Bombs Away heeft gebruik gemaakt van alle in de WSCS-OCE, versie 2016, verplichte bronnen: literatuur, gemeentelijke archieven, provinciale archieven, mijnenveldkaarten, het MMOD-archief en de luchtfotocollecties van Bibliotheek Wageningen Universiteit en de Topografische Dienst Kadaster (Zwolle). Het is voor AVG niet mogelijk gebleken om te verifiëren of alle beschikbare informatie uit de collecties correct en volledig geraadpleegd is. De CE-bodembelastingkaart is voorzien van zowel een horizontale als een verticale afbakening.

Op 5 september 2019 heeft AVG contact gehad over de gemeente Eindhoven met Bas van Wigger van Bombs Away. Op basis van de van Bombs Away ontvangen informatie met betrekking tot de CE-bodembelastingkaart en de onderliggende argumentatie, kan worden vastgesteld dat het onderzoeksgebied op het grondgebied van de gemeente Eindhoven niet verdacht is op de mogelijke aanwezigheid van CE uit de Tweede Wereldoorlog.

2.3 Gemeentebreed vooronderzoek Oisterwijk

AVG heeft de CE-bodembelastingkaart geraadpleegd van het gemeentebreed vooronderzoek van Oisterwijk dat is opgesteld door REASeuro. Deze CE-bodembelastingkaart kan enkel analoog geraadpleegd worden op het gemeentehuis van de gemeente Oisterwijk. Het betreft resultaten uit de volgende rapportage: REASeuro, Historisch Vooronderzoek Opsporing Conventionele Explosieven Gemeente Oisterwijk, d.d. 5 februari 2013, kenmerk RO-120155 versie 1.0

REASeuro heeft gebruik gemaakt van alle in de WSCS-OCE, versie 2016, verplichte bronnen: literatuur, gemeentelijke archieven, provinciale archieven, mijnenveldkaarten, het MMOD-archief en de luchtfotocollectie van de Bibliotheek Wageningen Universiteit en de Topografische Dienst Kadaster (Zwolle). Het is voor AVG niet mogelijk gebleken om te verifiëren of alle beschikbare informatie uit de collecties correct en volledig geraadpleegd is. De CE-bodembelastingkaart is voorzien van zowel een horizontale als een verticale afbakening.

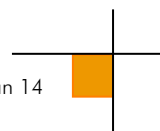
AVG heeft geen toestemming van de gemeente Oisterwijk gekregen om de CE-bodembelastingkaart te delen met derden. Daarom heeft AVG zelf een kaart gemaakt met daarop één verdacht gebied dat consequenties heeft voor het onderzoeksgebied van dit project (zie pagina 11). Op basis van deze kaart kan worden geconcludeerd dat er een op afwerpmunitie verdacht gebied aanwezig is binnen de begrenzing van het onderzoeksgebied.

Om de benodigde achtergrondinformatie te verkrijgen heeft AVG op 29 juli 2019 een bezoek gebracht aan de gemeente Oisterwijk om het gemeentebreed vooronderzoek in te zien. Het verdachte gebied, dat is afgebakend, is verdacht verklaard naar aanleiding van de luchtfotoanalyse, waarbij er één bomkrater is waargenomen. REASeuro had tijdens het opstellen van het gemeentebreed vooronderzoek niet de beschikking over aanvullende informatie met betrekking tot dit bombardement.

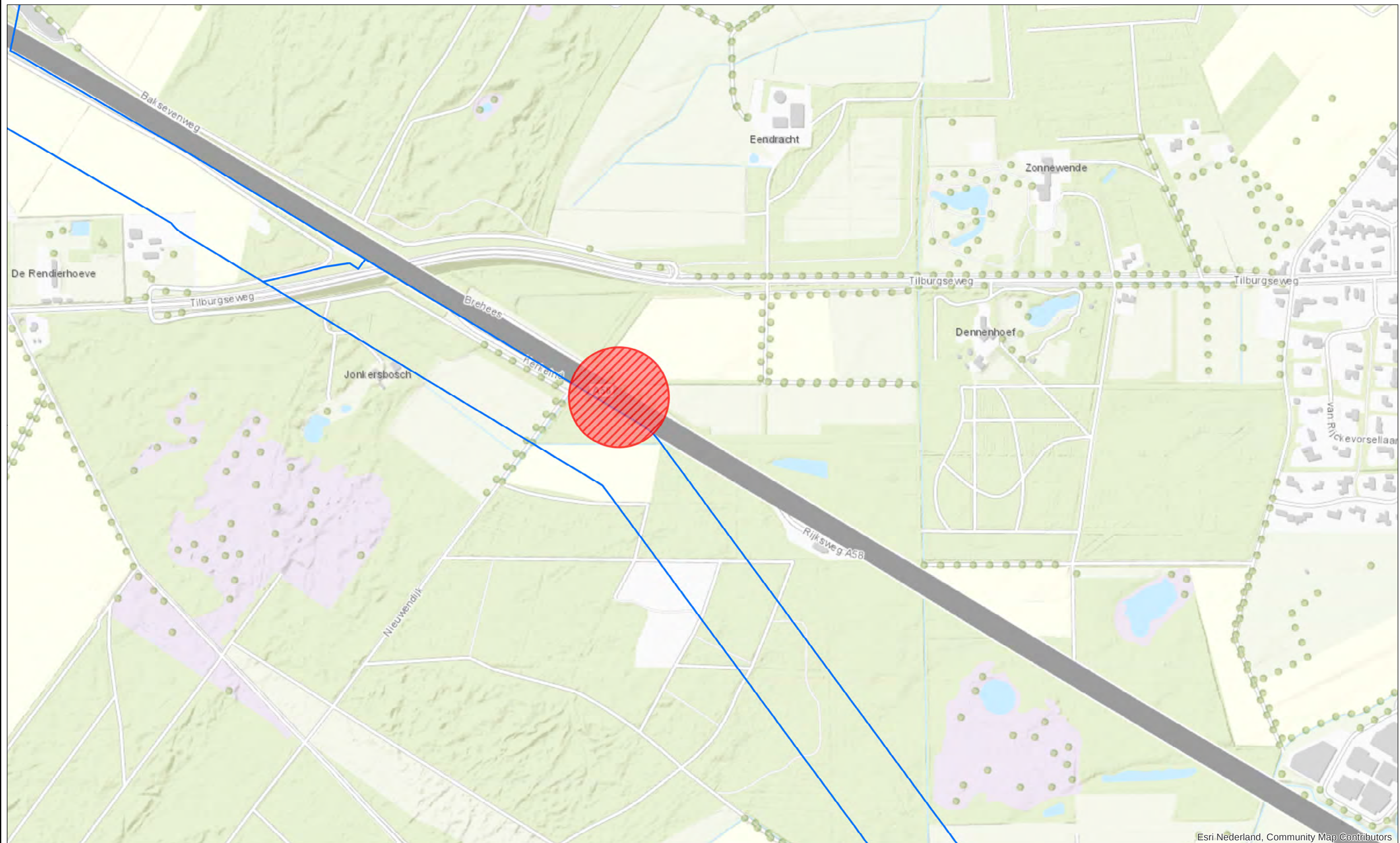
Er is in het gemeentebreed vooronderzoek geen verticale afbakening voor dit verdachte gebied opgenomen. AVG hanteert voor het bepalen bij afwerpmunitie verdachte gebieden de volgende verticale afbakening:

- Afwerpmunitie kan worden aangetroffen tot een maximale conusweerstand van 10MPa, met een minimale laagdikte van 1 meter. De bovengrens is het maaiveld uit de Tweede Wereldoorlog.

Op dit moment beschikt AVG niet over gegevens waaruit kan worden opgemaakt op welke diepte bovengenoemde laag zich bevindt. Ook DINOloket heeft niet de beschikking over gegevens m.b.t. de omgeving van het verdachte gebied.

UITSNEDE CE-BODEMBELASTINGKAART OISTERWIJK - TILBURG NOORD - BEST 150KV

LEGENDA

 Verdacht gebied afwerpmunitie Onderzoeksgebied

Bron: REASeuro, Historisch Vooronderzoek Opsporing
Conventionele Explosieven Gemeente Oisterwijk
d.d. 5 februari 2013, kenmerk RO-120155 versie 1.0

0 125 250 500
Meter

3 CONCLUSIE EN AANBEVELINGEN

3.1 Conclusie

AVG heeft in opdracht van Antea Group een notitie opgesteld aan de hand van gegevens afkomstig van de historische vooronderzoeken en CE-bodembelastingkaarten van Bombs Away en REASeuro. Het gaat om de volgende rapportages:

- Bombs Away, Rapportage Historisch Vooronderzoek CE-Bodembelastingkaart Gemeente Tilburg d.d. 13 november 2013, kenmerk 12p001
- Bombs Away, Rapportage Historisch Vooronderzoek CE-Bodembelastingkaart Gemeente Eindhoven, definitief rapport versie 1.0, datum nog niet bekend, kenmerk P.129-162
- REASeuro, Historisch Vooronderzoek Opsporing Conventionele Explosieven Gemeente Oisterwijk, d.d. 5 februari 2013, kenmerk RO-120155 versie 1.0

Deze vooronderzoeken zijn conform de huidige wet- en regelgeving uitgevoerd: de WSCS-OCE, versie 2016. Bombs Away en REASeuro hebben alle beschikbare verplichte bronnen geraadpleegd om te komen tot een horizontale en verticale afbakening.

In onderstaande tabel staat per deelgebied weergegeven welke CE binnen het onderzoeksgebied kunnen worden aangetroffen:

Onderzoeksgebied	Vooronderzoek	CE-soort
Gemeente Tilburg	Bombs Away, 12p001, d.d. 13 november 2013	Onverdacht
Gemeente Eindhoven	Bombs Away, P.129-162, d.d. nog niet bekend	Onverdacht
Gemeente Oisterwijk	REASeuro, RO-120155, d.d. 5 februari 2013	■ Afwerpmunitie: type onbekend.

Tabel 1 – CE-soorten per onderzoeksgebied.

3.2 Advies vervolgtraject

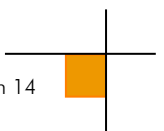
Ter plaatse van de niet-verdachte gebieden, zoals aangegeven in hoofdstuk 2, kunnen toekomstige grondroerende werkzaamheden regulier worden uitgevoerd.

3.2.1 Opsporing CE

Het CE onderzoek maakt onderdeel uit van de opsporingsfase die in paragraaf 6.6 van de WSCS-OCE is beschreven. De opsporingsfase omvat het geheel van organisatie en uitvoering, achtereenvolgens: werkvoorbereiding, detecteren, interpreteren, lokaliseren, laagsgewijs ontgraven en identificeren van de vermoede explosieven, tijdelijk veiligstellen van de situatie tot aan overdracht aan de EOD en proces-verbaal van oplevering aan de opdrachtgever en Bevoegd Gezag.

Om een gedegen detectieonderzoek te kunnen uitvoeren dient het opsporingsgebied goed beloopbaar en vrij van obstakels te zijn. Dat wil zeggen dat alle bovengrondse obstakels, zoals hekwerk, begroeiing en gewas voor aanvang van de detectie moet zijn verwijderd. Na het verwijderen van de bovengrondse obstakels kan de locatie worden gedetecteerd. Bomen en begroeiing dienen boven het maaiveld te worden gerood/ge-snoeid. Indien een analoge detectie wordt uitgevoerd dienen alle verdachte objecten die worden gedetecteerd en waarvan de meetwaardenovereenkomsten vertonen met mogelijk aanwezige CE in kaart te worden gebracht door de locatie door middel van GPS in te meten. Bij deze vastlegging dient tevens de vermoedelijke diepte te worden vastgelegd. Bij het uitvoeren van een computerondersteunde detectie wordt de data vastgelegd in een datalogger. De data wordt na de detectie uitgelezen in een speciaal hiervoor ontworpen softwareprogramma.

De hoeveelheid te benaderen objecten kan pas worden bepaald na het uitvoeren van de detectie. De uit de detectie aangemerkte verdachte objecten worden uitgezet in het opsporingsgebied met behulp van GPS. Deze punten worden vervolgens handmatig en indien nodig machinaal benaderd. Aangetroffen objecten worden vervolgens geïdentificeerd en indien nodig veiliggesteld.

4 BIJLAGE

4.1 Certificaat WSCS-OCE

AVG Explosieven Opsporing Nederland
te Waalwijk
KvK-nummer: 12029421

Het managementsysteem van **AVG Explosieven Opsporing Nederland** en de toepassing daarvan voldoet aan de eisen zoals neergelegd in de norm:

Systeemcertificaat
Opsporen Conventionele Explosieven WSCS-OCE

Evaluatie van het managementsysteem heeft plaatsgevonden volgens het certificatiereglement van TÜV Nederland voor het toepassingsgebied:

Deelgebied A: Opsporing
Deelgebied B: Civieltechnische ondersteuning

Deze certificatie is onderworpen aan een jaarlijkse evaluatie door TÜV Nederland.

Registratienummer:	13380/12.1	Managing Director	TÜV Nederland
Ingangsdatum certificaat:	15-12-2018	Dhr. E.W.A.C. Franken	Ekkersrijt 4401
Certificaat geldig tot:	15-12-2021		5692 DL Son en Breugel
Datum eerste certificaat:	15-12-2006		T: +31 (0) 499 – 339 500
			E: info@tuv.nl
			W: www.tuv.nl

Aanwijzingsbeschikking Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid onder nummer: 2014-0000086668

1 / 1

Infra

Bouwstoffen

Transport

Explosieven Opsporing

